

w sprawie przyjęcia "Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POŚ za 4 lata"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) w związku z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 672), po zaciągnięciu opinii Zarządu Powiatu w Żywcu:

uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się "Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POŚ za 4 lata", stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jeleśnia.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY RADY
GMINY JELEŚNIA**

mgr inż. Ryszard Nowak

Zgodnie z treścią art. 18 *Prawo Ochrony Środowiska* "Program ochrony środowiska" jest ostatecznie przyjmowany w drodze uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu odpowiedniego szczebla.

Uchwały o programach ochrony środowiska nie mają charakteru aktów prawa miejscowego.

Zarówno Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach uznały za zasadne odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu " Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji Programu Ochrony Środowiska za 4 lata".

Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uznał, że przedłożony program uwzględnia wszystkie elementy środowiska (obszary problemowe): ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pole elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno - ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami i obejmuje swoim zasięgiem obszar Gminy Jeleśnia.

Za to Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach uznał, że w projekcie programu zaplanowano działania związane z poprawą jakości powietrza, redukcją hałasu, ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarką wodno - ściekową, ochroną gleb, gospodarką odpadami, ochroną przyrody oraz zagrożeniami poważnymi awariami. W ramach poprawy jakości powietrza przewidziano między innymi termomodernizację budynków użyteczności publicznej, wspieranie działań dotyczących likwidacji niskiej emisji poprzez wymianę i modernizację indywidualnych źródeł ciepła oraz modernizację oświetlenia ulicznego. W zakresie ochrony przed hałasem zaplanowano remonty dróg oraz kontrole emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej, natomiast w ramach ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym kontynuację Programu Monitoringu Środowiska. Zadania dotyczące gospodarki wodno - ściekowej obejmują budowę kanalizacji sanitarnej i wodociągu. Działania związane z ochroną gleb dotyczą między innymi wspierania działań na rzecz ochrony gleb oraz likwidacji dzikich wysypisk, a zadania z zakresu gospodarki odpadami modernizacji i doskonalenia systemu

gospodarki odpadami, zwiększania działań związanych z edukacją ekologiczną w zakresie sposobów i segregacji odpadów oraz usuwania z terenu gminy wyrobów zawierających azbest. W ramach ochrony przyrody w programie zaplanowano także objęcie ochroną prawną obiektów i obszarów cennych przyrodniczo, przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej gminy oraz budowę, modernizację oraz pielęgnację parków i skwerów. W zakresie zagrożeń poważnymi awariami przewidziano natomiast aktualizację tras optymalnego przewozu substancji niebezpiecznych i kontrole ładunków a także informowanie społeczeństwa o możliwości wystąpienia zagrożenia i sposobu zachowani w przypadku jego wystąpienia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
GMINY JELENIA

mgr inż. Ryszard Nowak

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JELEŚNIA
wraz z raportem
z realizacji POŚ za 4 lata**

ZLECENIODAWCA:

GMINA JELEŚNIA

ul. Plebańska 1, 34-340 Jelesnia

tel.: 33 863 07 00, faks: 33 863 67 97

mail: sekretariat@jelesnia.pl, www.jelesnia.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Goleszowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała

tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869

mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak

Sebastian Kulikowski

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ:

- 1 *Urząd Gminy Jelesnia,*
- 2 *Starostwo Powiatowe w Żywcu,*
- 3 *Zakład Gospodarki Komunalnej w Jelesni,*
- 4 *Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu,*
- 5 *Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach,*
- 6 *Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,*
- 7 *Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach Oddział w Bielsku – Białej,*
- 8 *Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie,*
- 9 *Nadleśnictwo Jelesnia,*
- 10 *Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie,*
- 11 *Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach,*
- 12 *Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach Oddział Biura Parków w Żywcu,*
- 13 *Polska Spółka Gazownictwa Oddział w Zabrze,*
- 14 *Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku – Białej.*

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	6
1.1. Cel i podstawa opracowania	6
1.2. Metodologia opracowania, zawartość	7
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	8
3. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	11
4. Ogólna charakterystyka gminy Jeleśnia	18
4.1. Położenie	18
5. Ocena stanu środowiska	21
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	21
5.1.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	21
5.1.2. Opis stanu obecnego	22
5.1.2.1. Jakość powietrza na terenie gminy Jeleśnia	22
5.1.2.2. Warunki wykorzystanie OZE	29
5.1.2.4. Zaopatrzenie w ciepło	30
5.1.2.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną	30
5.1.2.6. Zaopatrzenie w paliwa gazowe	30
5.1.3. Analiza SWOT	31
5.2. Zagrożenia hałasem	31
5.2.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	31
5.2.2. Opis stanu obecnego	32
5.2.2.1. Hałas drogowy	33
5.2.2.1. Hałas kolejowy i lotniczy	34
5.2.3. Analiza SWOT	35
5.3. Pola elektromagnetyczne	35
5.3.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	35
5.3.2. Opis stanu obecnego	36
5.3.3. Analiza SWOT	37
5.4. Gospodarowanie wodami	38
5.4.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	38
5.4.2. Opis stanu obecnego	38
5.4.2.1. Wody powierzchniowe	38
5.4.2.2. Wody podziemne	40
5.4.2.3. Ochrona przed powodzią	41
5.4.3. Analiza SWOT	42
5.5. Gospodarka wodno - ściekowa	43
5.5.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	43
5.5.2. Opis stanu obecnego	43
5.5.2.1. Zaopatrzenie w wodę do spożycia	43
5.5.2.2. Odprowadzenie ścieków	44
5.5.3. Analiza SWOT	45
5.6. Zasoby geologiczne	45
5.6.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	45
5.6.2. Opis stanu obecnego	45
5.6.2.1. Osłwiska	46
5.6.3. Analiza SWOT	47
5.7. Gleby	47
5.7.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	47
5.7.2. Opis stanu obecnego	49
5.7.2.1. Badania gleb	51
5.7.2.2. Instytucje do obsługi rolnictwa	52
5.7.3. Analiza SWOT	53
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	53

5.8.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ.....	53
5.8.2.	Opis stanu obecnego	54
5.8.2.1.	Ilości zebranych odpadów	57
5.8.2.2.	Azbest	60
5.8.3.	Analiza SWOT	60
5.9.	Zasoby przyrodnicze	61
5.9.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ.....	61
5.9.2.	Opis stanu obecnego	62
5.9.2.1.	Siedliska przyrodnicze	62
5.9.2.2.	Formy ochrony przyrody	63
5.9.2.3.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	66
5.9.3.	Analiza SWOT	68
5.10.	Zagrożenia poważnymi awariami.....	68
5.10.1.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ.....	68
5.10.1.2.	Opis stanu obecnego	71
5.10.1.3.	Analiza SWOT	72
6	Cele oraz kierunki interwencji proekologicznych na lata 2016-2020	73
7	Harmonogram realizacji Programu w latach 2016-2020.....	78
8	Nakłady na realizację zadań „Programu...”	85
9	System realizacji Programu Ochrony Środowiska	87

WYKAZ SKRÓTÓW:

BZT5	-	biologiczne zapotrzebowanie na tlen
ChZT	-	chemiczne zapotrzebowanie na tlen
GDDKiA	-	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	-	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
IUNG	-	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
KPGO	-	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010
KPOŚK	-	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
MRP	-	Mapa zagrożeń powodziowych, mapa ryzyka powodzi
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	-	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OOŚ	-	ocena oddziaływania na środowisko
OSO	-	obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	-	Odnawialne Źródła Energii
PIG	-	Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	-	Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIS	-	Państwowa Inspekcja Sanitarna
POH	-	Program Ochrony przed Hałasem
POIiŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	-	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	-	Program Ochrony Powietrza
PWiK	-	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
RDLP	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych

<i>RDOŚ</i>	-	<i>Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</i>
<i>RDW</i>	-	<i>Ramowa Dyrektywa Wodna</i>
<i>RLM</i>	-	<i>Równoważna Liczba Mieszkańców</i>
<i>RZGW</i>	-	<i>Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej</i>
<i>SEKAP</i>	-	<i>System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej</i>
<i>SIWZ</i>	-	<i>Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia</i>
<i>SOO</i>	-	<i>specjalne obszary ochrony siedlisk;</i>
<i>WFOŚiGW</i>	-	<i>Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</i>
<i>WIOŚ</i>	-	<i>Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska</i>
<i>WODR</i>	-	<i>Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego</i>
<i>WSO</i>	-	<i>Wojewódzki System Odpadowy</i>
<i>WSSE</i>	-	<i>Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna</i>
<i>ZPK</i>	-	<i>Zespół Parków Krajobrazowych</i>

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa opracowania

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska.

Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu Ochrony Środowiska jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.

Program Ochrony Środowiska powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu jednostki samorządu terytorialnego.

Według ustawy Prawo Ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672) „[...] w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy gminy sporządza gminny program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

Projekt wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska opiniowany jest przez Ministra Środowiska, projekt powiatowego Programu Ochrony Środowiska opiniowany jest przez zarząd województwa, a projekt gminnego Programu Ochrony Środowiska przez zarząd powiatu.

Program ochrony środowiska dla Gminy Jeleśnia podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Żywieckiego.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353) stanowią, iż „projekty, polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [...] wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”.

Nie mniej jednak według art. 48 cytowanej ustawy „Organ opracowujący projekty dokumentów [...] może, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko”.

Uzgodnienie odstąpienia przeprowadzane jest z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach i Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach.

W realizacji Programu Ochrony Środowiska istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia Programu, a następnie jego realizacji i wdrażania.

W związku z tym w trakcie procedur opracowania „Programu...” Gmina Jeleśnia zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353).

Po zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Żywieckiego „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POŚ za 4 lata” zostanie uchwalony przez Radę Gminy Jeleśnia.

Z wykonania „Programu...” Wójt Gminy Jeleśnia powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Gminy oraz przekazać do organu wykonawczego powiatu Żywieckiego.

Program ma za zadanie wyznaczanie ram dla późniejszych przedsięwzięć, realizowanych w zakresie innych programów sektorowych województwa. Kolejnym celem Programu jest zapewnienie efektywnego i sprawnego wykorzystania środków finansowych na działania, wskazane w Programie oraz umożliwienie i wspieranie pozyskiwania środków na realizację określonych zadań środowiskowych przez jednostki samorządowe.

Realizacja postanowień „Programu...” powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego, oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

1.2. Metodologia opracowania, zawartość

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POS za 4 lata” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 672) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie. Polityka ochrony środowiska to stworzenie warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem, czyli takim który będzie zarówno z rozwojem gospodarczym, ekonomicznymi i ekologicznym.

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku.

Zgodnie z przytoczonymi wytycznymi zrezygnowano z długich opisów gminy Jeleśnia na rzecz zestawień tabelarycznych i grafik rysunkowych i mapek.

Do opracowania niniejszego dokumentu zebrano dane pochodzące od jednostek nadrzędnych w stosunku do Gminy Jeleśnia to jest Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego i Powiat Żywiecki oraz jednostek realizujących jakiekolwiek zadania środowiskowe na terenie gminy w tym między innymi Zarządy Dróg, Zarząd Parków Krajobrazowych, Nadleśnictwo Jeleśnia, Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Po opracowaniu wersji roboczej dokumentacji przejdzie on konsultacje w celu dopracowania ostatecznego kształtu, który zostanie skierowany do opiniowania. Po pozytywnej opinii Zarządu Powiatu Żywieckiego „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POS za 4 lata” zostanie przyjęty do realizacji uchwałą Rady Gminy w Jeleśni.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POS za 4 lata” zawiera między innymi takie elementy jak:

- SPIS TREŚCI
- WYKAZ SKRÓTÓW
- WSTĘP
- STRESZCZENIE
- OCENA STANU ŚRODOWISKA
 - Ochrona klimatu i jakości powietrza,
 - Zagrożenia hałasem,
 - Pola elektromagnetyczne,
 - Gospodarowanie wodami,
 - Gospodarka wodno – ściekowa,
 - Zasoby geologiczne,
 - Gleby,
 - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
 - Zasoby przyrodnicze,
 - Zagrożenia poważnymi awariami
- CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZADANIA I ICH FINANSOWANIE
- SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
- SPIS TABEL
- SPIS RYSUNKÓW

Struktura każdego z rozdziałów dotyczących poszczególnych obszarów interwencji obejmuje:

- ocenę stanu aktualnego,
- efekty realizacji dotychczasowego POŚ w tym część raportowa w latach 2012-2015,
- analizę SWOT.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Gmina Jeleśnia ma powierzchnię 170,51 km² na koniec roku 2015 gmina Jeleśnia liczyła około 13,5 tys. mieszkańców, na 1 km przypada około 80 osób. Gmina Jeleśnia to wiejska gmina, położona jest w południowej części województwa śląskiego, w powiecie żywieckim w południowej jego części.

Gmina Jeleśnia posiada połączenia drogowe z miastami Żywiec – 12 km, Bielsko-Biała – 25 km, Katowice – 88 km, Kraków 117 km. oraz Republiką Słowacką drogą krajową nr 945 Żywiec – Granica Państwa. Połączenia kolejowe zapewnia linia kolejowa relacji Sucha Beskidzka – Żywiec ze stacją PKP w Jeleśni.

Przeważająca część obszaru Gminy leży w Beskidzie Żywieckim, pozostała część w Beskidzie Średnim.

Teren gminy Jeleśnia ma charakter typowo górski. Krajobraz i warunki fizjograficzne typowe dla Beskidu Żywieckiego. Ewentualnym położeniem gminy Jeleśnia jest występowanie w jej administracyjnych granicach 4 pasm górskich.

Teren gminy Jeleśnia charakteryzuje się dużym, około 50% udziałem lasów i gruntów leśnych.

Gmina leży w zlewni rzeki Koszarawy. Opisywany obszar odznacza się dużą gęstością sieci rzecznej (3 km/km²). Cieką zasila się w systemie deszczowo-śnieżno-gruntowym (przez wody opadowe, roztopowe i gruntowe). Charakteryzuje je bardzo wysoka zmienność przepływów, z dwoma maksimami – głównym wczesnym latem i drugorzędny w okresie roztopów.

Na terenie Gminy istnieje dobrze rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna składająca się z kilkudziesięciu pensjonatów oraz kwater prywatnych dających łącznie około 3500 miejsc noclegowych. Połowa miejsc noclegowych usytuowana jest w Korbielowie, gdzie znajduje się 12 wyciągów narciarskich. Wypoczynek związany jest przede wszystkim z sezonem zimowym i trasami narciarskim Pilska.

Ocenę jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy Jeleśnia przeprowadzono w oparciu o dane z 2015 roku pochodzące z opracowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach pt.: „Czternasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015 rok”. Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672.) oceny są dokonywane w strefach, w tym w aglomeracjach.

W 2015 roku w rejonie gminy Jeleśnia wystąpiły ponadnormatywne stężenia pyłu PM₁₀ w powietrzu. Najwyższe stężenia odnotowano w lutym 91 µg/m³ przy normie 40 µg/m³. Liczba dni, w których odnotowano niedopuszczalne stężenie 24-godzinne omawianej frakcji pyłu wyniosły 63 dni i wzrosło w stosunku do roku 2012 o 16 dni.

W 2015 roku w rejonie gminy Jeleśnia wystąpiły ponadnormatywne stężenia tlenków azotu w powietrzu. Najwyższe stężenia odnotowano w lutym 51 NO_x µg/m³ przy normie 30 µg/m³. Na stacji w Żywcu przekroczony został poziom dopuszczalny o około 70%. Stężenia maksymalne 1 - godzinne (200 µg/m³) nie przekroczyły jednak dopuszczalnej częstości wynoszącej 18 razy w roku kalendarzowym.

W 2015 r. na stacji w Żywcu odnotowano przekroczenie stężenia dwutlenku siarki. Przy normie 20 µg/m³, stężenie to wyniosło maksymalnie 45,5 µg/m³ w lutym 2015 roku. Nie została przekroczona dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego, wynosząca 3 dni w roku.

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)piranu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków (S5), w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem (S2), emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk (S16) oraz niekorzystne warunki meteorologiczne (S15), występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s), a także napływ zanieczyszczeń spoza kraju (S10). Przyczyną wystąpienia przekroczeń ozonu jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych nie związanych z działalnością człowieka (S8).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu LDWN i LN oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu

Klimat akustyczny kształtują zarówno duże, jak i małe przedsiębiorstwa działające na terenie gminy Jeleśnia. Głównymi pracodawcami dla mieszkańców Gminy Jeleśnia, a także okolicznych miejscowości są firmy DELPHI POLAND SA Oddział w Jeleśni – producent części samochodowych, Żywiec Zdrój S.A. – producent napojów orzeźwiających i wody oraz Lasy Państwowe Nadleśnictwo Jeleśnia. Hałas przemysłowy jest corocznie badanych przez WIOŚ 1-3 firmy rocznie.

Część dróg jest w dobrym i zadowalającym stanie, a część jeszcze mimo zaangażowania dużych środków finansowych cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni, co przyczynia się do zwiększonej emisji hałasu.

Na terenie gminy dominują drogi bitumiczne (beton asfaltowy), w obecnej chwili należy się skupić na bieżących remontach dróg i poprawie ich funkcjonalności. Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie analizowano trzy odcinki drogi wojewódzkiej nr 945. Pierwszy z nich (Żywiec (rondo – Handlowa – Witosa – rondo)) ma długość 1,463 km. Drugi (Żywiec (rondo Piłsudskiego) – ul. Skłodowskiej – Żywiec, kier. Przyłęków) ma długość 3,87 km. Trzeci (Żywiec, kier. Przyłęków – Paweł Mała) ma długość 3,759 km.

W ostatnich latach 2011-2015 corocznie prowadzono badania poziomów promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa śląskiego w tym powiatu żywieckiego, badania objęły także gminę Jeleśnia. Wyniki badań w województwie śląskim w żadnym punkcie w tym na terenie powiatu żywieckiego nie wskazywały na przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego, który wynosi 7 V/m.

Sposób oceny i klasyfikacji stanu wód powierzchniowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2014 r. poz. 1482).

W latach 2010 - 2014 w rejonie gminy Jeleśnia w ramach programu monitoringu wód płynących przeprowadzono badania rzek: Krzyżówka - Glinna powyżej ujęcia wody, Sopotnia - powyżej ujęcia wody, Sopotnia - ujście do Koszarawy, Koszarawa - most obok Delphi. Analiza wyników badań, jakości wód powierzchniowych w wybranych punktach monitoringowych wskazuje, iż wody powierzchniowe przepływające przez teren gminy Jeleśnia posiadały wody złej jakości.

Na terenie gminy Jeleśnia nie prowadzono monitoringu jakości wód podziemnych.

Obszary zagrożenia powodzią na terenie gminy Jeleśnia zlokalizowane są wzdłuż dopływów Soły tj. Koszarawy oraz potoków Sopotni, Glinnego, Krzyżówek i Pewlicy. Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową na terenie gminy Jeleśnia odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie (RZGW). RZGW w Krakowie jest również odpowiedzialny za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Gmina Jeleśnia jest zaopatrywana w wodę głównie z istniejącego ujęcia powierzchniowego wody w km 0+880 z potoku Pierlaków w miejscowości Sopotnia Wielka – ujęcie brzegowe. Długość sieci wodociągowej Sopotnia Wielka 11,50 km (żeliwo około 1,40 km; PE około 10,1 km). Liczba przyłączy wodociągowych w Sopotni Wielkiej i Małej – 385 szt., długość przyłączy wodociągowych około 5,76 km. Około 28% mieszkańców gminy zaopatrywanych jest przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę tj. 3 804 osób, natomiast pozostałe 72% tj. 9 668 osób z ujęć indywidualnych.

Zakłada się, że system wodociągów komunalnych realizowany będzie w 3 etapach, stanowiących równocześnie „progi rozwoju” gminy, a szczególnie limitujących wzrost liczby ludności i bazy turystycznej.

Na terenie gminy funkcjonuje jedna, mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków oparta na zasadzie niskoobciążeniowego osadu czynnego wraz z symultanicznym strącaniem fosforu, zlokalizowana na terenie Korbielowa. Przepustowość projektowana oczyszczalni wynosi: $Q_{\text{śred.}} = 570 \text{ m}^3/\text{d}$, stopień obciążenia ściekami wynosi ok.: 50-60% (dopływ ścieków na oczyszczalnię: $Q = 300 - 350 \text{ m}^3/\text{d}$).

Długość istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Jeleśnia wynosi 15,2 km z przyłączami. Jest to sieć typu grawitacyjnego (z wyłączeniem odcinka ciśnieniowego $2 \times \varnothing 200$ o długości 500 m, z przepompowni na oczyszczalnię ścieków) obejmująca tylko sołectwo Korbielów. Liczba budynków podłączonych do kanalizacji sanitarnej w Korbielowie – 347.

Według „Bilansu...” na obszarze gminy Jeleśnia występują: 2 złoża piasków i żwirów. Aktualnie na terenie gminy Jeleśnia nie ma ustalonego żadnego obszaru górniczego. Dla terenu gminy Jeleśnia nie zostały wydane koncesje na eksploatację czy poszukiwanie kopalin, nie było w związku z tym potrzeby rekultywacji terenów.

Na terenie gminy Jeleśnia zarejestrowano 507 osuwisk, co przy powierzchni gminy $170,5 \text{ km}^2$, co daje średnią $2,97 \text{ osuwiska/km}^2$. Należy zaznaczyć, że występują tu duże osuwiska o powierzchni powyżej 5 ha do ponad 100 ha. Osuwiska na terenie gminy Jeleśnia rozmieszczone są nierównomiernie. Największe ich zgrupowanie znajduje się w części południowej, gdzie występują wysoko wyniesione grzbiety Beskidu Żywieckiego.¹

Obszary osuwisk aktywnych i okresowo aktywnych powinny być z zasady wyłączone z planowanej zabudowy. W przypadkach koniecznych np. budowy lub remontów w tych obszarach dróg lub infrastruktury turystycznej, należy przewidzieć specjalne badania geologiczno-inżynierskie.

¹ ZBIGNIEW KOLUCH, DANUTA NOWICKA OBJAŚNIENIA DO MAPY OSUWISK I TERENÓW ZAGROŻONYCH RUCHAMI MASOWYMI Skala 1:10 000 Gmina JELEŚNIA Powiat żywiecki, Województwo śląskie, PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY, Warszawa, 2010, [dostęp 20 czerwca 2016 r.]

W 2015 roku po kilkuletniej przerwie ponownie zaczął się rozrastać Barszcz Sosnowskiego, po zgłoszeniach właścicieli działek na terenie gminy zewidencjonowano 35 stanowisk tej rośliny na łącznej powierzchni 1,03 ha. Aktualnie właściciele działek sami zajmują się niszczeniem tych roślin w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom i turystom wypoczywającym na terenie gminy.

Dotychczasowe użytkowanie terenu gminy związanego z rolnictwem jest zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Jak widać na powyższych danych rolnictwo nie zajmuje w gminie Jeleśnia znaczącego miejsca w gospodarce gminnej.

W porównaniu do lat poprzednich (Spis Rolny 2002) widoczna jest tendencja:

- do zaniechania działalności rolniczej przez mieszkańców gminy, zwłaszcza jeśli chodzi o małe gospodarstwa i działki rolne,
- zamianę sposobu utrzymania na źródła nierolnicze.

Mieszkańcy przejawiają także tendencje do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, głównie pod zabudowę mieszkaniową, dotyczy to szczególnie miejscowości Jeleśnia i Korbielów, w której w ostatnich latach przybyło zameldowanych mieszkańców.

Na terenie powiatu żywieckiego w ramach monitoringu w 2012 roku przebadano 2 próbki gleb z terenów użytkowanych rolniczo. Badania nie zostały przeprowadzone na terenie gminy Jeleśnia, najbliższe badane punkty mieściły się na terenie Żywca i Węgierskiej Górki. Wyniki badań wskazują na nieznaczne przekroczenia wartości kadmu i cynku oraz wyraźnie przekroczona zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych WWA9 na terenie Żywca² w pozostałych zakresach wyniki nie odbiegały od wartości dopuszczalnych. Badania gleb w 2012 roku wykazały wzrost udziału gleb zanieczyszczonych WWA w stosunku do roku 2005.

Selektywna zbiórka piętnaście lat temu obejmowała odpady zmieszane oraz selektywnie gromadzony papier, szkło, tworzywa sztuczne i metal. Zorganizowanym wywozem odpadów w 2002 roku objętych była około 30% gospodarstw domowych. Aktualnie objętych jest 98% właścicieli gospodarstw domowych, co wynika ze złożonych deklaracji. Niemniej jednak na 3504 złożonych deklaracji w 2015 roku odpady odebrano od 2216 właścicieli nieruchomości. Oznacza to, że nie wszyscy mieszkańcy oddają swoje odpady. Co istotne wg danych zadeklarowanych tylko 5 właścicieli nieruchomości zadeklarowało brak selektywnej zbiórki, a ilość odpadów zmieszanych i odpadów selektywnie gromadzonych wskazuje na brak selektywnej zbiórki dużej części mieszkańców.

W ciągu piętnastu lat ilości zebranych i odebranych odpadów wzrosły (w 2002 roku 931 Mg, w 2015 roku 2.311,51 Mg). Z roku na rok z terenu gminy zbieranych jest coraz więcej odpadów selektywnie gromadzonych, ilość zebrana w 2015 roku jest ponad 13,5 razy wyższa niż ilość odpadów selektywnie gromadzonych odebranych od mieszkańców 2002 roku:

- w 2002 roku selektywnie gromadzonych odpadów było 76,25 Mg³,
- w 2013 roku selektywnie gromadzonych odpadów było 1.058,4 Mg,⁴
- w 2014 roku selektywnie gromadzonych odpadów było 685,4 Mg,⁵
- w 2015 roku selektywnie gromadzonych odpadów było 1.029,37 Mg,⁶

Corocznie na terenie gminy w różnych miejscach istnieje 10-15 dzikich wysypisk. Brak pojemników na odpady w newralgicznych miejscach powoduje istnienie i z powodu przyzwyczajenia mieszkańców rozwijanie się tych wysypisk. Należy zaznaczyć iż w ostatnich dwóch latach 2014 i 2015 od kiedy funkcjonuje nowy system odpadowy ilość dzikich wysypisk się nie zmniejszyła.

Dla poprawy stanu gospodarowania odpadami niezbędna jest kontrola segregacji odpadów, a także szeroko zakrojona edukacja społeczeństwa.

W latach 2014-2015 corocznie zwracano się o środki zewnętrzne do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na usuwanie wyrobów zawierających azbest, w związku z tym w okresie tym usunięto z terenu gminy:

- w roku 2014 - 203,5 Mg
- w roku 2015 - 70,93 Mg.

Według obliczeń szacunkowych na terenie gminy zostało aktualnie jeszcze około 1330 Mg wyrobów zawierających azbest (wg. przelicznika Bazy Azbestowej). Oznacza to iż do 2032 roku należałoby usuwać rocznie około 102 Mg wyrobów zawierających azbest.

² Monitoring chemizmu gleb Polski, 2012

³ Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Jeleśnia 2004

⁴ Sprawozdanie z gospodarowania odpadami za 2013 rok

⁵ Sprawozdanie z gospodarowania odpadami za 2014 rok

⁶ Sprawozdanie z gospodarowania odpadami za 2015 rok

Na terenie gminy nie funkcjonują żadne przedsiębiorstwa posiadające obowiązek uzyskania pozwolenia zintegrowanego.

Na poziomie powiatu działaniami w zakresie interwencji kryzysowej zajmuje się Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego. W zakresie działania Wydziału jest opracowanie „Planu Reagowania Kryzysowego Powiatu Żywieckiego”. Opracowany jest „Plan Operacyjny Ochrony przed powodzią”, w którym zawarto informacje o podstawach ogłoszenia pogotowia p/powodziowego oraz stanów alarmowych p/powodziowych.

Na podstawie stanu aktualnego określono dla każdej dziedziny środowiskowej analizę SWOT oraz cele długoterminowe, średnioterminowe i kierunki działań a także harmonogram realizacji zadań własnych i koordynowanych.

W celu możliwości kontrolowania postępów realizacji „Programu...” określono wskaźniki realizacji programu, które po porównaniu ich z dostępnymi wskaźnikami za dwa lata dadzą obraz realizacji POŚ dla Gminy Jeleśnia.

3. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Aktualnie polityka ochrony środowiska w gminie Jeleśnia prowadzona jest zgodnie z zapisami wcześniejszych dokumentów strategicznych oraz nadrzędnych programów ochrony środowiska (Wojewódzki Program Ochrony Środowiska, Powiatowy Program Ochrony Środowiska, gminny Program Ochrony Środowiska).

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach programowych i strategicznych opracowanych na poziomie powiatowym, wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POS za 4 lata” z dokumentami strategicznymi szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego.

Podczas tworzenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POS za 4 lata” brano pod uwagę założenia aktualnie obowiązujących dokumentów nadrzędnych. Program w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju zarysowane w dokumentach wyższego szczebla. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych strategii prezentuje poniższa tabela.

Tabela 3.1. Zestawienie dokumentów strategicznych wraz z ich celami, obszarami problemowymi oraz zarysowanymi kierunkami rozwoju

Nazwa dokumentu	Cele	Główne obszary problemowe w Gminie Jeleśnia	Kierunki rozwoju
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE			
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030	Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Cel 9 - Udrożnienie dostępności terytorialnej Polski.	1. Zanieczyszczenie powietrza związane z niską emisją komunikacyjną i komunalną 2. Nadmierna energochłonność obiektów 3. Brak szczelności systemu odpadowego 4. Brak skanalizowana 100% mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, • Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, • Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce, • Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, • Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.
Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo, Obszar strategiczny II. Konkurencyjna Gospodarka, Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna.	1. Zanieczyszczenie powietrza związane z niską emisją komunikacyjną i komunalną 2. Nadmierna energochłonność obiektów 3. Słaba jakość dróg gminnych mimo ciągłych prac	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie ładu przestrzennego, • Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela, • Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych, • Racjonalne gospodarowanie zasobami, • Poprawa efektywności energetycznej, • Poprawa stanu środowiska, • Adaptacja do zmian klimatu, • Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych, • Udrożnienie obszarów wiejskich, • Podnoszenie jakości i dostępności usług

			<p>publicznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie spójności terytorialnej.
<p>Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko</p>	<p>Cel 1 - Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,</p> <p>Cel 2 - Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię,</p> <p>Cel 3 - Poprawa stanu środowiska.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zła jakość wód powierzchniowych 2. Niedostateczna jakość wód podziemnych 3. Wpływ zanieczyszczeń spoza terenu gminy na stan czystości wód 4. Lokalizacja terenów zagrożonych powodzią na terenie gminy 5. Zwiększenie kontroli w lasach prywatnych i państwowych 6. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin, • Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, • Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna, • Poprawa efektywności energetycznej, • Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii, • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki, • Racjonalne gospodarowanie odpadami w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne, • Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki, • Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.
<p>Polityka energetyczna Polski do 2030 roku</p>	<p>Kierunek - Poprawa efektywności energetycznej,</p> <p>Kierunek - Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,</p> <p>Kierunek - Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii w tym biopaliw,</p> <p>Kierunek – Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jako główne paliwo energetyczne do ogrzania obiektów używany jest węgiel i jego produkty 2. Niski stopień wykorzystania OZE w mieszkalnictwie, budynkach użyteczności publicznej i przez przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie emisji CO₂ do 2020 przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, • Ograniczenie emisji SO₂, NO_x oraz pyłów do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych, • Ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, • Minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce, • Zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.
DOKUMENTY SEKTOROWE			
<p>Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020</p>	<p>Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,</p> <p>Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.</p>	<p>Brak Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jeleśnia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza, • Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza, • Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi, • ożwó i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza, • Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza, • Upowszechnienie mechanizmów

			finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania ścieków komunalnych	Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami	Gmina Jeleśnia nie spełnia wszystkich założonych w KPOŚK	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacyjnej, • Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków, • Dostosowanie oczyszczalni do art. 5.2
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014	<p>Cel 1 - Zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi,</p> <p>Cel 2 - osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia ogólnej masy odpadów komunalnych w wysokości 50% do 2025 r.,</p> <p>Cel 3 - zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak szczelnego systemu gospodarki odpadami 2. Powstawanie dzikich wysypisk 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie marnotrawienia żywności, wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia. • osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 40% ich masy do 2020 roku, w 2020 r, recyklingowi powinno być poddawane co najmniej 40% całości wytwarzanych odpadów komunalnych, wykorzystując zainstalowane moce instalacji, 10% termicznemu przekształcaniu wraz z odzyskiem energii, zaś 50% kierowanych do instalacji MBP, • po 2020 r, po wybudowaniu planowanych ITPOK recyklingowi powinno być poddawane 40% odpadów komunalnych, termicznemu przekształcaniu nie więcej niż 30% odpadów, a w instalacji MBP – 30%, • po 2025 r. planuje się osiągnąć recykling odpadów komunalnych w wysokości 50%, termicznemu przekształcaniu poddanych zostanie do 30%, metodami biologicznymi 20%, • objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów • (selektywne zbieranie odpadów „u źródła”), • wprowadzenie we wszystkich gminach w kraju systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i bioodpadów – do końca 2021 r. • zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., • zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych, • opracowanie wskazań legislacyjnych odnośnie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w związku z uzgadnianiem nowych wymagań BAT dla przetwarzania odpadów (emisje z instalacji, m.in. odory), • ograniczenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.

<p>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020)</p>	<p>Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska</p> <p>Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich</p> <p>Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu</p> <p>Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu</p> <p>Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu</p> <p>Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu</p>	<p>1. Jako główne paliwo energetyczne do ogrzania obiektów używany jest węgiel i jego produkty</p> <p>2. Niski stopień wykorzystania OZE w mieszkalnictwie, budynkach użyteczności publicznej i przez przedsiębiorstwa</p>	<p>Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 1.2- adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami</p> <p>Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 3.2 –zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 5.1- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu</p> <p>Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych</p>
<p>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020</p>	<p>Oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki</p> <p>Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu</p> <p>Oś priorytetowa IV Infrastruktura drogowa dla miast</p> <p>Oś priorytetowa VI Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach</p> <p>Oś priorytetowa VII Poprawa bezpieczeństwa energetycznego</p>	<p>1. Zła jakość wód powierzchniowych</p> <p>2. Niedostateczna jakość wód podziemnych</p> <p>3. Lokalizacja terenów zagrożonych powodzią na terenie gminy</p> <p>4. Zwiększenie kontroli w lasach prywatnych i państwowych</p> <p>5. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców</p>	<p>Działanie 1.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych</p> <p>Działanie 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach</p> <p>Działanie 1.3 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach</p> <p>Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska</p> <p>Działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi</p> <p>Działanie 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach</p> <p>Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna</p> <p>Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego</p> <p>Działanie 4.1 Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących w sieci drogowej TEN-T i odciążenie miast od nadmiernego ruchu drogowego</p> <p>Działanie 4.2 Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących poza siecią drogową TEN-T i odciążenie miast od nadmiernego ruchu drogowego</p> <p>Działanie 6.1 Rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach</p> <p>Działanie 7.1 Rozwój inteligentnych systemów magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii.</p>
DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM			
<p>Strategia Rozwoju Województwa</p>	<p>CEL STRATEGICZNY B.2: Wysoka jakość środowiska</p>	<p>1. Zła jakość wód powierzchniowych</p>	<p>Kierunek działań B.2.1: Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych</p>

Śląskiego na lata 2000-2020	naturalnego CEL STRATEGICZNY B.3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	<ol style="list-style-type: none"> 2. Niedostateczna jakość wód podziemnych 3. Lokalizacja terenów zagrożonych powodzią na terenie gminy 4. Zwiększenie kontroli w lasach prywatnych i państwowych 5. Brak dokładnych badań stanu środowiska 6. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców 	<p>Kierunek działań B.2.2: Poprawa jakości powietrza</p> <p>Kierunek działań B.2.3: Ochrona przed hałasem</p> <p>Kierunek działań B.2.4: Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami</p> <p>Kierunek działań B.2.5: Rewitalizacja terenów zdegradowanych</p> <p>Kierunek działań B.2.6: Zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodności</p> <p>Kierunek działań B.2.7: Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej</p> <p>Kierunek działań B.3.1: Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic</p> <p>Kierunek działań B.3.2: Poprawa warunków mieszkaniowych</p> <p>Kierunek działań B.3.3: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej</p> <p>Kierunek działań B.3.4: Rozwój i modernizacja komunikacji publicznej obszarów miejskich</p> <p>Kierunek działań B.3.5: Kształtowanie ośrodków wiejskich</p> <p>Kierunek działań B.3.6: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu</p>
Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024	<p>Cel 1 Powietrze atmosferyczne,</p> <p>Cel 2 Zasoby wodne,</p> <p>Cel 3 Gospodarka odpadami,</p> <p>Cel 4 Ochrona Przyrody,</p> <p>Cel 4 Zasoby surowców naturalnych,</p> <p>Cel 4 Tereny przemysłowe,</p> <p>Cel 4 Hałas,</p> <p>Cel 4 Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące,</p> <p>Cel 4 Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym przemysłowych,</p> <p>Cel 4 Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak dokładnych badań stanu środowiska 2. Zanieczyszczenie powietrza związane z niską emisją ze źródeł punktowych 3. Nadmierna energochłonność obiektów 4. Brak szczelności systemu odpadowego 5. Brak skanalizowana 100% mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych • Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami • System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód. • Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii. • Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu. • Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych. • Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi. • Przekształcenie terenów przemysłowych zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi. • Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska • Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach • Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020	<p>Priorytet I Trwały rozwój gospodarczy w powiecie</p> <p>Priorytet II Zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców</p> <p>Priorytet III Poprawa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczna jakość infrastruktury turystycznej 2. Wpływ zanieczyszczeń 	<p>O I.11 Poprawa infrastruktury komunikacyjnej</p> <p>O I.12 Usprawnienie systemu komunikacji publicznej</p> <p>O I.21 Rozwój usług turystycznych w powiecie</p> <p>O I.31 Porządkowania gospodarki przestrzennej</p>

	warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych Priorytet IV Eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska.	spoza terenu gminy na stan czystości wód 3. Mała ilość działań informacyjnych, promocyjnych dla rolników 4. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców 5. Brak szczelności systemu odpadowego – dotyczy to turystyki 6. Niska jakość wód powierzchniowych i podziemnych.	O 1.41 Tworzenie warunków prowadzenia własnej działalności gospodarczej O 1.51 Wsparcie warunków prowadzenia działalności rolniczej O 1.61 Promocja powiatu O II.11 Rozwój materialny zaplecza szkolnictwa O II.21 Specjalizacja programów nauczania C II.3 Podniesienie poziomu integracji społeczeństwa powiatu i zwiększenie ich identyfikacji z powiatem O II.31 Uwypuklanie lokalnych wartości kulturowych O II.41 Edukacja i przekwalifikowania O II.42 Rozwój zasobów ludzkich a polityka zatrudnienia O III.11 Usprawnianie usług społecznych O III.21 Podnoszenie jakości usług w jednostkach samorządu terytorialnego na terenie Żywiecczyny O III.31 Utrzymanie porządku i bezpieczeństwa O IV.11 Edukacja ekologiczna O IV.21 Uporządkowanie gospodarki komunalnej O IV.31 Ochrona istniejących walorów środowiskowych O IV.41 Racjonalna gospodarka zasobami środowiska O IV.51 Eliminacja zagrożeń związanych z klimatem O IV.52 Eliminacja zagrożeń związanych z działalnością człowieka .
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego na lata 2010-2017-aktualizacja	<ul style="list-style-type: none"> Gospodarka wodno – ściekowa Ochrona powierzchni ziemi i gleb Ochrona powietrza Ochrona przed hałasem Ochrona przed promieniowaniem niejonizującym Ochrona przyrody 	<ol style="list-style-type: none"> Niedostateczna jakość infrastruktury turystycznej Mała ilość działań informacyjnych, promocyjnych dla rolników Niska świadomość ekologiczna mieszkańców Brak szczelności systemu odpadowego – dotyczy to turystyki Niska jakość wód powierzchniowych i podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cel nadrzędny: Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona zasobów wód podziemnych oraz zmniejszenie strat i zapewnienie wysokiej, jakości wody do picia • Cel nadrzędny: Ochrona środowiska i zasobów naturalnych • Cel nadrzędny: Zapewnienie ludności atrakcyjnego miejsca zamieszkania, pracy i wypoczynku poprzez poprawę komfortu akustycznego środowiska • Cel nadrzędny: Poprawa jakości środowiska pod względem ochrony ziemi i gleb w tym zwiększenie atrakcyjności Powiatu • Cel nadrzędny: Kontrola i ograniczenie emisji ponadnormatywnego niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska • Cel nadrzędny: Ochrona różnorodności biologicznej środowiska przyrodniczego Powiatu, jako elementu zwiększenia jego atrakcyjności
Strategia Rozwoju Gminy Jeleśnia na lata 2015-2020	<p>Cel strategiczny nr 1: Rozwój turystyki i efektywna promocja Gminy,</p> <p>Cel Strategiczny nr 2: Poprawa stanu i dostępności do infrastruktury publicznej,</p> <p>Cel strategiczny nr 3: Polepszenie stanu środowiska naturalnego oraz redukcja zagrożeń występujących na tym terenie,</p> <p>Cel strategiczny nr 4: Rozbudowa usług publicznych wychodzących na przeciw potrzebom społecznym mieszkańców</p>	<ol style="list-style-type: none"> Wymagana poprawa infrastruktury komunalnej i ochrony środowiska Wskazana poprawa efektywności energetycznej budynków Zasadne racjonalne gospodarowanie odpadami i zasobami naturalnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa infrastruktury okołoturystycznej realizowana przez Gminę • Rozbudowa infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej przez podmioty prywatne • Działania promocyjne • Poprawa środowiska naturalnego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do ziemi, wód i atmosfery • Redukcja zagrożeń pochodzących ze środowiska naturalnego • Poprawa usług publicznych w zakresie administracji • Likwidacja zjawiska wykluczenia społecznego • Redukcja bezrobocia w Gminie

	<p>Cel strategiczny nr 5: Dbłość o stan dziedzictwa i kultury regionu,</p> <p>Cel strategiczny nr 6: Rozwój gospodarczy i rolniczy oraz stymulacja przedsiębiorczości.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępu do usług zdrowotnych • Wzmocnienie potencjału kulturalnego Gminy • Dbłość o dziedzictwo kulturalne • Rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy • Rozwój rolnictwa na terenie Gminy
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia	<p>Cel 1 Ochrona dziedzictwa przyrodniczego w tym lasów,</p> <p>Cel 2 Ochrona powierzchni ziemi i gleb,</p> <p>Cel 3 Ochrona zasobów,</p> <p>Cel 4 Ochrona powietrza,</p> <p>Cel 5 Gospodarka wodno - ściekowa,</p> <p>Cel 6 Gospodarowanie odpadami,</p> <p>Cel 7 Ochrona przed hałasem,</p> <p>Cel 8 Ochrona przed polami elektromagnetycznymi,</p> <p>Cel 9 Edukacja ekologiczna.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niski stopień wykorzystania OZE 2. Złej jakości wody powierzchniowe i podziemne 3. Brak szczelności systemu odpadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania odnawialnych ź • Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania • Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi • Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji • Ochrona bioróżnorodności • Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych • Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystywanie w koordynacji z planami rozwoju regionu. • Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska oraz zwiększenie ich gospodarczego wykorzystania • Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska • Kontrola i ograniczenie emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli

Według ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672) „[...] w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy gminy sporządza gminny program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”, w związku z tym w niniejszym opracowaniu zostaną ujęte powyższe założenia, cele i priorytety na lata 2016-2020, które zapisano w dokumentach wcześniej opracowanych i obejmujących teren gminy Jeleśnia.

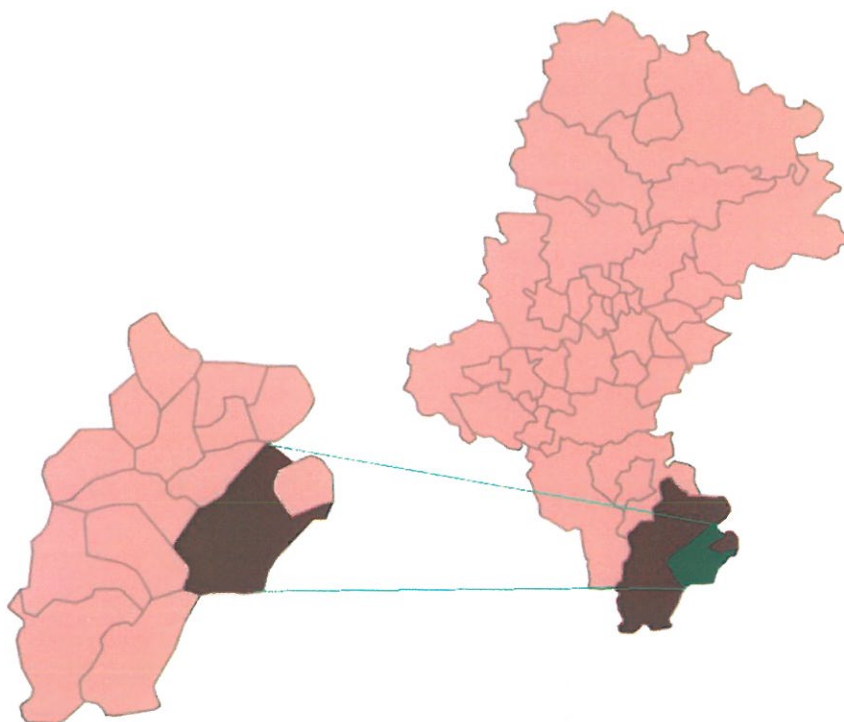
4. Ogólna charakterystyka gminy Jeleśnia

4.1. Położenie

Gmina Jeleśnia to wiejska gmina, położona jest w południowej części województwa śląskiego, w powiecie żywieckim w południowej jego części.

Gmina Jeleśnia graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi:

- od wschodu graniczy z gminą Koszarawa należącą do powiatu żywieckiego, i gminą Zawoja należącą do powiatu suskiego województwa małopolskiego,
- od zachodu z gminami Świnna, Radziechowy Wieprz i Węgierska Górka należącymi do powiatu żywieckiego,
- od południa z gminą Ujsoły należącą do powiatu żywieckiego,
- od północy z gminą Stryszawa należącą do powiatu suskiego województwa małopolskiego, południową granicę gminy stanowi granica z Republiką Słowacką.

Rysunek 4.1.1 Położenie gminy Jeleśnia na tle województwa śląskiego i powiatu żywieckiego

Źródło: www.stat.gov.pl, 2015

W skład gminy wchodzi 9 sołectw, są to:

- Jeleśnia,
- Sopotnia Wielka,
- Pewel Wielka,
- Krzyżowa,
- Sopotnia Mała,
- Korbielów,
- Mutne,
- Krzyżówki,
- Przyborów.

Rysunek 4.1.2 Lokalizacja sołectw gminy Jeleśnia

Źródło: „Strategia Rozwoju Gminy Jeleśnia na lata 2015-2020”, IRP INWESTYCJE - ROZWÓJ - PERSONEL Sp. z o.o., 2015

Teren gminy Jeleśnia ma charakter typowo górski. Krajobraz i warunki fizjograficzne typowe dla Beskidu Żywieckiego. Ewenementem położenia gminy Jeleśnia jest występowanie w jej administracyjnych granicach 4 pasm górskich. Centralną, południową i południowo-zachodnią część terenu zajmuje grupa Pilska, Lipowskiej Góry i Romanki. Od południowego wschodu rozpościera się Pasma Babiej Góry biorące swój początek od Przełęczy Glinne. Nieco dalej na północny-wschód rozłożyło się pasmo Przedbabiegórskie nazywane Pasmem Jałowieckim. Najmniejsze z występujących kulminacji obejmuje Pasma Pewelskie zaczynające się w najniższej części doliny rzeki Koszarawy i ciągnące się w kierunku północno-wschodnim.

Gmina Jeleśnia posiada połączenia drogowe z miastami Żywiec –12 km, Bielsko-Biała –25 km, Katowice – 88 km, Kraków 117 km. oraz Republiką Słowacką drogą krajową nr 945 Żywiec – Granica Państwa. Połączenia kolejowe zapewnia linia kolejowa relacji Sucha Beskidzka –Żywiec ze stacją PKP w Jeleśni.

Przeważająca część obszaru Gminy leży w Beskidzie Żywieckim, pozostała część w Beskidzie Średnim.

Warunki klimatyczne są silnie modyfikowane przez rzeźbę terenu oraz nasłonecznienie. W terenie tym wieją słabe wiatry, dlatego też występują tu niekorzystne warunki dla rozpraszania zanieczyszczeń. Suma opadów wynosi od ok. 900 mm w Jeleśni do około 1150 mm na stokach Pilska, opady są częste i dosyć obfite.

Na terenie Gminy zaobserwować można trzy rodzaje ukształtowania powierzchni, północna część analizowanego terenu ma charakter podgórski o rzeźbie pogórza wysokiego. Doliny potoków tworzą rzeźbę dolinną, szerokie budują koryta potoków: Koszarawa, Sopotnia Mała i Wielka oraz Kamienna. Pozostałe doliny mają charakter dolin śródgórskich o wąskim, płaskim dnie i stromych zboczach. Trzeci typ rzeźby to górska charakteryzująca się największymi w Gminie spadkami terenu dochodzącymi do 50%.

Wzdłuż dolin rzek ciągną się kamieńce, zbudowane ze żwirów i piasków. Bardzo wyraźny wpływ budowy geologicznej na rzeźbę terenu zaznacza się w kotlinie Jeleśni.

Teren gminy Jeleśnia charakteryzuje się dużym, około 50% udziałem lasów i gruntów leśnych.

Gmina leży w zlewni rzeki Koszarawy. Opisywany obszar odznacza się dużą gęstością sieci rzecznej (3 km/km²). Cieki zasilane są w systemie deszczowo-śnieżno-gruntowym (przez wody opadowe, roztopowe i gruntowe). Charakteryzuje je bardzo wysoka zmienność przepływów, z dwoma maksimami – głównym wczesnym latem i drugorzędny w okresie roztopów.

Urozmaicona rzeźba i zróżnicowane pokrycie terenu decyduje o dużej atrakcyjności obszaru. Roślinność jest bardzo niejednorodna, co wynika przede wszystkim z różnorodności klimatycznej oraz rzeźby terenu. Występują tutaj naturalne zbiorowiska leśne koncentrujące się głównie w masywie Pilska, gdzie zachowały się bory górnoreglowe, zespół kosodrzewiny oraz zespoły leśne spotykane na obszarze Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Naturalna rzeźba terenu oraz liczne potoki z zadrzewieniami dodatkowo uatrakcyjniają teren Gminy.

Na terenie Gminy istnieje dobrze rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna składająca się z kilkudziesięciu pensjonatów oraz kwater prywatnych dających łącznie około 3500 miejsc noclegowych. Połowa miejsc noclegowych usytuowana jest w Korbielowie, gdzie znajduje się 12 wyciągów narciarskich. Wypoczynek związany jest przede wszystkim z sezonem zimowym i trasami narciarskim Pilska.

Gmina powinna propagować wśród właścicieli pensjonatów także turystykę w okresie letnim, gdyż brakuje takiej infrastruktury oraz pól namiotowych do obsługi ruchu turystycznego. Taki rozwój pozwoliłby to przynieść dochód gospodarstwom domowym oraz przyczyniłby się do rozwoju turystyki i rekreacji w Gminie.

Rysunek 4.1.3 Trasy rowerowe na terenie gminy Jeleśnia

Źródło: Wieści z Jeleśni, miesięcznik (nr 13), 10.2014

Gmina Jeleśnia ma powierzchnię 170,51 km², na koniec roku 2015 gmina Jeleśnia liczyła około 13,5 tys. mieszkańców, na 1 km przypada około 80 osób.

Jako wielkoobszarowa forma ochrony przyrody na terenie gminy Jeleśnia występuje Żywiecki Park Krajobrazowy utworzony w 1986 r., który na obszarze gminy zajmuje powierzchnię 7795 ha, w tym otulina – 2179 ha (jedynie środkowo – wschodnia, północno – wschodnia część Gminy, tj: pasmo Beskidy Średniego oraz zachodnia część Pasma Babiogórskiego pozostająca poza jego granicami). W obrębie Parku Krajobrazowego wyróżniają się następujące strefy:

- strefa odnowy walorów przyrodniczych (utrzymanie różnorodności biologicznej ekosystemów, ochrona czynna i zachowawcza zasobów naturalnych),
- strefa odnowy walorów krajobrazowych (ochrona i zachowanie wysokich walorów widokowych, estetycznych i kulturowych krajobrazu),
- strefa odnowy walorów kulturowych (rewaloryzacja i utrzymanie dotychczasowych form użytkowania zabudowy miejskiej oraz form gospodarowania gruntów),
- strefa pasma powiązań ekologicznych stworzenie dodatkowych warunków do migracji gatunków fauny i flory pomiędzy poszczególnymi częściami Parku).

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy do 2015 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ OBNIŻENIE POZIOMU SUBSTANCJI SZKODLIWYCH W POWIETRZU		
Cele długoterminowe do 2015 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Opracowanie i wdrożenie obszarowego programu likwidacji niskiej emisji wynikającego z gminnego operacyjnego planu polepszenia jakości powietrza.	<p>W 2014 r. wykonano opracowanie programu efektywności energetycznej z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii dla Gminy Jeleśnia (przy udziale dotacji w kwocie 22 000 zł przyznanej przez Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach).</p> <p>W 2014 r. powstało opracowanie „Zintegrowane przedsięwzięcia ograniczenia niskiej emisji na terenie Subregionu Południowego”. Analiza dotyczy zintegrowanego subregionalnego przedsięwzięcia ograniczenia niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Subregionu Południowego. Przedsięwzięcie dotyczy: realizacji programów ograniczania niskiej emisji dla mieszkańców subregionu południowego województwa śląskiego w systemie dopłat do termomodernizacji oraz wymiany źródeł ciepła na bardziej ekologiczne; termomodernizacji, wymianie źródeł ciepła, montażu instalacji solarnych, pomp ciepła w budynkach użyteczności publicznej, zakupie energooszczędnego oświetlenia ulicznego, budowie fotowoltaicznych i wiatrowych systemów wytwarzania energii elektrycznej. Przedsięwzięcie zintegrowane złożone jest ze 106 wzajemnie komplementarnych projektów zaplanowanych do realizacji w Bielsku-Białej oraz powiatach: bielskim, cieszyńskim i żywieckim.</p> <p>Gmina Jeleśnia otrzymała w 2015 roku dofinansowanie na budowę instalacji fotowoltaicznych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, dzięki czemu zamontuje baterie słoneczne na budynku urzędu, szkołach i prywatnych domach. Gmina będzie instalować baterie słoneczne na budynku Urzędu oraz na Zespołach Szkół nr 1 i 2. Powstaną oszczędności, rachunki za prąd zostaną znacznie obniżone. Instalacje zamontuje też u siebie blisko 19 gospodarstw domowych, które zdecydowały się na udział w projekcie⁷</p>	Opracowanie dwóch dokumentów dotyczących ograniczania niskiej emisji
Poprawa stanu technicznego dróg	<p>Gmina Jeleśnia</p> <ul style="list-style-type: none"> • w 2012 roku przeprowadzono 19 inwestycji polegających na przebudowie, remoncie lub modernizacji dróg gminnych oraz budowa 1 parkingu. • w 2013 roku przeprowadzono 47 inwestycji polegających na przebudowie, remoncie lub modernizacji dróg gminnych w tym usuwanie skutków powodzi z 2010 r. • w 2014 roku także realizowano 65 inwestycji polegających na przebudowie, remoncie lub modernizacji dróg gminnych w tym usuwanie skutków powodzi • w 2015 roku zrealizowano 35 inwestycji na drogach gminnych w tym w tym usuwanie skutków powodzi. <p>Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu</p> <p>PZD w Żywcu w latach 2012-2015 przeprowadziła remont nawierzchni dróg powiatowych na terenie gminy za kwotę:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 223 651 zł w 2012 r., oraz remont mostu drogowego 1425 S, 1479 S za kwotę 35 000 zł, • 96 997 zł w 2013 r. oraz remont mostu drogowego 1424S za kwotę 46 883 zł, • 22 491 zł w 2014 r. oraz budowa chodnika (droga 1417 S) dla pieszych wraz z kanalizacją za kwotę 766 260 zł, • 16 359 zł w 2015 r. oraz remont trzech mostów drogowych 1421 S, 1417 S, 1426 S za kwotę 28 437 zł, 	<p>166 odcinków dróg gminnych przebudowanych, 1 parking</p> <p>remont dróg powiatowych za kwotę 359 498 zł</p> <p>remont 6 mostów na drogach powiatowych</p>

⁷ Wieści z Jeleśni, miesięcznik informacyjno-kulturalny gminy Jeleśnia, nr 17, 2015

	PZD w Żywcu realizował zadania inwestycyjne związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2012 – 2015. Odbudowano drogi powiatowe na odcinku 8,575 km za kwotę 8 139 400 zł.	
Budowa nowych i modernizacja istniejących tras rowerowych	<p>Zagospodarowanie turystyczne terenu w pobliżu przejścia granicznego w Korbielowie kluczem do rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w Gminie Jeleśnia.</p> <p>Przedmiotem projektu było zagospodarowanie turystyczne terenu w pobliżu przejścia granicznego w Korbielowie poprzez utworzenie 4 tras pieszo-rowerowych, w tym do narciarstwa biegowego oraz adaptację pomieszczeń budynku byłej Straży Granicznej na wypożyczalnię sprzętu sportowego oraz punkt obsługi ruchu turystycznego, jak również remont i wyposażenie sanitariatów oraz częściowy remont parkingu.</p> <p>Wdrożenie projektu służy wykreowaniu nowego produktu turystycznego, wykorzystującego potencjał rekreacyjny i wypoczynkowy terenów w pobliżu przejścia granicznego w Korbielowie, jak również prowadzi do wzrostu konkurencyjności turystycznej Gminy Jeleśnia i regionu.</p> <p>Przedmiotowy projekt polegał na:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wykonaniu kompleksowej dokumentacji: projektów wykonawczych i kosztorysów inwestorskich oraz wszystkich uzgodnień. Budowie infrastruktury aktywnych form turystyki, w tym 4 tras rowerowych ich oznakowaniu oraz wyposażeniu w elementy małej architektury Budowie, przebudowie i remoncie bazy około turystycznej Wyposażeniu wypożyczalni sprzętu sportowego i punktu obsługi ruchu turystycznego Promocji projektu. <p>Całkowita wartość projektu 2 393 244,69 PLN. Dofinansowanie RPO WŚ kwota: 2 025 757,98 PLN</p>	4 trasy pieszo-rowerowe
Systematyczne prowadzenie kontroli podmiotów dotyczącej przestrzegania zasad ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> w 2012 roku przeprowadzono 96 interwencji w zakresie ochrony środowiska przez Urząd Gminy w Jeleśni. Ponadto przeprowadzono 9 postępowań zmierzającego do wydania decyzji środowiskowych. w 2013 roku przeprowadzono 96 interwencji w zakresie ochrony środowiska przez Urząd Gminy w Jeleśni. Ponadto przeprowadzono 14 postępowań zmierzającego do wydania decyzji środowiskowych. w 2014 roku przeprowadzono 95 interwencji w zakresie ochrony środowiska przez Urząd Gminy w Jeleśni. Ponadto przeprowadzono 14 postępowań zmierzającego do wydania decyzji środowiskowych. w 2015 roku przeprowadzono 89 interwencji w zakresie ochrony środowiska przez Urząd Gminy w Jeleśni. Ponadto przeprowadzono 9 postępowań zmierzającego do wydania decyzji środowiskowych. 	<p>376 interwencji Gminy w zakresie ochrony środowiska</p> <p>46 wydanych decyzji środowiskowych</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie gminy Jeleśnia

5.1.2. Opis stanu obecnego

5.1.2.1. Jakość powietrza na terenie gminy Jeleśnia

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane;
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Na stan powietrza mają wpływ następujące czynniki:

- emisja zorganizowana pochodząca ze źródeł powierzchniowych tzw. niska emisja,

- emisja ze środków transportu i komunikacji,
- emisja nieorganizowana.

Zazwyczaj głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. W kolejnych podrozdziałach opisano systemy energetyczne znajdujące się na terenie gminy Jeleśnia i określono ich wpływ na stan powietrza atmosferycznego.

Podstawową masę zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery stanowi dwutlenek węgla. Jednak najbardziej uciążliwe składniki spalin to przede wszystkim dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pył. W mniejszych ilościach emitowane są również chlorowodór, różnego rodzaju węglowodory aromatyczne i alifatyczne.

Wraz z pyłem emitowane są również metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, a wśród nich benzo(a)piren, uznawany za jedną z bardziej znaczących substancji kancerogennych. W pyłe zawieszonym ze względu na zdolność wnikania do układu oddechowego, wyróżnia się frakcje o ziarnach: powyżej 10 mikrometrów i pył drobny poniżej 10 mikrometrów (PM10). Ta druga frakcja jest szczególnie niebezpieczna dla człowieka, gdyż jej cząstki są już zbyt małe, by mogły zostać zatrzymane w naturalnym procesie filtracji oddechowej.

Przy spalaniu odpadów z produkcji tworzyw sztucznych opartych na polichloru winylu do atmosfery mogą dostawać się substancje chlorowcopochodne, a wśród nich dioksyny i furany.

O wystąpieniu zanieczyszczeń powietrza decyduje ich emisja do atmosfery, natomiast o poziomie w znacznym stopniu występujące warunki meteorologiczne. Przy stałej emisji, zmiany stężeń zanieczyszczeń są głównie efektem przemieszczania, transformacji i usuwania ich z atmosfery. Stężenie zanieczyszczeń zależy również od pory roku. I tak:

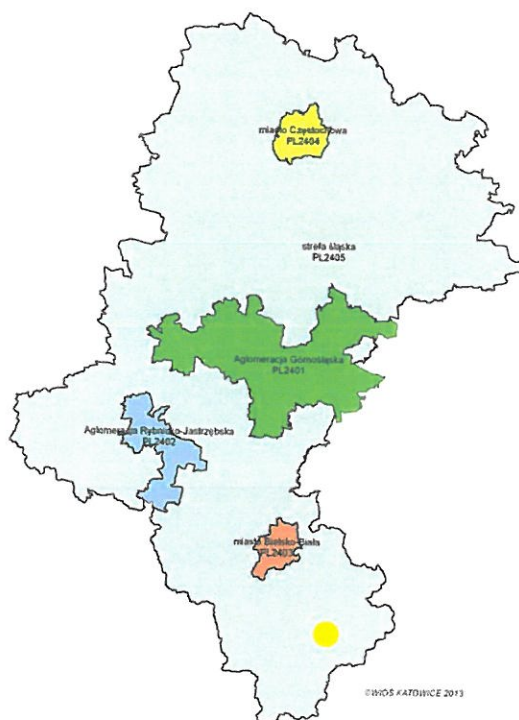
- sezon zimowy, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery, głównie przez niską emisję,
- sezon letni, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery przez skażenia wtórne powstałe w reakcjach fotochemicznych.

Ocenę jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy Jeleśnia przeprowadzono w oparciu o dane z 2015 roku pochodzące z opracowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach pt.: „Czternasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015 rok”. Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672.) oceny są dokonywane w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 10 sierpnia 2012 roku w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914). Strefy zostały wymienione poniżej i przedstawione na rysunku:

- strefa śląska,
- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa.

Ocenę jakości powietrza i obserwacji zmian dokonano się w ramach państwowego monitoringu środowiska (art. 88 ustawy Prawo ochrony środowiska). Podstawę klasyfikacji stref zgodnie z art. 89 ww. ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012r., poz. 1031). Lista zanieczyszczeń pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia objęła: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, arsen, benzo(a)piren, ołów, kadm oraz nikiel.

Do zanieczyszczeń, które uwzględniono w ocenie ze względu na ochronę roślin należały: dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz ozon.

Rysunek 5.1.2.1 Podział na strefy w których dokonują się oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego

Źródło: „Czternasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015 rok”, WIOŚ w Katowicach

Zaliczenie strefy do określonej klasy wiąże się z koniecznością podjęcia konkretnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub utrzymania jego jakości na niezmiennym poziomie.

Czternastą roczną ocenę jakości powietrza w województwie śląskim przeprowadzono w oparciu o wyniki badań ze 138 stanowisk pomiarowych obejmujących pomiary:

- wysokiej jakości na stałych stacjach monitoringu, rozumiane jako pomiary ciągłe, prowadzone z zastosowaniem mierników automatycznych (pa) – 16 stanowisk pomiarowych dwutlenku azotu (NO_2), 1 - tlenków azotu (NO_x), 17 - dwutlenku siarki (SO_2), 10 – ozonu (O_3), 7 – pyłu zawieszonego PM_{10} , 10 - tlenku węgla (CO), 4 stanowiska benzenu (C_6H_6),
- manualne (pm): na stałych stacjach monitoringu prowadzone codziennie – 17 stanowisk pyłu PM_{10} , 9 stanowisk pyłu $\text{PM}_{2,5}$, 7 - stężeń ołowiu (Pb), 7 - kadmu (Cd), 7 – niklu (Ni), 8 – arsenu (As), 14 - benzo(a)pirenu (BaP),
- pasywne (pp) – 4 stanowiska benzenu (C_6H_6).

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do jednej z poniższych klas:

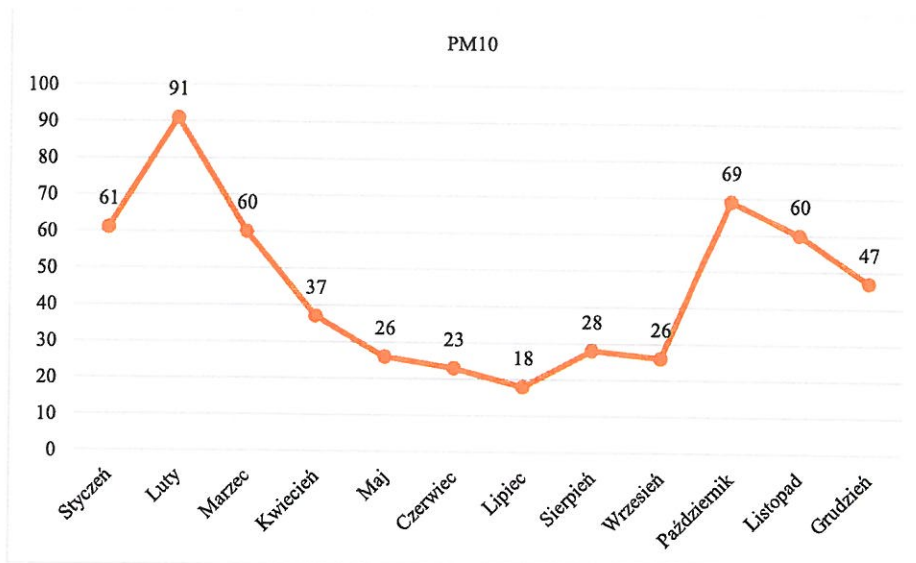
- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalny lub docelowe
- klasa C1 – jeżeli stężenia pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ na jej terenie przekraczały poziom dopuszczalny $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 roku (faza II),
- klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Do oceny jakości powietrza na terenie gminy Jeleśnia wzięto pod uwagę wyniki pomiarowe ze stacji zlokalizowanej stosunkowo najbliżej względem gminy, a mianowicie: stanowisko pomiarowe w Żywcu przy ulicy Kopernika 83. Ocena jakości powietrza na terenie gminy Jeleśnia została dokonana w oparciu o dane z omawianej stacji.

Tabela 5.1.2.1 Średnie stężenie w 2015 roku na terenie gminy Jeleśnia - tło zanieczyszczeń ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Lokalizacja	PM10	PM2,5	C6H6	SO ₂	NO ₂	Pb
Strefa śląska – gmina Jeleśnia	32	23	1,8	17	17	0,02

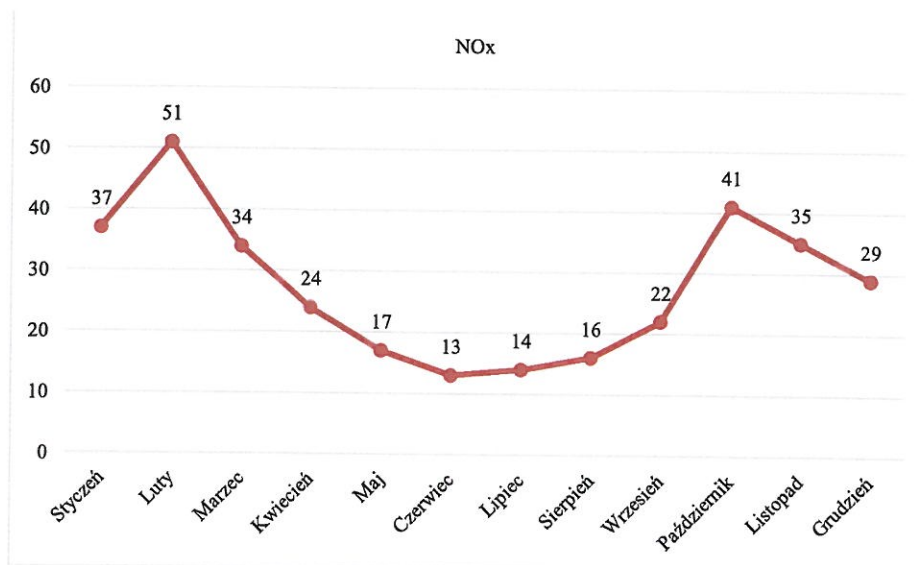
Źródło: WIOŚ Katowice, pozyskanie danych 2016

Rysunek 5.1.2.2 Wyniki stężeń średniorocznych pyłu PM10 na stacji w Żywcu ($\mu\text{g}/\text{m}^3$), norma $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Źródło: Pomiar automatyczny – Śląski Monitoring Powietrza prowadzony w 2015 roku, pozyskanie danych 2016

W 2015 roku w rejonie gminy Jeleśnia wystąpiły ponadnormatywne stężenia pyłu PM10 w powietrzu. Najwyższe stężenia odnotowano w lutym $91 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy normie $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Liczba dni, w których odnotowano niedopuszczalne stężenie 24-godzinne omawianej frakcji pyłu wyniosły 63 dni i wzrosło w stosunku do roku 2012 o 16 dni.

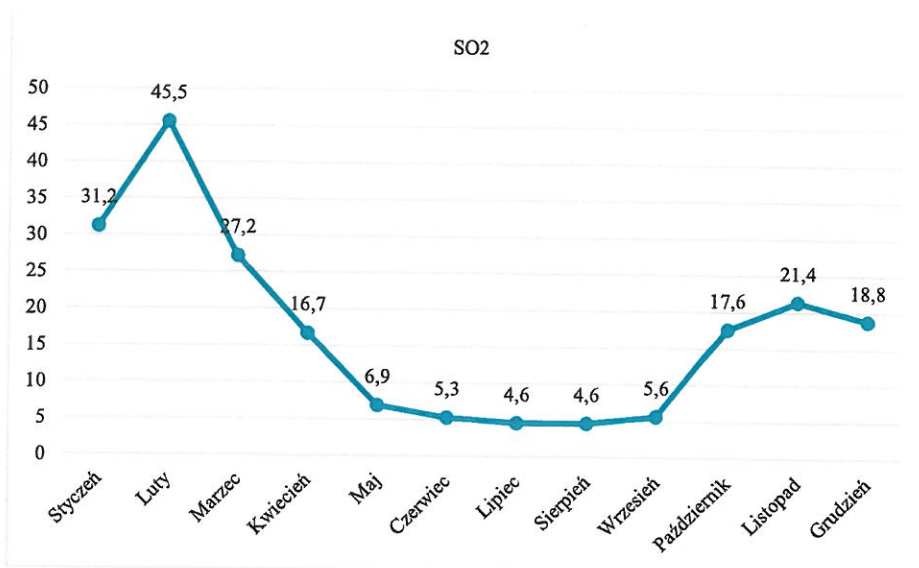
Poziomu stężenia pyłu PM2,5 nie badano na stacji w Żywcu w latach 2012-2015.

Rysunek 5.1.2.3 Wyniki stężeń średniorocznych tlenków azotu na stacji w Żywcu ($\mu\text{g}/\text{m}^3$), norma $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Źródło: Pomiar automatyczny – Śląski Monitoring Powietrza prowadzony w 2015 roku, pozyskanie danych 2016

W 2015 roku w rejonie gminy Jeleśnia wystąpiły ponadnormatywne stężenia tlenków azotu w powietrzu. Najwyższe stężenia odnotowano w lutym $51 \text{ NO}_x \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy normie $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Na stacji w Żywcu

przekroczony został poziom dopuszczalny o około 70%. Stężenia maksymalne 1 - godzinne ($200 \mu\text{g}/\text{m}^3$) nie przekroczyły jednak dopuszczalnej częstości wynoszącej 18 razy w roku kalendarzowym.

Rysunek 5.1.2.4 Wyniki stężeń średniorocznych dwutlenku siarki na stacji w Żywcu ($\mu\text{g}/\text{m}^3$), norma $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$
 Źródło: Pomiar automatyczny -Śląski Monitoring Powietrza prowadzony w 2015 roku, pozyskanie danych 2016

W 2015 r. na stacji w Żywcu odnotowano przekroczenie stężenia dwutlenku siarki. Przy normie $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, stężenie to wyniosło maksymalnie $45,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w lutym 2015 roku. Nie została przekroczona dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego, wynosząca 3 dni w roku.

Podsumowując wyniki analiz można zauważyć, że najwyższe stężenia zanieczyszczeń (w tym również przekroczenia poziomów dopuszczalnych) występują w sezonie jesiennozimowym, co związane jest ze spalaniem paliw w celach grzewczych. Dokładniejsza analiza stanu jakości powietrza na obszarze gminy Jeleśnia nie jest możliwa z uwagi na brak stanowiska pomiarowego na jej obszarze. Powyższą ocenę należy więc traktować z pewnym przybliżeniem uwzględniając uwarunkowania lokalne (w tym m.in. charakter zabudowy, rzeźbę terenu, itp.).

Gmina Jeleśnia charakteryzuje się występowaniem zabudowy jednorodzinnej rozproszonej, zagrodowej. Rolniczy charakter oraz brak większych emitorów zarówno liniowych, jak i punktowych jest czynnikiem korzystnym z punktu widzenia jakości powietrza. Sugeruje to również na znaczny udział niskiej emisji w ogólnym bilansie zanieczyszczeń powstających na terenie gminy.

Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych pod kątem ochrony zdrowia:

- ze względu na ochronę zdrowia klasa C :
 - dla pyłu zawieszonego PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$ oraz benzo(a)pirenu,
 - dla ozonu w strefie śląskiej oraz klasa D2, ze względu na przekraczanie poziomu celu długoterminowego,
- ze względu na ochronę zdrowia klasa A:
 - dla dwutlenku azotu,
 - dla zanieczyszczeń takich jak: benzen, ołów, arsen, kadm, nikiel, tlenek węgla, co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie.
- ze względu na ochronę roślin:
 - klasa C i D2 - przekroczenia poziomu docelowego oraz poziomu celu długoterminowego ozonu wyrażonego jako AOT 40 - na stacji tła regionalnego wskaźnik ten uśredniony dla kolejnych 5 lat wyniósł $18573 (\mu\text{g}/\text{m}^3) \cdot \text{h}$,
 - klasa A - brak przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu i dwutlenku siarki.

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$ i benzo(a)piranu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków (S5), w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem (S2), emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk (S16) oraz niekorzystne warunki meteorologiczne (S15), występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru

(poniżej 1,5 m/s), a także napływ zanieczyszczeń spoza kraju (S10). Przyczyną wystąpienia przekroczeń ozonu jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych nie związanych z działalnością człowieka (S8).

Emisja powierzchniowa

Emisja powierzchniowa na obszarze gminy jest związana przede wszystkim z tzw. niską emisją, która jest wynikiem stosowania indywidualnych systemów ogrzewania budynków mieszkalnych (jednorodzinnych oraz wielorodzinnych) i rolniczych. W procesach grzewczych wykorzystywane są przede wszystkim paliwa stałe, w tym węgiel kamienny oraz jego pochodne, często o złej jakości. Stosuje się również różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które mogą być przyczyną emisji do atmosfery dioksyn w wyniku niepełnego spalania w niższych temperaturach.

W maju 2016 r. Gmina Jeleśnia przystąpiła do opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej wraz z inwentaryzacją źródeł niskiej emisji. Dokument stworzy podstawy do obliczenia emisji gazów cieplarnianych do powietrza oraz zostaną zaplanowane przedsięwzięcia ograniczające niską emisję.

Emisja linowa

Przez teren Gminy przebiega droga wojewódzka nr 945, łącząca miasto Żywiec z Korbiewem i prowadzi do granicy ze Słowacją. Droga biegnie przez miejscowości Świnna, Pewel Mała, Jeleśnia, Krzyżowa. Uzupełnieniem dróg wojewódzkich jest sieć dróg powiatowych i gminnych, łączących Gminę z sąsiadującymi ośrodkami powiatu. Łączna długość tras na obszarze gminy wynosi 158,5 km, w tym:

- drogi wojewódzkie 15,3 km,
- drogi powiatowe 44,54 km
- drogi gminne 98,64 km.

Na drogach wojewódzkich regularnie co 5 lat (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) zarządca drogi (Marszałek Województwa Śląskiego) przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), którego celem jest zilustrowanie aktualnego poziomu natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach sieci dróg oraz wskazanie prognozy ruchu w perspektywie kolejnych 5, 10 oraz 15 lat. Badania realizowane przez Urząd Marszałkowski obejmują sieć dróg wojewódzkich poza miastami na prawach powiatu. Ruch był mierzony w 262 punktach. Wyniki będą dostępne pod koniec 2016 r.

Obecnie obowiązującym pomiarem jest GPR z roku 2010. Pomiar ruchu na terenie gminy Jeleśnia dokonywany był na 19 kilometrowym odcinku drogi wojewódzkiej nr 945 w trzech punktach.

Tabela 5.1.2.2 Średnio dobowy ruch na drodze wojewódzkiej nr 945 w gminie Jeleśnia

Rodzaj pojazdu	Procentowy udział pojazdów na drodze	Żywiec - Pewel Mała	Pewel Mała - Korbiew	Korbiew - Granica Państwa
Motocykle	1,3%	132	86	36
Samochody osobowe Mikrobusy	87,6%	8917	5325	965
Lekkie samochody dostawcze	6,1%	621	306	61
Samochody ciężarowe bez przyczepy	1,7%	173	159	13
Samochody ciężarowe z przyczepą	1,7%	173	141	7
Autobusy	1,4%	142	86	10
Ciągniki rolnicze	0,2%	20	18	4
SUMA	100,00%	10178	6121	1096

Źródło: Zestawienie wartości średniodobowego ruchu na drogach wojewódzkich województwa śląskiego (SDR 2010)

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po drogach znajdujących się w gminie, największy udział mają samochody osobowe oraz mikrobusy 88%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie ponad 9,5%. Najmniejszy udział przypadł pojazdom wykorzystywanym rolniczo oraz autobusom 1,6%. Na podstawie danych dotyczących natężenia ruchu oraz udziału poszczególnych typu pojazdów, w tym ruchu (raport „Generalny pomiar ruchu 2010 – Synteza wyników” na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz opracowania Ministerstwa Środowiska „Wskazówki dla wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i programów ochrony powietrza” oszacowano wielkość emisji komunikacyjnej. Wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5.1.2.3 Roczna emisja substancji szkodliwych do atmosfery ze środków transportu na terenie gminy Jeleśnia w 2015 roku

Nazwa emitora	Nazwa zanieczyszczenia	Emisja
		Mg/rok
drogi krajowe	tlenek węgla	200,2
	benzen	1,8
	węglowodory alifatyczne	30,9
	węglowodory aromatyczne	9,3
	tlenki azotu	121,9
	pył ogółem	7,0
	dwutlenek siarki	9,5
drogi wojewódzkie	tlenek węgla	125,1
	benzen	1,1
	węglowodory alifatyczne	19,2
	węglowodory aromatyczne	5,8
	tlenki azotu	76,2
	pył ogółem	4,4
	dwutlenek siarki	6,0
drogi powiatowe	tlenek węgla	92,6
	benzen	0,9
	węglowodory alifatyczne	14,3
	węglowodory aromatyczne	4,2
	tlenki azotu	56,4
	pył ogółem	3,3
	dwutlenek siarki	4,4
drogi gminne	tlenek węgla	68,6
	benzen	0,6
	węglowodory alifatyczne	10,6
	węglowodory aromatyczne	3,2
	tlenki azotu	41,8
	pył ogółem	2,4
	dwutlenek siarki	3,3
razem	dwutlenek węgla*	53 876,5
	tlenek węgla	486,6
	benzen	4,4
	węglowodory alifatyczne	74,9
	węglowodory aromatyczne	22,4
	tlenki azotu	296,4
	pył ogółem	17,2
	dwutlenek siarki	23,1

Źródło: opracowanie własne, do obliczeń użyto Programu OPERAT2000

Największa emisja zanieczyszczeń gazów i pyłów do powietrza dotyczy głównie dwutlenku węgla, tlenku węgla oraz tlenków azotu. Nie można pominąć również pozostałych zanieczyszczeń pomimo znacznie mniejszej ilości w Mg/rok, dlatego że są to substancje rakotwórcze. Oczywiście największe zanieczyszczenie znajdują się w odległości do 20 m od krawędzi drogi.

Dopełnieniem lokalnego systemu komunikacyjnego, a zarazem formą rekreacji jest sieć ścieżek i dróg rowerowych, na którą składa się 12 tras o łącznej długości 142,5 km.

5.1.2.2. Warunki wykorzystanie OZE

Należy zauważyć, że zasoby energii odnawialnej są nieograniczone, jednak ich potencjał jest rozproszony, stąd koszty wykorzystania znacznej części energii ze źródeł odnawialnych, są wyższe od kosztów pozyskiwania i przetwarzania paliw organicznych, jak również olejowych. Dlatego też udział alternatywnych źródeł w procesach pozyskiwania, przetwarzania, gromadzenia i użytkowania energii jest niewielki.

Na terenie gminy Jeleśnia istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Największe szanse rozwoju w krótkim okresie mają technologie konwersji termicznej energii promieniowania słonecznego, oparte na wykorzystaniu kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych. Z punktu widzenia wykorzystania energii promieniowania słonecznego w kolektorach płaskich oraz ogniwach fotowoltaicznych najistotniejszymi parametrami są roczne wartości nasłonecznienia (insolacji) - wyrażające ilość energii słonecznej padającej na jednostkę powierzchni płaszczyzny w określonym czasie. Zgodnie z danymi Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej dla terenu gminy roczna gęstość promieniowania słonecznego mieści się w granicach ok. 1100 - 1150 kWh/m², natomiast średnioroczna suma nasłonecznienia wynosi ok. 1500 godzin. Całkowite koszty jednostkowe zainstalowania systemów słonecznych do podgrzewania c.w.u. (cieplej wody użytkowej) wynoszą od 1500 zł do 3000 zł/m² powierzchni czynnej instalacji w zależności od wielkości powierzchni kolektorów słonecznych. Na podstawie przeprowadzonej symulacji można zauważyć, iż kolektory słoneczne, zainstalowane jako wspomaganie do podgrzewania ciepłej wody użytkowej dla kotła węglowego, pozwalają zaoszczędzić w skali roku nawet 600 kg węgla, co przy dzisiejszych cenach tego nośnika energii daje prawie 500 zł oszczędności. Natomiast w gospodarstwach domowych wykorzystujących pojemnościowy podgrzewacz elektryczny poza sezonem zimowym (od kwietnia do września), przy stawkach za energię elektryczną na poziomie 0,55 zł/kWh, wykorzystując kolektory słoneczne zaoszczędzić można do 1 733 zł⁸.

Energia elektryczna wyprodukowana w siłowniach wiatrowych uznawana jest za energię czystą, proekologiczną, gdyż nie emituje zanieczyszczeń materialnych do środowiska ani nie generuje gazów szklarniowych. Siłownia wiatrowa ma jednakże inne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze i ludzkie, które bezwzględnie należy mieć na uwadze przy wyborze lokalizacji. Dlatego też lokalizacja siłowni i farm wiatrowych podlega pewnym ograniczeniom.

Jest rzeczą ważną, aby w pierwszej fazie prac tj. planowania przestrzennego w gminie zakwalifikować bądź wykluczyć miejsca lokalizacji w aspekcie wymagań środowiskowych i innych, wyprzedzająco względem opomiarowania wiatrowego i oferowania lokalizacji inwestorom kapitałowym. W ten sposób postępując uniknie się zbędnych kosztów, straty czasu oraz otwartego konfliktu z mieszkańcami i ekologami.

Gmina Jeleśnia znajduje się w II strefie energetycznej wiatru, gdzie warunki do korzystania z tego rodzaju energii odnawialnej są korzystne. Energia użyteczna wiatru na wysokości 10 m w terenie otwartym wynosi od 750 do 1000 kWh/m², zaś na wysokości 30 m energia użyteczna wiatru sięga 1500 kWh/m².

Wykorzystanie energii wodnej wiąże się z koniecznością spełnienia szeregu wymogów, przede wszystkim hydrologicznych, lokalizacyjnych, geomorfologicznych, jak również prawnych. Powstanie elektrowni wodnej jest możliwe w miejscu, gdzie występuje znaczny spadek znacznej objętości wody, co w praktyce stanowi poważne ograniczenie. Obecnie na obszarze Gminy nie funkcjonują elektrownie wodne. Największym potencjałem dla gminy wykazują się:

- Sopotnia Wielka – Sopotnia (próg naturalny), która charakteryzuje się przepływem na poziomie 0,6 m³/s, spadkiem wysokości 12 m, zaś potencjalna moc do uzyskania na tym odcinku wynosi 73 kW, a potencjalna energia do uzyskania 639,4 MWh/rok,
- Korbielów Strażnica – Glinna (próg naturalny), która charakteryzuje się przepływem na poziomie 0,6 m³/s, spadkiem wysokości 2,8 m, zaś potencjalna moc do uzyskania na tym odcinku wynosi 15,1 kW, a potencjalna energia do uzyskania 132,3 MWh/rok,
- Korbielów – Kamienna – Buczynka (próg do regulacji przepływów), która charakteryzuje się przepływem na poziomie 0,4 m³/s, spadkiem wysokości 4,5 m, zaś potencjalna moc do uzyskania na tym odcinku wynosi 17,7 kW, a potencjalna energia do uzyskania 154,7 MWh/rok,

Alternatywne w odniesieniu do w/w źródeł energii odnawialnej może być lokalne wykorzystanie energii skumulowanej w gruncie poprzez m.in. pompy ciepła lub układy wentylacji mechanicznej, współpracujące z gruntowymi wymiennikami ciepła. W opinii wielu naukowców i specjalistów, energia geotermalna powinna być traktowana, jako jedno z głównych odnawialnych źródeł energii. Do praktycznego zagospodarowania nadają się obecnie wody występujące na głębokościach do 3-4 km. Temperatury wody geotermalnej w złożach mogą osiągnąć temp. rzędu 20-130 °C.

⁸ Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Jeleśnia, 2014 r.

Gmina Jeleśnia znajduje się w jednostce geologicznej zwanej „Karpaty fliszowe” na której obszarze zbiorniki wód termalnych związane są z zbiornikami dewońskim i karbońskim oraz z przykrywającym je zbiornikiem mioceniowym. Obszar ten występuje w przedziale głębokości 1300-3500 m. Wody termalne osiągają tu temperatury od 35 do 100 °C, średnia wydajności charakteryzuje się na poziomie 10 m³/h. Stosując pompy ciepła możliwe jest pozyskanie z jednego ujęcia średniej mocy termicznej rzędu 0,45 MW i energii cieplnej około 4,3 TJ/rok.

Na terenie gminy Jeleśnia istnieją dobre warunki do rozwoju tzw. płytkiej energetyki geotermalnej bazującej na wykorzystaniu pomp ciepła, w których obieg termodynamiczny odbywa się w odwrotnym cyklu Carnota.

5.1.2.4. Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gminy Jeleśnia brak jest scentralizowanych systemów zaopatrzenia w energię ciepłą. Na terenie gminy istnieją jedynie lokalne źródła ciepła, zaopatrujące w ciepło zespoły budynków, pojedyncze budynki mieszkalne, usługowe i przemysłowe.

Zabudowa jednorodzinna na osiedlach zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowa jednorodzinna rozproszona, zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł, opalanych paliwami stałymi (węgiel kamienny, koks), olejem opałowym, względnie energią elektryczną.

5.1.2.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Ocena pracy istniejącego systemu elektroenergetycznego zasilającego w energię elektryczną odbiorców z terenu gminy Jeleśnia oparta została m.in. na informacjach uzyskanych od Polskich Sieci Elektroenergetycznych Operator S.A. w zakresie linii wysokich napięć 220 kV i 400 kV, przedsiębiorstwa energetycznego Tauron Dystrybucja S.A. w zakresie sieci wysokiego (110 kV), średniego i niskiego napięcia.

Zasilanie odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy Jeleśnia odbywa się na średnim napięciu 15 kV liniami napowietrznymi i kablowymi oraz sieciami niskiego napięcia, zasilanych ze stacji elektroenergetycznej WN/SN zlokalizowanej na terenie gminy, która stanowi własność Tauron Dystrybucja S.A., jest to:

- 110/15 kV GPZ Jeleśnia.

Stacja zasilania jest liniami napowietrznymi 110 kV relacji: Zabłocie – Jeleśnia, przyłączoną pośrednio do stacji transformatorowej 220/110 kV Komorowice w Bielsku – Białej wyposażonej w dwa autotransformatory 220/110 kV o mocy 160 MVA. Długości linii napowietrznych i kablowych średniego i niskiego napięcia znajdujących się na terenie gminy Jeleśnia wynosi 287 km, w tym:

- linie napowietrzne 15 kV 92 km,
- linie kablowe 15 kV 18,3 km,
- linie napowietrzne 0,4 kV 147 km,
- linie kablowe 0,4 kV 29,97 km.

Ponadto na terenie gminy Jeleśnia usytuowanych jest 106 stacji elektroenergetycznych.

5.1.2.6. Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Gmina Jeleśnia nie jest zgazyfikowana. Mieszkańcy korzystają z gazu bezprzewodowego, dostarczanego w butlach. Na terenie gminy nie ma ulokowanej stacji redukcyjno – pomiarowej pierwszego oraz drugiego stopnia. Zarówno Gaz-System S.A. jak i Górnioślaska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. warunkują podłączenie gminy Jeleśnia do sieci czynnikami technicznymi i przede wszystkim ekonomicznymi.

5.1.3. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<p>Możliwość podłączenie do sieci gazowej i wymiana źródeł ciepła na ekologiczne</p> <p>Dostępność paliw ekologicznych.</p> <p>Korzystne warunki dla rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii</p> <p>Brak dużych emitorów zanieczyszczenia powietrza</p>	<p>Nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków</p> <p>Większość budynków jednorodzinnych opalanych węglem kamiennym</p> <p>Spalanie paliw stałych niskiej jakości</p> <p>Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura towarzysząca ciągom komunikacyjnym (np. chodniki, parkingi, oświetlenie)</p>
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<p>Integracja z UE i wpływ środków pomocowych</p> <p>Regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości powietrza</p> <p>Postęp technologiczny</p>	<p>Brak środków zewnętrznych na sfinansowanie inwestycji</p> <p>Niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa</p> <p>Wzrost liczby pojazdów na drogach publicznych</p>

Źródło: opracowanie własne

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy do 2015 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska ZAPEWNIENIE SPRZYJAJĄCEGO KOMFORTU AKUSTYCZNEGO ŚRODOWISKA		
Cel długoterminowy do 2015 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Dokonanie oceny akustycznej na terenie Gminy w oparciu o zintegrowane badania klimatu akustycznego w powiecie żywieckim	<p>Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu nie prowadził badań hałasu komunikacyjnego na obszarze gminy Jeleśnia, nie zlecano także żadnych pomiarów czy ekspertyz.</p> <p>Na terenie gminy Jeleśnia nie było prowadzonych przez WIOŚ w Katowicach żadnych badań hałasu.</p> <p>W podobnej okolicy na terenie powiatu żywieckiego w ostatnich latach prowadzono badania hałasu komunikacyjnego:</p> <p>w 2013 roku przeprowadzono badania hałasu komunikacyjnego w Gilowicach i w Ślemieniu. Wyniki badań przeprowadzonych przy ulicy Krakowskiej wskazywała w Gilowicach na nieznaczne przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze dziennej w wysokości 1-2 dB, natomiast w porze nocnej poziomy dopuszczalnych wartości hałasu nie zostały przekroczone. W Ślemieniu żadne pomiary ani w porze dziennej ani w porze nocnej nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.</p> <p>W 2014 roku przeprowadzono badania hałasu w Rajczy w Rynku. Wyniki badań w porze dziennej przekroczyły wartości dopuszczalne o 3,9-5,9 dB natomiast w porze nocnej poziomy dopuszczalnych wartości hałasu nie zostały przekroczone.</p>	Zadania na terenie gminy Jeleśnia nie wykonywano.
Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.	<p>Na terenie gminy Jeleśnia corocznie przeprowadzane są badania hałasu pochodzącego z działalności gospodarczej. Badania te prowadzone są przez WIOŚ na zasadzie zgłoszeń uciążliwości. W latach 2012-2015 przeprowadzono kontrole:</p> <ul style="list-style-type: none"> w 2012 roku PPUH Kandrew (brak naruszeń, PHU Daglezja (stwierdzono naruszenia), Przedsiębiorstwo Drzewne (nie stwierdzono naruszeń), w 2013 roku Wyroby Drzewne (nie stwierdzono naruszeń), Produkcja i Sprzedaż wyrobów drzewnych (nie stwierdzono naruszeń), w 2014 roku Wyroby Drzewne (nie stwierdzono naruszeń), Zakład Remontowo – Budowlany Przetwórstwa Drzewnego (stwierdzono naruszenia), w 2015 roku PPUH Mar-Maj (stwierdzono naruszenia). <p>Po przeprowadzonych kontrolach WIOŚ wystawia zarządzenia pokontrolne które są realizowane w 87,5%.</p>	Zadania są na bieżąco corocznie realizowane przez WIOŚ Średnio roczne 2 kontrole

Utworzenie stref buforowych pomiędzy obiektami rzemiosła i usług, a terenami zabudowy mieszkaniowej.	Na terenie gminy Jeleśnia nie było potrzeby tworzenia stref buforowych.	Zadania na terenie gminy Jeleśnia nie wykonywano.
Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez planowe remonty oraz modernizację dróg w celu poprawy ich parametrów technicznych i użytkowych.	Gmina Jeleśnia <ul style="list-style-type: none"> w 2012 roku przeprowadzono 19 inwestycji polegających na przebudowie, remoncie lub modernizacji dróg gminnych oraz budowa 1 parkingu. w 2013 roku przeprowadzono 47 inwestycji polegających na przebudowie, remoncie lub modernizacji dróg gminnych w tym usuwanie skutków powodzi z 2010 r. w 2014 roku także realizowano 65 inwestycji polegających na przebudowie, remoncie lub modernizacji dróg gminnych w tym usuwanie skutków powodzi w 2015 roku zrealizowano 35 inwestycji na drogach gminnych w tym w tym usuwanie skutków powodzi. Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu PZD w Żywcu w latach 2012-2015 przeprowadziła remont nawierzchni dróg powiatowych na terenie gminy za kwotę: <ul style="list-style-type: none"> 223 651 zł w 2012 r., oraz remont mostu drogowego 1425 S, 1479 S za kwotę 35 000 zł, 96 997 zł w 2013 r. oraz remont mostu drogowego 1424S za kwotę 46 883 zł, 22 491 zł w 2014 r. oraz budowa chodnika (droga 1417 S) dla pieszych wraz z kanalizacją za kwotę 766 260 zł, 16 359 zł w 2015 r. oraz remont trzech mostów drogowych 1421 S, 1417 S, 1426 S za kwotę 28 437 zł. PZD w Żywcu realizował zadania inwestycyjne związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na terenie Gminy Jeleśnia w latach 2012 – 2015. Odbudowano drogi powiatowe na odcinku 8,575 km za kwotę 8 139 400 zł.	166 odcinków dróg gminnych przebudowanych, 1 parking remont dróg powiatowych za kwotę 359 498 zł remont 6 mostów na drogach powiatowych
Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego związana z drogą nr 945 z uwzględnieniem budowy obwodnicy.		
Bieżące remonty dróg.		
Kontynuacja programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem.	Działania edukacyjne związane z hałasem realizowane są w szkołach i przedszkolach przy okazji edukacji ekologicznej.	kilka lekcji roczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie gminy Jeleśnia

5.2.2. Opis stanu obecnego

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, ewentualnie zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu LDWN i LN oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu

Klimat akustyczny kształtują zarówno duże, jak i małe przedsiębiorstwa działające na terenie gminy Jeleśnia. Głównymi pracodawcami dla mieszkańców Gminy Jeleśnia, a także okolicznych miejscowości są firmy DELPHI POLAND SA Oddział w Jeleśni – producent części samochodowych, Żywiec Zdrój S.A. – producent napojów orzeźwiających i wody oraz Lasy Państwowe Nadleśnictwo Jeleśnia.

Większe przedsiębiorstwa wprowadzają zazwyczaj u siebie rozwiązania technologiczne przyczyniające się do ograniczenia emisji hałasu powodującego uciążliwość dla mieszkańców.

Niemniej jednak na terenie gminy funkcjonuje mnóstwo przedsiębiorstw i małych firm oraz działalności gospodarczych zajmujących się obróbką drewna mogących w znacznym stopniu przyczyniać się do kształtowania klimatu akustycznego na obszarze gminy. Funkcjonowanie małych zakładów jest niejednokrotnie źródłem konfliktów mieszkańców z przedsiębiorcami, gdyż zakłady te stwarzają uciążliwości i dyskomfort akustyczny mieszkańców. Większość uciążliwości powodowanych emisją hałasu wynika z niewłaściwej lokalizacji przedsiębiorstw, z których działalnością nierozłącznie jest związana emisja hałasu. W związku z tym

bardzo ważnym celem jest lokowanie działalności uciążliwych w miejscach zapisanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego o przeznaczeniu na działalność produkcyjną i przemysłową, a nie na terenach zabudowy mieszkaniowej.

W latach 2011-2014 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził terenie gminy Jeleśnia kontrole przedsiębiorców w zakresie emisji hałasu:

- w 2012 roku PPUH Kandrewna (brak naruszeń, PHU Daglezja (stwierdzono naruszenia), Przedsiębiorstwo Drzewne (nie stwierdzono naruszeń),
- w 2013 roku Wyroby Drzewne (nie stwierdzono naruszeń), Produkcja i Sprzedaż wyrobów drzewnych (nie stwierdzono naruszeń),
- w 2014 roku Wyroby Drzewne (nie stwierdzono naruszeń), Zakład Remontowo – Budowlany Przetwórstwa Drzewnego (stwierdzono naruszenia),
- w 2015 roku PPUH Mar-Maj (stwierdzono naruszenia).

Według informacji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach Delegatura w Bielsku – Białej wynika, iż wydane pokontrolne zalecenia dla przedsiębiorców zostały zrealizowane w 87,5%.

5.2.2.1. Hałas drogowy

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Głównym źródłem emisji hałasu na terenie gminy Jeleśnia jest droga wojewódzka DW 945 prowadząca z Korbielowa w kierunku Żywca.

Uzupełnieniem sieci drogowej są drogi powiatowe o długości 44,54 km oraz gminne zapewniające komunikację wewnątrzgminną i z sąsiednimi gminami o długości 98,64 km. Większość dróg podlega okresowym remontom i modernizacjom. Najważniejsze z nich opisano w rozdziale dotyczącym ochrony powietrza atmosferycznego.

Część dróg jest w dobrym i zadowalającym stanie, a część jeszcze mimo zaangażowania dużych środków finansowych cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni, co przyczynia się do zwiększonej emisji hałasu.

Na terenie gminy dominują drogi bitumiczne (beton asfaltowy), w obecnej chwili należy się skupić na bieżących remontach dróg i poprawie ich funkcjonalności.

Bardzo ważnym elementem rozwoju gminy jest właściwe planowanie przestrzenne, które powinno polegać przede wszystkim na zakazie lokalizacji budynków podlegających ochronie akustycznej na terenach, które znajdują się w zasięgach oddziaływania hałasu o poziomie przekraczającym wartości dopuszczalne.

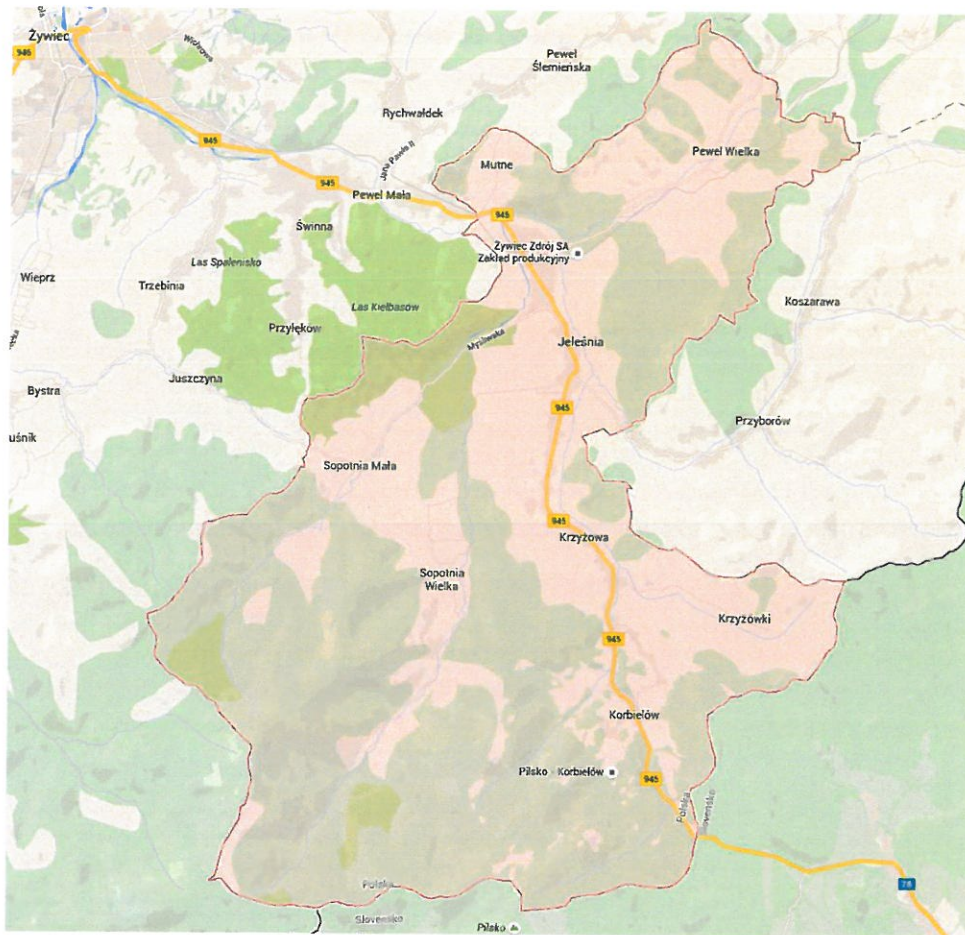
W dniu 16 listopada 2015 roku, Sejmik Województwa Śląskiego przyjął Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie. Określa on priorytety działań oraz wskazuje niezbędne zadania dla ograniczenia poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych w odniesieniu do dróg i linii kolejowych położonych poza aglomeracjami. W ramach Programu przedstawiono zestaw zalecanych rozwiązań technicznych oraz innych działań sprzyjających osiągnięciu tego celu w największym stopniu.

W ramach niniejszego Programu analizowano trzy odcinki drogi wojewódzkiej nr 945. Pierwszy z nich (Żywiec (rondo – Handlowa – Witosza – rondo)) ma długość 1,463 km. Drugi (Żywiec (rondo Piłsudskiego) – ul. Skłodowskiej – Żywiec, kier. Przyłęków) ma długość 3,87 km. Trzeci (Żywiec, kier. Przyłęków – Paweł Mała) ma długość 3,759 km. Po analizie hałasu na wymienionych odcinkach dróg wyszczególniono, iż:

- 1179 osób narażonych jest na emisję hałasu o wartości 55-60 dB,
- 743 osoby narażone są na emisję hałasu o natężeniu 60-65 dB,
- 825 osób narażonych jest na emisję hałasu o wartości 65-70 dB,
- 373 osób narażonych jest na emisję hałasu o wartości 70-75 dB.

W wyniku analizy działań prewencyjnych i naprawczych sprecyzowano iż zasadnym jest wymiana nawierzchni drogi na odcinku od skrzyżowania z ul. Wiązową w miejscowości Jeleśnia do skrzyżowania typu rondo w Żywcu o długości 5,8 km, oraz dodatkowo można zastosować na analizowanym odcinku drogi środki mające na celu uspokojenie ruchu drogowego.

Szacowany koszt realizacji tego zadania to około 4,38 mln zł. Zadanie planowane jest na lata 2015-2018. Niemniej jednak według Zarządu Dróg Wojewódzkich aktualnie nie ma planów realizacji tego zadania.

Rysunek 5.2.2.1 Sieć drogowa na terenie gminy Jeleśnia

Źródło: googlemaps.pl

Na podstawie dokonanej analizy akustycznej należy uznać obecny stan warunków akustycznych za negatywny, co wymaga działań ograniczających ich oddziaływanie akustyczne.

Przeciwdziałanie hałasowi komunikacyjnemu jest działaniem długookresowym rozłożonym na lata. Typowym sposobem ochrony przed hałasem jest nawierzchnia o obniżonej hałaśliwości oraz stosowanie ekranów akustycznych.

Problem zagrożenia emisją hałasu powinien być istotnym elementem planowania przestrzennego w opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.2.2.1. Hałas kolejowy i lotniczy

Przez północną część gminy Jeleśnia ze wschodu na zachód przebiega linia kolejowa Sucha Beskidzka – Żywiec ze stacją kolejową w Jeleśni oraz dwoma przystankami w Pewli Wielkiej.

Istniejąca linia obsługuje gminę w zadowalającym stopniu i w okresie perspektywnym nie przewiduje się istotnych zmian, a jedynie modernizację obiektów i urządzeń technicznych - w tym niezbędną budowę podstacji trakcyjnej w Jeleśni. Aktualnie ruch na trasie przez Jeleśnię nie jest duży, co nie stwarza dla mieszkańców uciążliwości hałasowych.

Hałas lotniczy nie występuje na terenie gminy Jeleśnia – najbliższe lotnisko sportowe zlokalizowane jest w Bielsku-Białej w odległości 38 km. Najbliżej położony Port Lotniczy Katowice Pyrzowice zlokalizowany jest w odległości 93 km.

5.2.3. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
Lokalizacja na terenie gminy drogi wojewódzkiej, dróg powiatowych i linii kolejowej, co daje dobrą dostępność komunikacyjną gminy	Brak ochrony przeciwhałasowej szczególnie drogi wojewódzkiej, brak planów modernizacyjnych drogi Mało uwagi poświęca się lokalizacji przedsiębiorstw emitujących hałas
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
Możliwość rozwoju gospodarczego gminy dzięki dobrej komunikacji Możliwość rozwoju turystycznego i rekreacyjnego poprzez dogodny dojazd do gminy	Stale zwiększanie się ilości pojazdów na drogach stwarzające dyskomfort dla mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

5.3. Pola elektromagnetyczne

5.3.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy do 2015 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska KONTROLA I OGRANICZENIE EMISJI NIEJONIZUJĄCEGO PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO DO ŚRODOWISKA		
Cel długoterminowy do 2015 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego.	<p>W 2014 roku uchwałą Nr XLV/278/2014 Rady Gminy Jeleśnia z dnia 28 lutego 2014 roku przyjęto zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeleśnia.</p> <p>W dokumencie tym powielono zapisy dotyczące preferowania mało konfliktowych lokalizacji szczególnie na terenach lokalizacji zabudowy mieszkalnej i obiektów długotrwałego przebywania dzieci i młodzieży) - jako sposób na ochronę przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.</p>	Zadanie jest realizowane w razie potrzeby
Określenie aktualnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego w miejscach jego potencjalnego oddziaływania.	<p>Na terenie województwa śląskiego corocznie w cyklach trzyletnich prowadzone są badania poziomu promieniowania elektromagnetycznego.</p> <p>W latach 2012-2015 badania na terenie powiatu żywieckiego prowadzone były:</p> <ul style="list-style-type: none"> w 2012 roku w Czernichowie i w Milówce, w 2013 roku w Ślemieniu, w Ujsolach i w Rycerze, w 2014 roku w Żywcu, w Łodygowicach i Korbielowie, w 2015 roku w Milówce i w Czernichowie. <p>Żaden z wykonanych pomiarów nie wskazywał na przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego, który wynosi 7 V/m.</p> <p>Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego kontynuowane będą w kolejnych latach łącznie w 135 punktach pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa (również w powiecie żywieckim).</p>	Zadanie jest corocznie realizowane przez WIOŚ
Opracowywanie przyszłych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagrożeń promieniowaniem niejonizującym.	<p>Aktualnie Gmina Jeleśnia przystąpiła do opracowania nowych planów zagospodarowania przestrzennego. Po kolei opracowywane są poszczególne sołectwa oraz rejon Pilska wyłączony z Korbielowa. Niemniej jednak na chwilę dzisiejszą obowiązuje Plan Zagospodarowania Przestrzennego z 2005 roku zatwierdzony uchwałą XXVII/241/05 z dnia 19.07.2005 Rady Gminy Jeleśnia i opublikowany w Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 14.09.2005 Nr 113 poz.2900.</p> <p>W nowych Planach zostaną uwzględnione zagrożenia związane z promieniowaniem niejonizującym i obostrzeniami dotyczącymi lokalizacji źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego.</p>	Plany są w trakcie opracowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie gminy Jeleśnia

5.3.2. Opis stanu obecnego

Głównymi instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

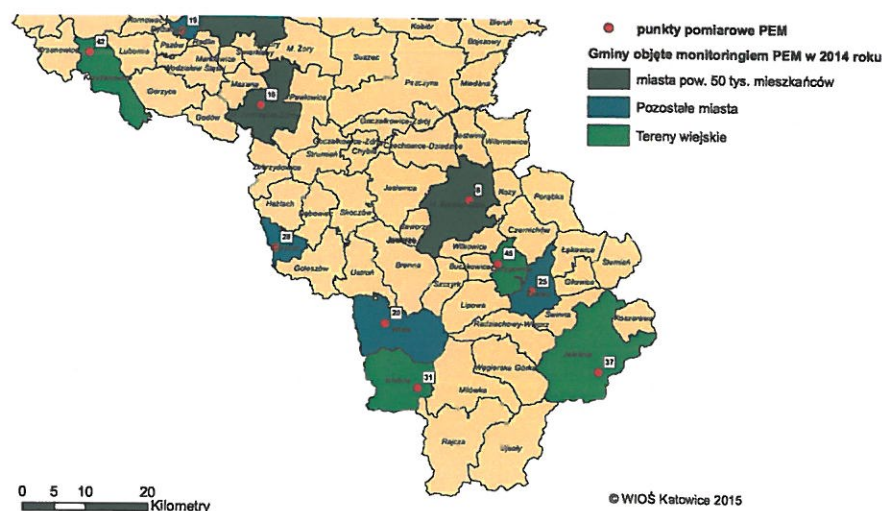
- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Przeprowadzona analiza widma pola elektrycznego wysokiej częstotliwości na terenie województwa śląskiego na potrzeby opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego w badanych punktach wykazała, że głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego w przeważającej liczbie przypadków są stacje bazowe telefonii komórkowej.⁹

Na terenie gminy Jeleśnia źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego są:

- linie przesyłowe energii elektrycznej
 - wysokiego napięcia (napowietrzne o długości 3.214,90 mb),
 - średniego napięcia (napowietrzne o długości 89.103,90 mb oraz kablowe o długości 18.302,00 mb),
 - niskiego napięcia (napowietrzne o długości 147.040,88 mb oraz kablowe o długości 29.974,90 mb),
 - 106 stacji transformatorowych w tym 93 należące do Tauron Dystrybucja S.A. oraz 13 innych operatorów,¹⁰
- stacje bazowe telefonii komórkowej:
 - sieci T-Mobile i Orange w Jeleśni przy ulicy Suskiej 156 na terenie Delphi,
 - sieci Plus, Play i Aero2 w Jeleśni na maszcie własnym Plusa obok torów kolejowych na Górze Krzyżowej,
 - sieci Play, w Jeleśni przy ulicy Suskiej 52 na maszcie własnym Play,
 - sieci Plus i Orange w Sopotni Wielkiej 234,
 - sieci Plus w Sopotni Małej na działce nr 2554,
 - sieci Orange, T-Mobile, NetWorkS! oraz Plus w Korbielowie na maszcie Plusa na wzgórzu nad wsią,
 - sieci Plus, Orange, T-Mobile i NetWorkS! W Korbielowie Górnym, na dachu schroniska na Hali Miziowej,
 - sieci Plus w Korbielowie na drogowym przejściu granicznym.¹¹

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego kontynuowane będą w kolejnych latach łącznie w 45 punktach pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa śląskiego. Rozmieszczenie punktów pomiarowych w 2014 roku zobrazowano na rysunku powyżej.

W ostatnich latach 2011-2015 corocznie prowadzono badania na terenie województwa śląskiego w tym powiatu żywieckiego, badania objęły także gminę Jeleśnia. Punkty w których kontrolowano pola elektromagnetyczne zlokalizowane były:

- w 2009 roku w Korbielowie (0,36 V/m) i Łodygowicach (0,79 V/m),
- w 2010 roku w Żywcu (0,17 V/m), Ślemieniu (0,17 V/m), Milówce (0,85 V/m), Rajczy (0,16 V/m) Czernichowie (0,11 V/m) i Ujsołach (0,08 V/m),
- w 2011 roku w Łodygowicach przy ulicy Borowej (0,71 V/m) i Korbielowie przy ulicy Widokowej (0,34 V/m),
- w 2012 roku w Czernichowie przy ulicy Żywieckiej (0,13 V/m) i w Milówce przy ulicy Szkolnej (0,84 V/m),
- w 2013 roku w Ślemieniu obok Szkoły (0,25 V/m), w Ujsołach przy ulicy Bystrej (0,22 V/m) i w Rycerze Górnej (0,12 V/m),
- w 2014 roku Korbielowie przy ulicy Widokowej (0,32 V/m), w Łodygowicach przy ulicy Borowej (1,0 V/m)
- w 2015 roku Milówce przy ulicy Szkolnej (1,03 V/m) i w Czernichowie przy ulicy Żywieckiej (0,18 V/m).

Wyniki badań w województwie śląskim w żadnym punkcie w tym na terenie powiatu żywieckiego nie wskazywały na przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego, który wynosi 7 V/m.

W ostatnich latach 2011-2015 w ramach działalności kontrolnej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził na terenie gminy Jeleśnia kontrole w zakresie ograniczenia uciążliwości związanych z ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym:

- w 2012 roku dwóch stacji bazowych telefonii komórkowej w Jeleśni i w Krzyżowej gdzie nie stwierdzono naruszeń obowiązujących przepisów,
- w 2013 roku sześciu stacji bazowych telefonii komórkowej w Jeleśni i w Korbielowie oraz dostawcy energii elektrycznej - w tych przypadkach również nie stwierdzono naruszeń obowiązujących przepisów,
- w 2014 roku dwóch stacji bazowych telefonii komórkowej w Sopotni Wielkiej i Jeleśni – w obu przypadkach nie stwierdzono naruszeń obowiązujących przepisów,
- w 2015 roku jednej stacji bazowych telefonii komórkowej w Korbielowie gdzie nie stwierdzono naruszeń obowiązujących przepisów.

Według informacji WIOŚ podobne kontrole będą prowadzone w kolejnych latach.¹²

5.3.3. Analiza SWOT

Pola elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
Brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego	Brak obwarowań lokalizacyjnych dla instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w PZP Gminy Jeleśnia
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
Gmina Jeleśnia jest atrakcyjna środowiskowo co spowoduje rozwój turystyczny i rekreacyjny	Możliwa lokalizacja instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w dowolnej lokalizacji

Źródło: opracowanie własne

¹² pismo WIOŚ w Katowicach Delegatura w Bielsku – Białej, nr DBIN.7016.8.2016.MK z dnia 16 maja 2016

5.4. Gospodarowanie wodami

5.4.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy do 2015 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH I OCHRONA PRZED POWODZIĄ		
Cele długoterminowe do 2015 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Rozpoznanie potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego	RZGW w Krakowie W okresie lat 2012-2015 Zarząd realizował prace polegające na utrzymaniu w dobrym stanie rzek i potoków na terenie gminy: <ul style="list-style-type: none"> • 2012 r. dwa odcinki na długości 0,350 km za kwotę 118 821 zł, • 2013 r. pięć odcinków na długości 0,820 km za kwotę 393 321 zł, • 2014 r. na odcinku 2 km rzeki Koszarawy za kwotę 49 772 zł, • 2015 r. nie prowadzono prac. 	Utrzymanie rzek i potoków w dobrym stanie technicznym na 8 odcinkach o łącznej długości 3,17 km

Źródło: opracowanie własne

5.4.2. Opis stanu obecnego

5.4.2.1. Wody powierzchniowe

Gmina Jeleśnia leży w zlewni rzeki Koszarawy. Obszar Gminy odznacza się dużą gęstością sieci rzecznej (3 km/km²). Cieki zasilane są w systemie deszczowo-śnieżno-gruntowym (przez wody opadowe, roztopowe i gruntowe). Charakteryzuje je bardzo wysoka zmienność przepływów, głównie wczesnym latem i drugorzędny w okresie roztopów.

Rzeka Koszarawa – prawobrzeżny dopływ Soły

- długość: 30,4 km,
- powierzchnia zlewni: ok. 183,7 km²

Glinna – lewobrzeżny dopływ rzeki Koszarawy

- długość: bd,
- powierzchnia zlewni: 23,8 km²

Sopotnianka – lewobrzeżny dopływ Koszarawy – do połączenia z Sopotnią Małą bywa nazywana Sopotnią Wielką

- długość: bd
- powierzchnia zlewni: 35,2 km²

Sopotnia Mała – lewobrzeżny dopływ Sopotnianki

- długość: bd,
- powierzchnia zlewni: 26,1 km²

Potok Pierlaków – lewobrzeżny dopływ potoku Sopotnia Wielka.

Monitoring wód powierzchniowych

Sposób oceny i klasyfikacji stanu wód powierzchniowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2014 r. poz. 1482).

Oprócz klasyfikacji stanu jednolitych części wód (jcw), czyli oddzielnych i znaczących elementów wód powierzchniowych takich jak rzeka, część rzeki, zbiornik zaporowy itp., klasyfikacji jakości wód dokonuje się też w poszczególnych punktach pomiarowo – kontrolnych (ppk). Na ocenę stanu wód składa się klasyfikacja ich stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego.

W latach 2010 - 2014 w rejonie gminy Jeleśnia w ramach programu monitoringu wód płynących przeprowadzono badania rzek: Krzyżówka - Glinna powyżej ujęcia wody, Sopotnianka - powyżej ujęcia wody, Sopotnia - ujście do Koszarawy, Koszarawa - most obok Delphi.

Badania prowadzono w programie monitoringu diagnostycznego oraz monitoringu operacyjnego, które umożliwiły dokonanie wstępnych ocen: stanu ekologicznego, stanu chemicznego, stanu fizykochemicznego,

stanu hydromorficznego, oceny przydatności do bytowania ryb oraz oceny podatności na eutrofizację, oceny eutrofizacji ze źródeł komunalnych.

Tabela 5.4.2.1 Zestawienie klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu fizykochemicznego, stanu hydromorfologicznego, stanu biologicznego oraz stanu chemicznego rzek

Lp	Nazwa ocenianej jcw	Kod JCW	Nazwa punktu kontrolno-pomiarowego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	stan / potencjał ekologiczny	stan chemiczny	stan
JCW OBJĘTE MONITORINGIEM OPERACYJNYM										
1	Sopotnia	PLRW2000122132469	Sopotnianka - powyżej ujścia wody	II	II	I	I	dobry	PSD_sr (Benzo(g,h,i) perylen (µg/l))	zły
2	Sopotnia	PLRW2000122132469	Sopotnia - ujście do Koszarawy	I	I	I		bardzo dobry	Nie badano	zły
3.	Koszarawa od Krzyżówki bez Krzyżówki do ujścia	PLRW2000142132499	Koszarawa od Krzyżówki bez Krzyżówki do ujścia	I	II	II	II	dobry	PSD_sr (Benzo(g,h,i) perylen (µg/l))	zły

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie województwa śląskiego w 2015 r., obejmująca lata 2010-2014, WIOŚ w Katowicach

Analiza wyników badań, jakości wód powierzchniowych w wybranych punktach monitoringowych wskazuje, iż wody powierzchniowe przepływające przez teren gminy Jeleśnia posiadały wody złej jakości (stan jednolitej części wód powierzchniowych – zły). Do elementów mających wpływ na złą jakość wód powierzchniowych należą:

- elementy fizykochemiczne (brak przekroczeń),
- elementy biologiczne (brak przekroczeń),
- elementy chemiczne (przekroczenia: związki benzenu lub nie badano).

Ponadto jednolite części wód powierzchniowych w rejonie gminy poddano ocenie spełniania wymogów dla obszarów chronionych:

- Sopotnia **spełnia** wymogi dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych oraz narażone na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych
- Koszarawa od Krzyżówki bez Krzyżówki do ujścia **spełnia** wymogi dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych oraz narażone na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych,

5.4.2.2. Wody podziemne

Położenie gminy w obszarze źródliskowym, dostarczającym znaczną część wody pitnej dla województwa śląskiego, wyznacza jej istotną rolę w gospodarce wodnej makroregionu. Ponadto Gmina (z wyłączeniem Pewli Wielkiej) leży w zasięgu udokumentowanych zbiorników wód podziemnych - w tym trzeciorzędowego GZWP-Trz 1 (Nr 445 - Zbiornik Warstw Magura), zaliczonego do grupy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w skali kraju oraz czwartorzędowego QIII (Nr 446 - „Dolina rzeki Soły”), to jest w „Obszarze Wysokiej Ochrony”.

Równocześnie cała gmina znajduje się w „strefie ochrony pośredniej” dla ujęcia wody dla miasta Żywca (na rzece Koszarawie w Świnnej), ustanowionej Rozporządzeniem Nr 27/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 27 grudnia 2012 roku, które weszło w życie 1 stycznia 2013 roku i dla całej jednostki obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy jak dla strefy.

Charakterystyka użytkowego poziomu wód podziemnych UPWP - 446 - Dolina rzeki Soły (QIII). Jest to przepływowy, odkryty zbiornik o powierzchni 56 km². Jest on sztucznie podzielony przez zbiorniki powierzchniowe, żywiecki i międzybrodzki. Odcinek górny zbiornika charakteryzuje się niewielkimi miąższościami utworów czwartorzędowych (6,0 -19,0 m). Wydajności studni kształtują się w przedziale od 9,0 do 12,0 m³/h przy kilkumetrowych depresjach. W środkowej części zbiornika (rejon Żywca i Międzybrodzia) wydajności są rzędu od 2,0 do 23,3 m³/h przy kilkumetrowej depresji.

W północnej części zbiornika, w rejonie Kobiernice - Porąbka - Kęty, wydajności zlokalizowanych tu studni infiltracyjnych wzrastają od 20 do 100 m³/h. Natomiast wydatki pojedynczych studni nieinfiltracyjnych kształtują się w granicach zaledwie od 5,0 do 10 m³/h, przy kilkumetrowej depresji.

Charakterystyka głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 445 Magura Babia Góra. Jest to zbiornik trzeciorzędowy, szczelinowo-porowy, wydzielony według indywidualnych kryteriów we fliszowych utworach terygenicznych Beskidu Żywieckiego. Są to głównie piaskowce, sporadycznie zlepieńce i łupki.

W wodach tych utworów notowano w większości wody typów HCO₃-SO₄-Ca, HCO₃- SO₄-Ca-Mg. Ponadto stwierdzono wody HCO₃-Ca, HCO₃-Ca-Mg oraz wielojonowe świadczące ewidentnie o przekształceniach ich składu chemicznego.

Charakterystyka głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 447 Beskid Mały. Kredowe zbiorniki wód podziemnych występują w dwóch rejonach województwa śląskiego: w części północno-wschodniej, w pobliżu granicy z województwem świętokrzyskim i małopolskim oraz w części południowej w rejonie Beskidu Śląskiego i Małego. Różnią się one zasadniczo wykształceniem litologicznym i zasobnością.

W drugim rejonie występują dwa GZWP: nr 348 Beskid Śląski i 447 Beskid Mały. Są to zbiorniki fliszowe wydzielone według kryteriów indywidualnych w spękanych i porowatych piaskowcach gruboławicowych warstw godulskich. Skład chemiczny wód podziemnych GZWP Beskid Mały charakteryzuje się typami wodorowęglanowo-siarczanowo- wapniowymi. Jakość wód w rejonie tego zbiornika jest dość dobra co wiąże się z korzystnym zagospodarowaniem przestrzennym (lasy, obszary chronione, brak ciężkiego przemysłu). Przeważają tutaj wody o wysokiej jakości, nie przekraczające przepisów sanitarnych i możliwe do konsumpcji bez uzdatniania

Monitoring wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 85), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

Na terenie gminy Jeleśnia nie prowadzono monitoringu jakości wód. Do oceny posłużono się wynikami monitoringu wód podziemnych wykonanych w 2012 r. na terenie gmin powiatu żywieckiego tj: Milówka,

Żywiec, Czernichów, Żywiec. Monitoring prowadzony w sieci krajowej przez Państwowy Instytut Geologiczny na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. W latach 2013-2015 nie prowadzono badań jakości wód podziemnych na terenie gminy ani powiatu żywieckiego.

Tabela 5.4.2.2 Zestawienie punktów badawczych wód podziemnych w rejonie gminy Jeleśnia w 2012 r.

Gmina	Miejscowość	Nazwa dorzecza	RZGW	JCWPD	Numer Monbada	Wskaźniki w III klasie	Wskaźniki w IV klasie	KLASA SUROWA 2014	KLASA KOŃCOWA 2014
Milówka	Kamesznica	dorzecze Wisły	Kraków	152	110			II	II
Żywiec	Żywiec	dorzecze Wisły	Kraków	152	114			II	II
Czernichów	Czernichów	dorzecze Wisły	Kraków	152	891	Temp		III	III
Żywiec	Żywiec	dorzecze Wisły	Kraków	152	1900	Temp, NO ₃	pH	IV	III

Źródło: WIOŚ w Katowicach

Wody podziemne w rejonie gminy Jeleśnia kwalifikują się:

- do klasy IV, które można określić jako wody niezadowolającej jakości - tylko pH wskazuje na IV klasie jakości (parametr terenowy),
- do klasy III wody zadowolającej jakości, wskaźnikami w tej klasie jest temperatura oraz zawartość związków azotynowych,
- do klasy II wody dobrej jakości na terenie gminy Milówka i Żywiec w punktach odpowiednie 110 i 114.

5.4.2.3. Ochrona przed powodzią

Według Prawa wodnego (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz.469 z późn. zm.) powódź rozumie się przez to czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

Obszary zagrożenia powodzią na terenie gminy Jeleśnia zlokalizowane są wzdłuż dopływów Soły tj. Koszarawy oraz potoków Sopotni, Glinnego, Krzyżówek i Pewlicy. Tereny te wskazywało RZGW Kraków, odwołując do Hydroportalu KZGW (<http://mapy.isok.gov.pl>). Zgodnie z Mapami Zagrożenia Powodziowego i Mapami Ryzyka Powodziowego określone zostały obszary zagrożenia:

- szczególnego zagrożenia powodzią rozumiane m.in. jako obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($Q_{1\%}$),
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($Q_{0.2\%}$),
- narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeleśnia wskazano tereny zagrożone powodzią w postaci „obszaru szczególnego zagrożenia powodzią” ustalonego przebiegiem granicy zalewu o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$ (woda stuletnia) wyznaczonego w oparciu W „Studium określającym granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni rzeki Soły - gmina Jeleśnia” dla dolin rzeki Soły i jej dopływów Koszarawy i Sopotni - na których będą obowiązywać zakazy, nakazy i dopuszczenia określone w przepisach szczególnych. W warunkach gminy obejmują one głównie najniższą terasę (zalewową) rzeki Koszarawy oraz potoków Sopotni, Glinnego, Krzyżówek i Pewlicy.

W obrębie teras j.w. należy bezwzględnie utrzymać i uzupełniać roślinność lasów łęgowych. Tereny te, chronione przed zabudową mogą być wykorzystane dla celów rekreacyjnych, stanowiąc równocześnie „korytarze ekologiczne”. Przy pracach regulacyjnych muszą być przestrzegane wymogi, związane z ochroną

przyrody i krajobrazu. Formy zabudowy „technicznej” należy stosować tylko w przypadkach niezbędnych, przy czym w szczególnie chronionej strefie „Ar” w parku krajobrazowym tego rodzaju działania są niedopuszczalne. Nadmiernie uwilgocone użytki rolne występujące głównie w Jeleśni zostały w znacznej części zmeliorowane.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową na terenie gminy Jeleśnia odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie (RZGW). RZGW w Krakowie jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie. Ponadto administruje i utrzymuje w dobrym stanie rzeki i potoki na terenie gminy na długości 110,09 km w tym:

- Przybyłka na długości 5,42 km,
- Glinna na długości 9,45 km,
- Buczynka na długości 4,31 km,
- Potok Świętych na długości 3,15 km,
- Sopotnia na długości 18,09 km,
- Potok w Cebuli na długości 3,98 km,
- Kamienny na długości 4,46 km,
- Krzyżówka na długości 10,39 km,
- Przyborowiec na długości 3,91 km,
- Jabłonka na długości 2,99 km,
- Pewlica (Pewel Wielka) na długości 6,38 km,
- Szewski Potok (Jurów) na długości 2,19 km,
- Miodowiec na długości 3,02 km,
- Potok Rakowy na długości 2,66 km,
- Koszarawa na długości 11,42 km,
- Potok Suseński na długości 4,41 km,
- Sopotnianka na długości 11 km,
- Bystra na długości 2,86 km.

W latach 2012 – 2015 RZGW w Krakowie wykonał następujące opracowanie z zakresu ochrony przeciwpowodziowej:

- „Analiza zagrożenia powodziowego w zlewni Soły”. Zakres opracowania obejmował wyznaczenie w drodze obliczeń hydrologicznych i hydraulicznych zasięgów i rzędnych wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie przewyższenia dla rzeki Soły oraz jej najbardziej znaczących dopływów, w tym m.in. Koszarawy i Sopotni Małej.
- „Analiza programu inwestycyjnego w zlewni Soły”. Zakres opracowania obejmował wskazanie optymalnego zestawu działań inwestycyjnych minimalizujących zagrożenie powodziowe w zlewni rzeki Soły. Bazując na wynikach w/w dokumentu przeprowadzono wariantowe modelowanie hydrauliczne działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej. Następnie w drodze analizy wielokryterialnej, dokonano wyboru najbardziej uzasadnionego powodziowo, ekonomicznie, społecznie i środowiskowo. Rekomendowane rozwiązania równocześnie transferowano w całości do opracowywanego Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Regionu Wodnego Górnej Wisły.

5.4.3. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
Znaczne zasoby wód podziemnych Dobre zasoby wód powierzchniowych Dobra jakość wód podziemnych	Zaburzenie stosunków wodnych na niektórych obszarach Obniżanie się poziomu wód gruntowych Wpływ zanieczyszczeń spoza terenu gminy na stan czystości wód
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
Określenie map zagrożeń powodziowego (MZP) oraz map ryzyka powodziowego (MRP) Znaczne nakłady na inwestycję związane z ochroną przeciwpowodziową	Niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych)

Źródło: opracowanie własne

5.5. Gospodarka wodno - ściekowa

5.5.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy do 2015 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH I OCHRONA PRZED POWODZIĄ		
Cele długoterminowe do 2015 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Rozbudowa sieci wodociągowej Modernizacja i wymiana istniejącej, zużytej sieci wodociągowej	<p>Budowa studni głębinowej przy przedszkolu w Przyborowie – 6 875 zł</p> <p>Budowa kanalizacji i wodociągu w gminie Jeleśnia (w tym wpłaty gminy na rzecz Związku Międzygminnego ds. ekologii w Żywcu na dofinansowanie zadania inwestycyjnego):</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2013 r. kwota 1 853 236,00 zł, • 2014 r. kwota 1 444 803,78 zł, • 2015 r. kwota 312 801,60 zł <p>Kontrakt nr 16 „Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Gminie Jeleśnia”. Projekt realizowany w latach 2008-2011. Wartość kontraktu netto: 44 162 371,32 zł, wartość kontraktu brutto: 53 934 362,97 zł. Obszar objęty kontraktem: Jeleśnia, Przyborów, Sopotnia Wielka. Wykonany zakres kontraktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrealizowane 80,83 km sieci kanalizacyjnej oraz 17,13 km sieci wodociągowej. 	W latach 2008-2015 wybudowano 187,43 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz 41,83 km sieci wodociągowej ¹³
Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie	<p>Kontrakt nr 18 „Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Gminie Jeleśnia”. Projekt realizowany w latach 2013-2015. Wartość kontraktu netto: 63 500 516,93 zł, wartość kontraktu brutto: 78 105 635,82 zł. Obszar objęty kontraktem: Jeleśnia, Krzyżowa, Sopotnia Mała, Pewel Wielka, Krzyżówki, Mutne.</p> <p>Zakres kontraktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sieć kanalizacji grawitacyjnej i tłocznej wraz z przyłączami (i przepompowniami) o łącznej długości 106,60 km i sieci wodociągowej o łącznej długości 24,70 km. 	

5.5.2. Opis stanu obecnego

5.5.2.1. Zaopatrzenie w wodę do spożycia

Gmina Jeleśnia jest zaopatrywana w wodę głównie z istniejącego ujęcia powierzchniowego wody w km 0+880 z potoku Pierlaków w miejscowości Sopotnia Wielka – ujęcie brzegowe. Ujęcie wody wykonane zostało w formie małej zapory betonowej, poniżej zapory znajduje się grunt kamienny, na dnie potoku wykonano bruk kamienny na podsypce piaskowej. Woda rurociągiem wpływa do studzienki. Woda ze studzienki na ujęciu płynie grawitacyjnie do zbiornika wyrównawczego na terenie SUW. Następnie po przejściu przez urządzenie do uzdatniania wody odprowadzana jest do zbiornika wody czystej, a następnie grawitacyjnie do sieci wodociągowej. Długość sieci wodociągowej Sopotnia Wielka 11,50 km (żeliwo około 1,40 km; PE około 10,1 km). Liczba przyłączy wodociągowych w Sopotni Wielkiej i Małej – 385 szt., długość przyłączy wodociągowych około 5,76 km. Około 28% mieszkańców gminy zaopatrywanych jest przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę tj. 3 804 osób, natomiast pozostałe 72% tj. 9 668 osób z ujęć indywidualnych.

Generalnie na terenie Gminy występuje bardzo duży deficyt wody. Największe braki w dostawie wody obserwuje się w sołectwach: Pewel Wielka oraz Korbielów (sołectwo Korbielów posiada sieć kanalizacji sanitarnej, przy nieuregulowanej gospodarce wodnej).

Zapotrzebowanie wody dla gminy w okresie perspektywicznym wynosić będzie około 6000 m³/dobę. Docelowo przewiduje zakłada się zaopatrzenie w wodę wszystkich terenów mieszkalnych i usługowych, położonych w obrębie „podstawowej strefy osadniczej” poprzez system wodociągów komunalnych.

Zakłada się, że system wodociągów komunalnych realizowany będzie w 3 etapach, stanowiących równocześnie „progi rozwoju” gminy, a szczególnie limitujących wzrost liczby ludności i bazy turystycznej.

- Etap (próg) I - wykorzystanie istniejących wodociągów zbiorowych i indywidualnych oraz możliwych do ujęcia źródeł i wód infiltracyjnych I klasy czystości (powyżej terenów budowlanych i kompleksów gruntów ornych).

¹³ na podstawie danych Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu, pismo „Czyste Gminy Żywiecczyzny”

- Etap (próg) II - realizacja nowych ujęć w dolnym biegu potoków - ze stacjami uzdatniania, systemem pompowni, zbiorników wyrównawczych i ograniczonym programem rozbudowy sieci wodociągów. Warunek - doprowadzenie stanu potoków powyżej projektowanych ujęć do odpowiedniego stopnia czystości (poprzez budowę kanalizacji).
- Etap (próg) III - realizacja pełnego programu wodociągowego w oparciu o projektowany zbiornik wodny „Sopotnia” (na terenie Jeleśni i Sopotni Małej) oraz zbiornik pomocniczy „Sopotnia Wielka” z centralną stacją uzdatniania w Jeleśni i systemem pompowni, zbiorników wyrównawczych i rurociągów.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu przeprowadza ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonaną na podstawie wyników badań jakości wody w ramach monitoringu kontrolnego (mok), monitoringu przeglądowego (mop) i nadzoru oraz w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorców wodociągowych.

W 2015 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żywcu były 3 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę wykazanych poniżej:

- Jeleśnia Dolna Spółka Wodociągowa „Jeleśnia Dolna”, liczba mieszkańców zaopatrywanych w wodę 1704, produkcja wody 116,0 m³/d,
- Sopotnia Wielka Zakład Gospodarki Komunalnej w Jeleśni Sp. z o.o., liczba mieszkańców zaopatrywanych w wodę 1630, produkcja wody 200,0 m³/d,
- Jeleśnia Środek Spółka Wodna „Jeleśnia Środek”, liczba mieszkańców zaopatrywanych w wodę 470, produkcja wody 80,0 m³/d.

W 2015 r. w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żywcu monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Gminy Jeleśnia pobrano z analizowanych wodociągów ogółem 18 próbek wody do badań. Zakwestionowano jakość wody w 4-ch próbkach, tj.:

- wodociąg Jeleśnia Środek - 2 kwestionowane próbki; 1 raz ze względu na obecność bakterie grupy coli, 1 raz ze względu na obecność bakterii grupy coli i Escherichia coli,
- wodociąg Jeleśnia Dolna - 2 kwestionowane próbki; 1 raz ze względu na obecność bakterii grupy coli i Escherichia coli, 1 raz ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza.

Stwierdzone przekroczenia trwały krótko. Spółki wyczyściły ujęcia wody i przeprowadziły dezynfekcję wewnętrznych sieci wodociągowych. Na skutek podjętych działań jakość wody uległa poprawie, co potwierdziły pozytywne wyniki badania wody.

W 2015 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny otrzymał od dysponentów ww. wodociągów 12 wyników badań wody wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej, w tym:

- wodociąg Sopotnia Wielka – przesłano 4 badania (zaplanowano 5),
- wodociąg Jeleśnia Dolna – przesłano 6 badań (zaplanowano 6),
- wodociąg Jeleśnia Środek – przesłano 2 badania (zaplanowano 4),

Jakość wody pobranej do badania w ramach kontroli wewnętrznej nie była kwestionowana.

Częstotliwość badań wody wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez wodociągi: Wodociąg Sopotnia Wielka Wodociąg Jeleśnia Środek była mniejsza, niż w harmonogramie zatwierdzonym przez PPIS w Żywcu, co jest wykroczeniem w rozumieniu art.109 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 maja 1971r. Kodeks wykroczeń i podlega karze grzywny albo karze nagany.

Na podstawie wyników badań wody pobranej z ww. wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w 2015 r. w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej oraz mając na względzie, że przekroczenia były krótkotrwałe Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu pozytywnie ocenia jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dostarczanej przez ww. wodociąg zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

5.5.2.2. Odprowadzenie ścieków

Na terenie gminy funkcjonuje jedna, mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków oparta na zasadzie niskoobciążeniowego osadu czynnego wraz z symultanicznym strącaniem fosforu, zlokalizowana na terenie Korbielowa. Przepustowość projektowana oczyszczalni wynosi: Qśred. = 570 m³/d, stopień obciążenia ściekami wynosi ok.: 50-60% (dopływ ścieków na oczyszczalnię: Q = 300 – 350 m³/d).

Długość istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Jeleśnia wynosi 15,2 km z przyłączami. Jest to sieć typu grawitacyjnego (z wyłączeniem odcinka ciśnieniowego 2xØ200 o długości 500 m, z przepompowni na

oczyszczalnię ścieków) obejmująca tylko sołectwo Korbielów. Liczba budynków podłączonych do kanalizacji sanitarnej w Korbielowie – 347.

5.5.3. Analiza SWOT

Gospodarka wodno - ściekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
Oczyszczalnia ścieków Pomoc samorządu w finansowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków	Brak skanalizowania terenów wiejskich Brak kanalizacji deszczowych na terenach zurbanizowanych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
Realizacja projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” Integracja z UE i wpływ środków pomocowych, Regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska	Niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) Niedostateczna pula środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy do 2018 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska OCHRONA ZASOBÓW ZŁÓŻ POPRZECZ ICH RACJONALNE WYKORZYSTYWANIE W KOORDYNACJI Z PLANAMI ROZWOJU REGIONU.		
Cel długoterminowy do 2015 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Racjonalne użytkowanie i ochrona nieeksploatowanych zasobów kopalin.	W okresie 2012-2015 na terenie gminy nie były prowadzone żadne prace rekultywacyjne. Starosta Żywiecki w analogicznych latach nie udzielił żadnej koncesji na eksploatację kopalin na terenie gminy.	Nie było potrzeby realizacji tego rodzaju zadań
Ochrona przeciwsuwiskowa terenu gminy Jeleśnia	Mapy osuwiskowe zostały wykonane w 2010 roku. W 2014 roku wykonano dokumentację geologiczno-inżynierską w ramach zadania pn.: „Zabezpieczenie odcinka drogi do Przysiółka Pudówka w km 0+000 - 0+440 w Pewli Wielkiej” pod kątem ochrony przed osuwaniem się mas ziemnych. Koszt wykonania dokumentacji wyniósł 56.000 zł w tym dotacja 42.500 zł. W 2015 roku w ramach usuwania skutków powodzi wykonano dokumentację osuwiska Pudówka w Pewli Wielkiej – koszt dokumentacji wyniósł 50.000 zł.	W ramach usuwania skutków powodzi wykonywane są tego rodzaju działania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie gminy Jeleśnia

5.6.2. Opis stanu obecnego

Złóża surowców przedstawiają naturalne skupienia kopalin, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. Są rozmieszczone nierównomiernie w przyrodzie, a ich występowanie i możliwość wykorzystania zależą w dużej mierze od budowy geologicznej.

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku prawo geologiczne i górnicze (t.j.: Dz. U. z 2014 r., poz. 613 z późn. zm.). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Posiadający koncesję na wydobywanie złóż kopalin jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złóż jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciąży na sprawcy.

W przypadku złóż nieeksploatowanych, które zostały udokumentowane złóż zabezpiecza się, jako zaplecze surowcowe. W 2014 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej

Polski pn.: „Bilans złóż zasobów kopalin w Polsce według stanu na 30 grudnia 2014 roku”. Według „Bilansu...” na obszarze gminy Jeleśnia występują:

- 2 złoża piasków i żwirów:
 - Korbielów 1958 - złożo kopalin pospolitych kamieni drogowych i budowlanych w postaci piaskowców o powierzchni 1,19 ha, z którego wydobyte zostało zaniechane, w wcześniejszym czasie eksploatacja prowadzona była odkrywkowo, co powodowało hałas i pylenie. Łączne zasoby bilansowe tego złoża wynoszą 658 tys. ton.
 - Korbielów 1959 - złożo kopalin pospolitych kamieni drogowych i budowlanych w postaci piaskowców, z którego wydobyte zostało zaniechane, w wcześniejszym czasie eksploatacja prowadzona była odkrywkowo, co powodowało hałas i pylenie. Łączne zasoby bilansowe tego złoża wynoszą 1929 tys. ton.

W związku z tym aktualnie na terenie gminy Jeleśnia nie ma ustalonego żadnego obszaru górniczego. Dla terenu gminy Jeleśnia nie zostały wydane koncesje na eksploatację czy poszukiwanie kopalin, nie było w związku z tym potrzeby rekultywacji terenów.

5.6.2.1. Osuwiska

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku jest realizowany projekt System Ochrony Przeciwosuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki Projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1:10 000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego. W ramach Programu przeciwosuwiskowego SOPO dla terenu gminy Jeleśnia opracowano mapy zagrożeń osuwiskowych. Prace te polegały na szczegółowym wyznaczeniu granic osuwisk oraz wskazaniu istotnych elementów rzeźby wewnątrzsuwiskowej, niezbędnych dla oszacowania miąższości koluwiów i określenia stopnia ich aktywności. Prace prowadzono w okresie listopad – grudzień 2009 r. Wyniki rejestracji osuwisk, oparte na terenowych pracach geologiczno-kartograficznych dla gminy Jeleśnia.

Na terenie gminy Jeleśnia zarejestrowano 507 osuwisk, co przy powierzchni gminy 170,5 km², co daje średnią 2,97 osuwiska/km². Należy zaznaczyć, że występują tu duże osuwiska o powierzchni powyżej 5 ha do ponad 100 ha. Osuwiska na terenie gminy Jeleśnia rozmieszczone są nierównomiernie. Największe ich zgromadzenie znajduje się w części południowej, gdzie występują wysoko wyniesione grzbiety Beskidu Żywieckiego.¹⁴

Osuwiska podzielono na trzy grupy ze względu na aktywność:

- osuwiska aktywne,
- okresowo aktywne,
- nieaktywne.

Obszary osuwisk aktywnych i okresowo aktywnych powinny być z zasady wyłączone z planowanej zabudowy. W przypadkach koniecznych np. budowy lub remontów w tych obszarach dróg lub infrastruktury turystycznej, należy przewidzieć specjalne badania geologiczno-inżynierskie. Są to badania kosztowne, a ze względu na konieczność obserwacji też długotrwałe.

Tereny osuwisk aktywnych powinny być wyłączone z budownictwa mieszkaniowego oraz użyteczności publicznej (szkoły) w planie zagospodarowania przestrzennego. W wyjątkowych wypadkach jest możliwe dopuszczenie budownictwa mieszkaniowego (np. na zdenurowanych jeziorach osuwiskowych), pod warunkiem wykonania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej zawierającej zalecenia dotyczące zabezpieczeń oraz, że prace budowlane nie naruszają zaburzenia równowagi i nie spowoduje uaktywnienia się osuwiska. Pozostała zabudowa może być dopuszczona pod warunkiem wykonania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, zawierającej zalecenia dotyczące zabezpieczeń i oświadczeń, że projektowana inwestycja nie naruszy zaburzenia równowagi i nie spowoduje uaktywnienia się osuwiska.

Na obszarze nieczynnych osuwisk występuje budownictwo mieszkaniowe, zwłaszcza w górnych partiach garbów i grzbietów na terenie Beskidu Żywieckiego. Nie można wykluczyć, że osuwiska te nie ulegną uaktywnieniu, jak to ma miejsce w innych obszarach. Tereny już zabudowane, na których występują osuwiska powinny być poddane szczególnej kontroli pod względem odwodnienia, wykonywania nasypów i wkopów.

¹⁴ ZBIGNIEW KOLUCH, DANUTA NOWICKA OBJAŚNIENIA DO MAPY OSUWISK I TERENÓW ZAGROŻONYCH RUCHAMI MASOWYMI Skala 1:10 000 Gmina JELEŚNIA Powiat żywiecki, Województwo śląskie, PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY, Warszawa, 2010, [dostęp 20 czerwca 2016 r.]

Terenów zagrożonych występowaniem osuwisk na obszarze gminy Jeleśnia wyznaczono stosunkowo mało. Są to obszary, na których prawdopodobnie istniały stare osuwiska, lecz w wyniku różnych procesów ślady osuwania zostały zatarte.¹⁵

W związku z takim nagromadzeniem osuwisk na obszarze gminy Jeleśnia w trakcie opracowywania miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego poszczególnych sołectw gminy Jeleśnia należy wziąć pod uwagę wyłączenie terenów aktywnych osuwisk oraz okresowo aktywnych z użytkowania budowlanego.

5.6.3. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
Brak terenów gdzie niezbędna jest rekultywacja	Ograniczenia w budownictwie ze względu na możliwość osuwania się mas ziemnych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
Możliwość rozwoju turystycznego dzięki ukształtowaniu terenu i atrakcyjnej rzeźbie	Zagrożenia aktywnych osuwisk

Źródło: opracowanie własne

5.7. Gleby

5.7.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy do 2018 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW GLEBOWYCH		
Cel długoterminowy do 2015 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Standaryzacja i podnoszenie jakości produktów rolnych.	<p>W 2012 roku wydatkowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> na Śląską Izbę Rolniczą przekazano – 2 929,68 zł na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych 11 430,60 zł. <p>W 2013 roku wydatkowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> na Śląską Izbę Rolniczą – 3 386,62 zł na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych województwa śląskiego – 13 290,15 zł (wydano 76 decyzji w tej sprawie). <p>W 2014 roku wydatkowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> na Śląską Izbę Rolniczą – 3 624,28 zł na zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych województwa śląskiego wydatkowano – 14 024,77 zł. Wydano w tej sprawie 79 decyzji dla 59 rolników <p>W 2015 roku wydatkowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> na Śląską Izbę Rolniczą – 3.297,96 zł na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych województwa śląskiego – 14.592,75 zł. 	Corocznie wydatkowane są środki na Śląską Izbę Rolniczą oraz rolnikom na zwrot podatku akcyzowego
Promowanie agroturystyki i rolnictwa ekologicznego, Promocja i wykorzystanie nieużytków	W latach 2012-2015 corocznie organizowały był „Redyk” czyli uroczyste wyprowadzenie owiec na hale. Działania te połączone są corocznie z festynem w trakcie którego	Corocznie raz w roku organizowany jest REDYK Corocznie w 7 pakietach rolnicy

¹⁵ ZBIGNIEW KOLUCH, DANUTA NOWICKA OBJAŚNIENIA DO MAPY OSUWISK I TERENÓW ZAGROŻONYCH RUCHAMI MASOWYMI Skala 1:10 000 Gmina JELEŚNIA Powiat żywiecki, Województwo śląskie, PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY, Warszawa, 2010, [dostęp 20 czerwca 2016 r.]

na uprawy energetyczne.	<p>promowana jest żywieccyznana, w tym Gmina Jeleśnia, tradycje rękodzielnicze i rzemieślnicze lokalnych twórców oraz rolnictwo i hodowla owiec.</p> <p>Koszty organizacji Redyku wyniosły:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w 2012 roku 15 907,71 zł, • w 2013 roku 5 892,14 zł, • w 2014 roku 7 672,94 • w 2015 roku 7 039,12 zł. <p>Na terenie gminy Jeleśnia w latach 2012-2015 według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie rolnicy realizują tzw. „Pakiety rolnośrodowiskowe” w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rolnictwa ekologicznego-upraw rolniczych na 37,01 ha, • rolnictwa ekologicznego-trwałe użytki zielone na 6,48 ha, • rolnictwa ekologicznego-uprawy warzywne na 0,3 ha, • rolnictwa ekologicznego-uprawy sadownicze i jagodowe na 1,37 ha, • rolnictwa ekologicznego - uprawy zielarskie na 0,21 ha, • ekstensywnych trwałych użytków zielonych na obszarach Natura 2000 i poza obszarami Natura2000 na 51,57 ha, • sadów tradycyjnych na 0,9 ha¹⁶. 	realizują pakiety rolnośrodowiskowe
Tworzenie grup producenckich, realizacja działań w kierunku scalania i wymiany gruntów rolnych.	<p>Zadanie to realizują sami rolnicy, w opracowywanych aktualnie Planach Zagospodarowania Przestrzennego uwzględniane są wnioski rolników czy mieszkańców scaleniach i podziałach działek rolnych.</p> <p>Gmina nie uczestniczy w scalaniu gruntów rolnych czy tworzeniu grup producenckich.</p>	Rolnicy realizują to zadanie w ramach zadań własnych.
Periodyczna kontrola zawartości metali ciężkich w glebach użytkowanych rolniczo.	Gmina Jeleśnia nie wykonywała badań gleb i jakości gruntów rolnych na obszarze gminy. Badania gleb wykonują cyklicznie rolnicy w ramach własnych działań i w ramach wypożyczonych środków finansowych. Gmina Jeleśnia nie bierze udziału w tych badaniach i nie ma dostępu do wyników badań.	Rolnicy wg własnego uznania Gmina Jeleśnia nie wykonywała badań
Pozarolnicze zagospodarowanie gruntów niskich klas bonitacyjnych z przeznaczeniem na cele inwestycyjne i zalesienia.	W opracowywanych aktualnie Planach Zagospodarowania Przestrzennego uwzględniane są wnioski właścicieli terenów o zmianie przeznaczenia terenów rolniczych o małym wykorzystaniu rolniczym i niskich klasach na cele mieszkaniowe lub zalesieniowe.	W ramach zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego
Organizacja lekcji wychowania ekologicznego dla dzieci i młodzieży oraz szkoleń dla rolników.	<p>W okresie 2012-2015 w każdej szkole, przedszkolu i innych placówkach oświatowych przewija się temat ochrony środowiska w tym ochrony ziemi, gospodarki odpadami, oszczędzania wody i nie spalania odpadów. Lekcje takie są przeprowadzane w ramach potrzeb i wg uznania wychowawcy.</p> <p>W 2013 roku zakupiono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prenumeratę aktualności rolniczych w kwocie 225 zł, • wydatkowano 5.891,70 zł na kubki i kalendarze promocyjne, • otrzymano 5.000 zł środki od Województwa Śląskiego z nagrody w ramach konkursu „Piękna wieś województwa śląskiego” w kategorii „Najlepsze przedsięwzięcie popularyzujące tradycje, obrzędy i zwyczaje” – REDYK w Korbielowie. <p>W 2014 roku zakupiono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prenumeratę aktualności rolniczych w kwocie 275 zł, • wydatkowano 457 zł na produkty promocyjne w ramach konkursu „Piękna wieś województwa śląskiego” w kategorii „Najlepsze przedsięwzięcie popularyzujące 	<p>Lekcje edukacji ekologicznej są prowadzone cyklicznie w placówkach edukacyjnych.</p> <p>Jednocześnie corocznie prenumerowane są czasopisma rolnicze, wysyłani pracownicy na szkolenia i inne działania związane z rolnictwem.</p> <p>Jest to około 3-5 działań rocznie.</p>

¹⁶ na podstawie danych zawartych w piśmie nr BZZL12.0163.13.2016 ARIMR Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie z dnia 5 maja 2016 roku

	<p>tradycje, obrzędy i zwyczaje” – REDYK w Korbielowie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wydatkowano na nagrodę dla pszczelarza za zdobycie V miejsca w konkursie na pasiekę roku powiatu żywieckiego 200 zł, • na szkolenie dla rolników w sprawie nowych alternatyw sadowniczych na nieużytkach rolnych 281,30 zł. <p>W 2015 roku zakupiono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prenumeratę Śląskich Aktualności Rolniczych 275,00 zł, nagrodę dla pszczelarzy za 400 zł, • transport i przyjęcie bociana w kwocie 1.476,00 zł, • wykonano opisy taksacyjne drzewostanu za 1.230 zł, • udział w szkoleniach z zakresu rolnictwa wyniosły 387,40 zł. 	
--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie gminy Jeleśnia

5.7.2. Opis stanu obecnego

Badania i obserwacje stanu gleby i ziemi dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska, co wynika z zapisów art. 26 oraz art. 101b ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 672 z późn. zm.).

Wprowadzenie standardów miało na celu stworzenie skutecznego instrumentu ochrony gleb przed degradacją w wyniku zanieczyszczeń substancjami chemicznymi pochodzącymi ze źródeł antropogenicznych oraz ustalenie prawnych podstaw do egzekwowania obowiązku przywrócenia właściwej jakości gleb w oparciu o wymierne wskaźniki docelowe. Z formalnego punktu widzenia przyjęte standardy wyznaczają docelowo stan jakości gleb poddawanych rekultywacji z uwzględnieniem różnych form użytkowania gruntów. Szczegółowymi badaniami potwierdzonymi odpowiednią dokumentacją należy każdorazowo objąć obszary, na których doszło do awarii i niekontrolowanej emisji oraz migracji zanieczyszczeń do gleb.

Występowanie gleb jak i ich rozwój na terenie Gminy uzależniony jest od występującej skały macierzystej. Można tu znaleźć średnio głębokie i głębokie gleby gliniaste, gleby piaszczyste i piaszczysto-gliniaste oraz mady występujące w rejonie rzek i potoków. Pod względem przydatności rolniczej są to gleby klas III do VI zarówno dla gruntów ornych jak i użytków zielonych. Najwięcej jest gleb klasy bonitacyjnej IV i V.¹⁷

Na podłożu z utworów fliszowych marglisto – krzemianowych wykształciły się gleby gliniaste, są to gleby brunatne z dużym poziomem próchnicznym. Większość tych gleb to gleby o dużej żyzności i zasobności w składniki pokarmowe. Odczyn tych gleb kształtuje się od obojętnego do lekko kwaśnego. Na podłożu kwarcowo – krzemianowym wykształciły się gleby piaszczyste i piaszczysto – gliniaste, które charakteryzują się odczynem wyraźnie kwaśnym. W dolinach rzek powstały mady. W zależności od podłoża w niektórych rejonach występują mady brunatne w innych mady z domieszkami wapieni tzw. mady rędzinowe.

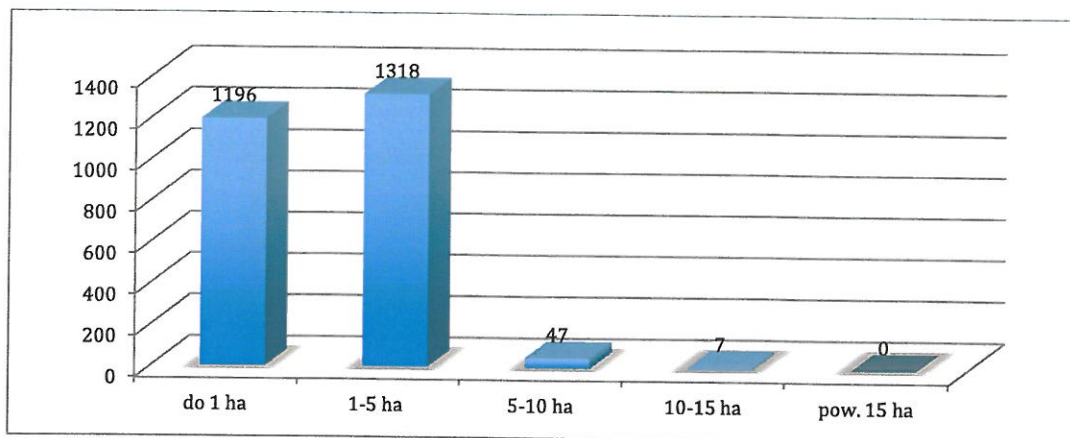
Utwory okrywowe na wzniesieniach wykształcone są jako gliny ciężkie i ilaste o niewielkiej miąższości z dużą zawartością rumoszu skalnego. Pod względem przydatności rolniczej gleby przydatne do użytkowania rolniczego zalicza się do IV klasy bonitacji glebowej, są to gleby zajmujące największe powierzchnie Gminy. Powierzchniowo dominują jednak gleby klasy V nadające się do utrzymania jako użytki zielone, klasa VI łącznie z gruntami nieprzydatnymi do użytkowania rolniczego kwalifikuje się do zalesienia.

Gleby zaliczane do użytków rolnych na terenie Gminy Jeleśnia kwalifikują się do pięciu kompleksów przydatności rolniczej. Najlepsze gleby w Gminie to kompleks pszenno-górski, zalicza się tu gleby żyzne i dobrze uwilgotnione. Słabsze gleby należą do kompleksów zbożowo – górskiego i zbożowo-pastewnego. Najsłabsze wartości użytkowe mają gleby kompleksu owsiano – pastewnego – górskiego, są to gleby położone na stromych stokach, trudnej w uprawie i użytkowaniu. Według granicy polno – leśnej gleby należące do tego kompleksu jak i występującego również na analizowanym terenie kompleksu 14 należy utrzymywać w stałym zadarnianiu lub zalesiać.

Według spisu rolnego przeprowadzonego w 2010 roku na terenie całej gminy zarejestrowanych jest 2568 gospodarstw rolnych, średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi około 6,5 ha. Z tej ilości gospodarstw 1723 prowadzi aktywną działalność, oznacza to, iż około 32,9% gospodarstw nie funkcjonuje. Średnia powierzchnia funkcjonujących gospodarstw to 2,2 ha.

Analizując wszystkie gospodarstwa i ich powierzchnię, można stwierdzić, iż najwięcej bo około 46,5% jest gospodarstw nie przekraczających powierzchni 1 ha. Gospodarstwa o powierzchni nie przekraczającej 5 ha stanowią około 97% wszystkich gospodarstw. Strukturę wielkościową gospodarstw zestawiono na wykresie zamieszczonym poniżej.

¹⁷ na podstawie: „Gmina Jeleśnia opracowanie fizjograficzne”. 2002

Rysunek 5.7.2.1 Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych na terenie gminy Jeleśnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Spisu Rolnego 2010

Według danych pochodzących ze Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku:

- użytki w dobrej kulturze występują w 1667 gospodarstwach na powierzchni 2256 ha,
- grunty pod zasiewami są w 545 gospodarstwach na powierzchni 212 ha,
- grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi w 279 gospodarstwach na powierzchni 186 ha,
- uprawy trwałe są w 25 gospodarstwach na powierzchni 5,2 ha,
- przydomowe ogrody są w 194 gospodarstwach na powierzchni 16 ha.

Powierzchnia wszystkich gospodarstw rolnych wynosiła w 2010 roku 16751 ha, natomiast powierzchnia użytkowana rolniczo to 3774 ha.

Grunty pod zasiewami występują w 545 gospodarstwach o łącznej powierzchni 212,77 ha z czego:

- w 275 gospodarstwach 62,3 ha obsiewa się zbożami w tym:
 - pszenica ozima 22,38 ha,
 - pszenica jara 6,25 ha,
 - żyto 2,12 ha,
 - jęczmień ozimy 0,75 ha,
 - jęczmień jary 3,57 ha
 - owies 18,28 ha,
 - pszenżyto ozime 7,95 ha,
 - pszenżyto jare 0,14 ha,
 - mieszanki zbożowe jare 0,34 ha,
 - kukurydza na ziarno 0,18 ha,
- w 471 gospodarstwach sadzone są ziemniaki na powierzchni 83,37 ha,
- w 9 gospodarstwach na powierzchni 0,32 uprawia się warzywa gruntowe.¹⁸

Według Spisu Rolnego na terenie gminy Jeleśnia w 964 gospodarstwach hoduje się zwierzęta, w sumie jest to 811 sztuk dużych, z czego:

- bydło w 314 gospodarstwach - 495 sztuk,
- trzoda chlewna w 75 gospodarstwach - 105 sztuk,
- konie w 106 gospodarstwach - 124 sztuki,
- drób w 785 gospodarstwach - 10594 sztuki.¹⁹

W 394 gospodarstwach rolnicy pracują z pomocą ciągników, w sumie podczas Spisu Rolnego zewidencjonowano ich 435 sztuk.

W 379 gospodarstwach stosowane są nawozy mineralne, w tym azotowe w 350 gospodarstwach, fosforowe w 19 gospodarstwach, potasowe w 5 gospodarstwach, wieloskładnikowe w 83 gospodarstwach oraz w 27 gospodarstwach prowadzi się wapnowanie gleb. Średnio nawożenie mineralne stosowane jest w dawkach

¹⁸ Spis Rolny 2010

¹⁹ Spis Rolny 2010

7,2 kg/ha, natomiast wapnowanie w dawkach 1,2 kg/ha. Na gruntach w dobrej kulturze nawożenie jest nieco wyższe nawożenie mineralne 12,1 kg/ha, natomiast wapnowanie 2,1 kg/ha

Według Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku 1722 gospodarstwa wykazują dochód z działalności rolniczej.

W 2015 roku po kilkuletniej przerwie ponownie zaczął się rozrastać Barszcz Sosnowskiego, po zgłoszeniach właścicieli działek na terenie gminy zewidencjonowano 35 stanowisk tej rośliny na łącznej powierzchni 1,03 ha. Aktualnie właściciele działek sami zajmują się niszczeniem tych roślin w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom i turystom wypoczywającym na terenie gminy.

Dotychczasowe użytkowanie terenu gminy związanego z rolnictwem jest zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Jak widać na powyższych danych rolnictwo nie zajmuje w gminie Jeleśnia znaczącego miejsca w gospodarce gminnej.

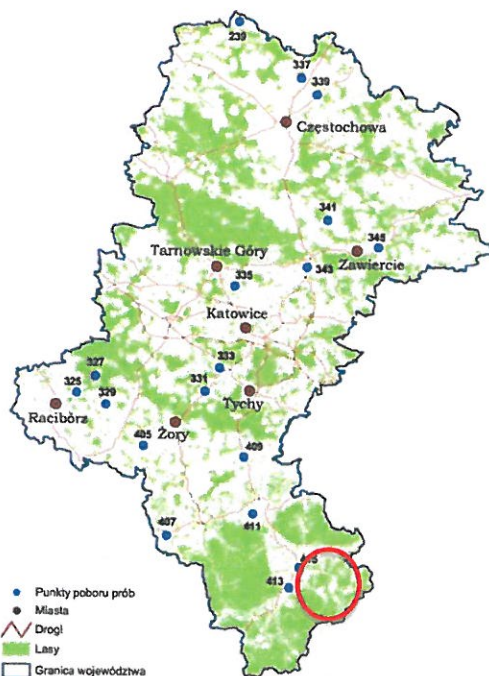
W porównaniu do lat poprzednich (Spis Rolny 2002) widoczna jest tendencja:

- do zaniechania działalności rolniczej przez mieszkańców gminy, zwłaszcza jeśli chodzi o małe gospodarstwa i działki rolne,
- zmianę sposobu utrzymania na źródła nierolnicze.

Mieszkańcy przejawiają także tendencje do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, głównie pod zabudowę mieszkaniową, dotyczy to szczególnie miejscowości Jeleśnia i Korbielów, w której w ostatnich latach przybyło zameldowanych mieszkańców.

5.7.2.1. Badania gleb

Badania gleb na obszarze województwa śląskiego i w tym powiatu żywieckiego prowadzone są w oparciu o „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Badania i obserwacje stanu gleby i ziemi dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska, co wynika z zapisów art. 26 oraz art. 101b ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 672).

Rysunek 5.7.2.2 Punkty poboru próbek do badań gleb prowadzonych w ramach Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi.

Źródło: Monitoring chemizmu gleb ornych Polski, 2012

Na terenie powiatu żywieckiego w ramach monitoringu w 2012 roku przebadano 2 próbki gleb z terenów użytkowanych rolniczo. Badania nie zostały przeprowadzone na terenie gminy Jeleśnia, najbliższe badane punkty mieściły się na terenie Żywca i Węgierskiej Górki. Wyniki badań wskazują na nieznaczne przekroczenia wartości kadmu i cynku oraz wyraźnie przekroczona zawartości wielopierścieniowych węglowodorów

aromatycznych WWA9 na terenie Żywca²⁰ w pozostałych zakresach wyniki nie odbiegały od wartości dopuszczalnych. Badania gleb w 2012 roku wykazały wzrost udziału gleb zanieczyszczonych WWA w stosunku do roku 2005.

Wyniki badań pobranych próbek nie reprezentują stanu gleb na terenie gminy Jeleśnia, pokazują jednak jak wygląda stan gleb w bliskiej odległości od zakładów produkcyjnych zlokalizowanych w Żywcu oraz wśród koncentracji ruchu komunikacyjnego.

Na terenie gminy Jeleśnia nie było wykonywanych badań gleb, na podstawie wykonanych przez IUNG badań w latach 2010-2012 można przypuszczać, iż zawartości metali ciężkich i pierwiastków śladowych oraz w szczególności węglowodorów aromatycznych są niższe niż na terenie Żywca i gleby kwalifikują się do wszelkich upraw.

Według danych krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej, przy przebadanej w latach 2010-2013 powierzchni wynoszącej 317,3 tys. ha, 40% gleb w województwie śląskim posiadało bardzo kwaśny bądź kwaśny odczyn glebowy, kolejne 40% – lekko kwaśny, a tylko 20% gleb charakteryzowało się obojętnym lub zasadowym odczynem glebowym. Udział gleb koniecznie wymagających wapnowania w województwie śląskim w powierzchni przebadanej przez Krajową Stację Chemiczno-Rolniczą wynosił 29%, w 17% wapnowanie było potrzebne, a w 21% – wskazane. Ograniczone potrzeby wapnowania dotyczyły 16% gleb, natomiast w 17% gleb wapnowanie było zbędne.²¹

5.7.2.2. Instytucje do obsługi rolnictwa

Na obszarze gminy Jeleśnia oraz powiatu żywieckiego działają podmioty mające na celu obsługę rolnictwa, które poprzez swoje działania zachęcają rolników do kontynuowania produkcji, nie odłogowania gruntów ornych, a także inspirować do starania się o pozyskanie środków finansowych na produkcję rolniczą.

Jednym z takich podmiotów jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie. W ramach swojej działalności realizuje Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Biuro Regionalne pełni rolę podmiotu wdrażającego dla działań takich jak:

- korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów,
- wspieranie gospodarowania na obszarach górskich oraz na innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania,
- programy rolno środowiskowe,
- zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne,
- renty strukturalne.

Na terenie gminy Jeleśnia w latach 2012-2015 według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie rolnicy realizują tzw. „Pakiety rolnośrodowiskowe” w zakresie:

- rolnictwa ekologicznego - upraw rolniczych - na 37,01 ha,
- rolnictwa ekologicznego - trwałe użytki zielone - na 6,48 ha,
- rolnictwa ekologicznego - uprawy warzywne - na 0,3 ha,
- rolnictwa ekologicznego - uprawy sadownicze i jagodowe - na 1,37 ha,
- rolnictwa ekologicznego - uprawy zielarskie - na 0,21 ha,
- ekstensywnych trwałych użytków zielonych na obszarach Natura 2000 i poza obszarami Natura2000 - na 51,57 ha,
- sadów tradycyjnych - na 0,9 ha²².

Kolejnym podmiotem działającym na rzecz rolnictwa jest Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie. Organizuje szkolenia, konferencje i spotkania dotyczące głównie: zrównoważonego rolnictwa, ochrony wód i gleb, rolnictwa ekologicznego oraz pozostałych programów rolno-środowiskowych.

Niezależnie od tych działań cyklicznie w Urzędzie Gminy w Jeleśni odbywają się dyżury pracownika Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie Zespołu Doradztwa Rolniczego w Żywcu. Porady dotyczą głównie wypełniania wniosków obszarowych oraz wniosków o dofinansowania unijne. Część z tych usług realizowana jest bezpłatnie, natomiast wnioski o dofinansowanie pochodzące ze środków unijnych są płatne. Rolnicy są zainteresowani dofinansowaniami głównie w zakresie dosprzętowania gospodarstw, zakupu, maszyn rolniczych i ciągników.

²⁰ Monitoring chemizmu gleb Polski, 2012

²¹ Raport o stanie środowiska w województwie Śląskim w 2014 roku, WIOŚ, 2015

²² na podstawie danych zawartych w piśmie nr BZZL12.0163.13.2016 ARIMR Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie z dnia 5 maja 2016 roku

Zainteresowanie producentów rolnych jest zróżnicowane od pory roku w okresie wiosenno-letnim dziennie po konsultację lub radę przychodzi kilkanaście osób, natomiast w okresie jesienno-zimowym kilka. Porady są udzielane także w terenie bezpośrednio w gospodarstwach.

Zespół Doradztwa Rolniczego pośredniczy także w badaniach gleb użytkowanych rolniczo na poziom pH. Odbywa się to poprzez przekazywanie próbek glebowych pobranych przez rolników do Stacji Chemiczno – Rolniczej w Gliwicach. Koszty badań pokrywane są przez rolników.

5.7.3. Analiza SWOT

Gleby	
<i>MOCNE STRONY</i> czynniki wewnętrzne	<i>SŁABE STRONY</i> czynniki wewnętrzne
<i>Dobrej jakości gleby</i> <i>Brak istotnych zanieczyszczeń gleb</i>	<i>Brak badań jakości gleb przez rolników</i> <i>Trudności zdobycia dofinansowania na wapno nawozowe</i> <i>Brak informacji dla rolników</i>
<i>SZANSE</i> czynniki zewnętrzne	<i>ZAGROŻENIA</i> czynniki zewnętrzne
<i>Możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki</i>	<i>Zagrożenie zatruciem pszczół poprzez niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin</i>

Źródło: opracowanie własne

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy do 2015 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska OGRODZENIE UCIAŻLIWOŚCI ODPADÓW DLA ŚRODOWISKA ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH GOSPODARCZEGO WYKORZYSTANIA		
Cel długoterminowy do 2015 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem zorganizowanego wywozu odpadów.	Corocznie obejmowanych systemem zbiórki odpadów jest więcej mieszkańców: <ul style="list-style-type: none"> w 2012 roku system obejmował około 70% mieszkańców w 2013 roku odebrano odpady od 2612 właścicieli nieruchomości. w 2014 roku odebrano odpady 5660 właścicieli nieruchomości. w 2015 roku odebrano odpady 2216 właścicieli nieruchomości. Aktualnie przyjmuje się iż 99% mieszkańców objętych jest systemem zbiórki odpadów komunalnych, ale nie wszyscy oddają odpady.	Gospodarka odpadami przebiega wg założonego systemu, który przebiega prawidłowo, lecz z małą skutecznością.
Poszerzenie zakresu selektywnego zbierania odpadów.	W latach 2012-2015 corocznie rozwijano selektywną zbiórke odpadów. Do połowy 2013 roku zbierano odpady zmieszane, papier, plastik, metal i szkło. Od 1 lipca 2013 roku ramach gminnego systemu z terenów nieruchomości zamieszkałych odbierane są odpady z częstotliwością jeden raz w miesiącu: <ul style="list-style-type: none"> odpady zmieszane w pojemnikach 120 lub 140 litrów, zbierane selektywnie; <ul style="list-style-type: none"> papier i tektura w workach niebieskich, szkło i odpady opakowaniowe ze szkła w workach białych, metale w workach czerwonych, tworzywa sztuczne w workach żółtych, żużel z kotłów c.o. w pojemnikach 120 lub 140 litrów (zbierany w okresie grzewczym), odpady wielkogabarytowe. Corocznie nie zwiększa się ilość gospodarstw domowych oddających odpady, w 2013 roku odebrano odpady od 2,7 tys właścicieli nieruchomości, natomiast w 2015 roku 2,2 tys. Na terenie gminy działa PSZOK, do którego można	Do połowy 2013 roku system był corocznie modyfikowany i usprawniany, od 1 lipca 2013 roku działa nowy system, który okresowo ulepsza się w celu dostosowania do potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Brak szczelności systemu, brak kontroli, brak edukacji.

	<p>przywozić wszystkie rodzaje odpadów.</p> <p>W 2012 roku z powodu braku środków finansowych nie przeprowadzono akcji usuwania wyrobów zawierających azbest. latach 2013-2015 corocznie zwracano się o środki zewnętrzne do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na usuwanie wyrobów zawierających azbest, w związku z tym w okresie tym usunięto z terenu gminy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w roku 2012 i 2013 nie usuwano azbestu, • w roku 2014 203,5 Mg, • w roku 2015 - 70,93 Mg. <p>W 2014 roku gmina realizowała zadanie pn.: Demontaż, odbiór, transport oraz unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych z budynków mieszkalnych / gospodarczych z terenu gminy Jeleśnia dofinansowanego z środków umowy pożyczki WFOCh.Ś.iGW w Katowicach – przyjęto 130 ankiet, odebrano azbest z 115 budynków, rozliczono środki w wysokości 127 408,00 złotych.</p> <p>W 2015 roku gmina realizowała zadanie pn.: Demontaż, odbiór, transport oraz unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych płaskich oraz falistych z budynków mieszkalnych, gospodarczych/elewacji z terenu gminy – 43 128,28 zł (na ten cel gmina otrzymała 19.153,25 zł dotacji celowej i zaciągnęła pożyczkę w WFOŚiGW w kwocie 19 153,25 zł)</p>	
Prowadzenie edukacji ekologicznej mieszkańców.	<p>W 2013 roku zorganizowano dla uczniów z terenu gminy na program edukacyjny z zakresu ochrony środowiska pt. "Ekologia" z cyklu „zielona polska” pod patronatem: Centrum informacji o środowisku przy Ministerstwie Środowiska.</p> <p>Część edukacyjną programu prowadził Pan Gerard Sawicki - przyrodnik, dziennikarz Telewizji Polskiej S.A. Tematyką spotkania było:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Ekologia” – moda czy konieczność? • „Akcja Sprzątania Świata”, • Odpady i ich segregacja, • Bioróżnorodność, • Oszczędzanie surowców naturalnych i zasobów biosfery, • Odnawialne źródła energii. <p>W 2014 roku w ramach przypominania o deklaracjach śmieciowych i opłatach wystosowano 140 wezwań do złożenia deklaracji w sprawie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz 998 wezwań do uregulowania należności.</p> <p>W 2015 roku w ramach przypominania o deklaracjach śmieciowych i opłatach w 2015 roku wystosowano 40 wezwań do złożenia deklaracji w sprawie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz 990 wezwań do uregulowania należności.</p>	<p>Okresowo organizowane są akcje ekologiczne około 2 rocznie.</p> <p>W każdym roku funkcjonowania systemu wystosowuje się upomnienia do mieszkańców dotyczące opłat.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie gminy Jeleśnia

5.8.2. Opis stanu obecnego

W związku z nowymi przepisami, wprowadzonymi Ustawą o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 87 z późn. zm.) która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., a następnie Ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21) plany gospodarki odpadami oraz sprawozdania z realizacji tych planów są sporządzane tylko na poziomie krajowym oraz wojewódzkim. Gminy i powiaty nie sporządzają dotychczasowych sprawozdań z planów gospodarki odpadami.

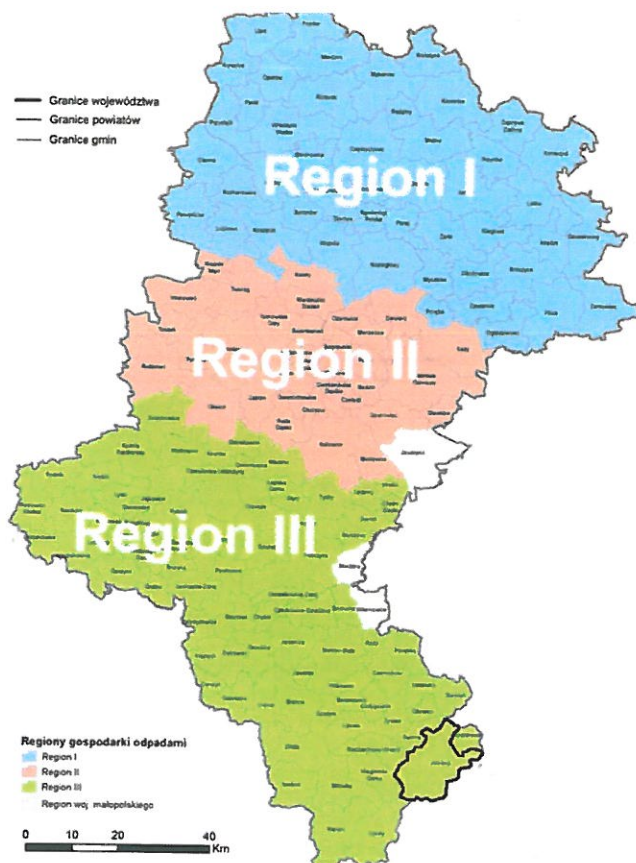
Gospodarowanie odpadami komunalnymi według nowych przepisów podlega rocznemu obowiązkowi sprawozdawczości, zarówno na poziomie gminnym, jak i wojewódzkim. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta w terminie do 31 marca przedkłada Marszałkowi Województwa i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska, a Marszałek Województwa do 15 lipca za poprzedni rok kalendarzowy Ministrowi Środowiska sprawozdania, zawierające:

- informacje o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru sprawozdawczego odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania, wraz ze wskazaniem instalacji, do której zostały przekazane odebrane od właścicieli nieruchomości zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania,
- informacje o masie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji: przekazanych do składowania na składowisku odpadów, nieprzekazanych do składowania na składowisku odpadów i sposobie ich zagospodarowania,
- właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne,
- informacje o osiągniętych poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, -
- informacje o ilości i rodzaju nieczystości ciekłych odebranych z obszaru, z którego jest przedkładana informacja.

Dodatkowo sprawozdania gminne wskazują liczbę właścicieli nieruchomości, którzy zbierają odpady komunalne w sposób niezgodny z regulaminem. System sprawozdawczości opiera się również na wskaźnikach, które zostały dobrane w sposób umożliwiający pozyskanie danych oraz sprawne prowadzenie monitoringu planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych, a także przeprowadzenie analizy stanu gospodarki odpadami w województwie.

W 2012 roku uchwałą Nr 374/123/IV/2012 z dnia 14 lutego 2012 r. Sejmik Województwa Śląskiego przyjął „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014”. W listopadzie 2015 roku Zarząd Województwa Śląskiego przystąpił do opracowania projektu „Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”. Aktualnie trwają konsultacje projektu Planu.

W Planie określono nowy podział na regiony gospodarki odpadami komunalnymi i regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi oraz instalacje zastępcze do obsługi tych regionów gmina Jeleśnia według nowego podziału należy do regionu III

Rysunek 5.8.2.1 Lokalizacja gminy Jeleśnia na tle regionu III gospodarki odpadami

Źródło: projekt Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022

Aktualnie jeszcze gmina Jeleśnia leży w IV regionie dla którego instalacjami regionalnymi do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych są:

- Zakład Gospodarki Odpadami S.A. w Bielsku-Białej,
- BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., w Żywcu,
- MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., w Tychach.

Wprowadzone w ostatnim okresie zmiany prawne mają umożliwić gminom właściwe zarządzanie strumieniem wytwarzanych odpadów komunalnych, a także stworzyć system gospodarowania odpadami komunalnymi oparty na selektywnym ich zbieraniu, w którym wykorzystuje się potencjał energetyczny odpadów i składowe odpady przetworzone.

Od 1 lipca 2013 roku obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych przejęła Gmina.

Na terenie gminy Jeleśnia obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku przyjęty uchwałą XXVI/146/2016 Rady Gminy Jeleśnia z dnia 30 września 2016r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Jeleśnia

Gospodarowanie odpadami przebiega zgodnie z ustalonym regulaminem. Jednocześnie podlega rocznemu obowiązkowi sprawozdawczości. Do 31 marca każdego roku wójt, burmistrz lub prezydent przedkłada sprawozdanie Marszałkowi Województwa oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

Wprowadzone prawo miejscowe reguluje kwestie związane z gospodarką odpadami komunalnymi na terenie gminy. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych w dalszym ciągu mają obowiązek zawarcia lub kontynuowania indywidualnych umów z podmiotem uprawnionym w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

Uchwałą nr VIII/45/2015 Rady Gminy Jeleśnia z dnia 25 maja 2015r. ustalono metodę i wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Opłata jest uzależniona od ilości osób zamieszkujących dane gospodarstwo domowe oraz od tego czy mieszkańcy deklarują selektywne gromadzenie odpadów. Aktualnie jest to 7 złotych w przypadku gdy odpady są zbierane i odbierane selektywnie i 14 złotych gdy oddawane są wszystkie odpady jako zmieszane. Opłaty wnoszone są kwartalnie na konto lub w kasie Urzędu Gminy w Jeleśni. W 2015 roku wprowadzono także możliwość zapłaty za odpady u wyznaczonych inkasentów.

W ramach gminnego systemu z terenów nieruchomości zamieszkałych odbierane są odpady z częstotliwością jeden raz w miesiącu:

- odpady zmieszane w pojemnikach 120 lub 140 litrów,
- zbierane selektywnie;
 - papier i tektura w workach niebieskich,
 - szkło i odpady opakowaniowe ze szkła w workach białych,
 - metale w workach czerwonych,
 - tworzywa sztuczne w workach żółtych,
 - żużel z kotłów c.o. w pojemnikach 120 lub 140 litrów (zbierany w okresie grzewczym),
 - odpady wielkogabarytowe.

Mieszkańcy jednocześnie mają możliwość oddać odpady do gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowanego w Jeleśni przy ulicy Suskiej 42.

Do PSZOK przyjmowane są:

- tworzywa sztuczne,
- metale,
- opakowania wielomateriałowe,
- szkło,
- papier i tektura,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji,
- odpady zielone,
- odpady budowlane i rozbiórkowe (do 1 m³ na rok na 1 nieruchomość),
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte baterie i akumulatory,
- chemikalia,

- przeterminowane leki,
- zużyte opony,
- odzież i tekstylia.

Dodatkowo zużyte baterie mieszkańcy mają możliwość oddać w oznakowanych pojemnikach zlokalizowanych w budynku Urzędu Gminy Jeleśnia oraz na w sklepach i placówkach oświatowych na obszarze gminy.

Przeterminowane leki mieszkańcy mogą oddać do apteki w miejscowości Jeleśnia.

Zakład Gospodarki Komunalnej w Jeleśni odbiera nieodpłatnie meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte baterie i akumulatory, chemikalia, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (AGD, RTV itp.). Mieszkańcy mogą wystawić taki sprzęt razem z innymi odpadami w terminie ujętym w harmonogramie wywozu odpadów dla danej miejscowości.

Od 29 sierpnia 2013 roku do chwili obecnej usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie Gminy Jeleśnia świadczy firma Sanit-Trans Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzeczu Górnym 383 corocznie wybierana w drodze przetargu.

Na terenie Gminy Jeleśnia nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady komunalne o kodzie 20 03 01 oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych są przekazywane do zastępczych instalacji w regionie do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów: Beskid Żywiec Sp. z o.o. ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec, Sanit-Trans Sp. z o.o. 43-392 Międzyrzecze Górne 383.

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych.

5.8.2.1. Ilości zebranych odpadów

W 2015 roku odpady z terenu gminy Jeleśnia przekazywane były:

- Niesegregowane odpady komunalne (kod odpadu 20 03 01):
 - Beskid Żywiec, ul. Kabaty 2, Żywiec,
 - Sanit Trans Sp. z o.o., ul. Prusa 33, Czechowice - Dziedzice
- Zużyte opony (kod odpadu 16 01 03):
 - JURAND Sp. Jawna, ul. Legionów 24, Wadowice
- Opakowania z metali (kod odpadu 15 01 04):
 - DIL Surowce wtórne, ul. Ceglana 864, Rybarzowice
- Opakowania z tworzyw sztucznych (kod odpadu 15 01 02):
 - Beskid Żywiec, ul. Kabaty 2, Żywiec,
 - Sanit Trans Sp. z o.o., ul. Prusa 33, Czechowice - Dziedzice
- Opakowania ze szkła (kod odpadu 15 01 07):
 - Sanit Trans Sp. z o.o., ul. Prusa 33, Czechowice – Dziedzice
- Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (kod odpadu 20 01 36, 20 01 35*), urządzenia zawierające freony (kod odpadu 20 01 23*), lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (kod odpadu 20 01 21*), baterie i akumulatory (kod odpadu 20 01 33*):
 - Zakład Przetwarzania Zużytego Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego BIOSYSTEM S.A. , ul. Fabryczna 5, Bołęciny,
 - Beskid Żywiec, ul. Kabaty 2, Żywiec,
- Odpady wielkogabarytowe:
 - Sanit Trans Sp. z o.o., ul. Prusa 33, Czechowice - Dziedzice
- Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów (kod odpadu 10 01 01):
 - Sanit Trans Sp. z o.o., ul. Prusa 33, Czechowice - Dziedzice²³

Według sprawozdania dotyczącego gospodarowania odpadami za 2013, 2014 i za 2015 rok z terenu gminy Jeleśnia zebrano i odebrano od mieszkańców następujące ilości odpadów:

w 2013 roku zebrano z terenu gminy:

- 773,10 Mg odpadów zmieszanych,

²³ Sprawozdanie z gospodarowania odpadami gminy Jeleśnia za 2015 roku

- 1.058,4 Mg odpadów selektywnie gromadzonych
- 2.912,45 m³ ścieków bytowych
- odpady zostały odebrane od 2753 właścicieli nieruchomości,
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 36,46%

w 2014 roku zebrano z terenu gminy:

- 1.124,3 Mg odpadów zmieszanych,
- 685,4 Mg odpadów selektywnie gromadzonych
- 3.318,6 m³ ścieków bytowych
- Odpady zostały odebrane od 5660 właścicieli nieruchomości (zamieszkałych na stałe i czasowo),
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 20,3%.

w 2015 roku zebrano z terenu gminy:

- 1.282,14 Mg odpadów zmieszanych,
- 1.029,37 Mg odpadów selektywnie gromadzonych
- 1.218,55 m³ ścieków bytowych
- Odpady zostały odebrane od 2216 właścicieli nieruchomości,
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 23,68%.

Dla porównania w 2002 roku zebrano z terenu gminy 76,25 Mg odpadów selektywnie gromadzonych oraz 856,26 Mg odpadów zmieszanych.

Wg przyjętych szacunków zebrana ilość odpadów komunalnych wytwarzanych przez mieszkańców Gminy Jeleśnia stanowi ok. 80 - 85% całkowitego strumienia, a 15-20% pochodzi z terenów nieruchomości niezamieszkałych oraz terenów otwartych.

Selektywna zbiórka piętnaście lat temu obejmowała odpady zmieszane oraz selektywnie gromadzony papier, szkło, tworzywa sztuczne i metal. Zorganizowanym wywozem odpadów w 2002 roku objętych była około 30% gospodarstw domowych. Aktualnie objętych jest 98% właścicieli gospodarstw domowych, co wynika ze złożonych deklaracji. Niemniej jednak na 3504 złożonych deklaracji w 2015 roku odpady odebrano od 2216 właścicieli nieruchomości. Oznacza to, że nie wszyscy mieszkańcy oddają swoje odpady. Co istotne wg danych zadeklarowanych tylko 5 właścicieli nieruchomości zadeklarowało brak selektywnej zbiórki, a ilość odpadów zmieszanych i odpadów selektywnie gromadzonych wskazuje na brak selektywnej zbiórki dużej części mieszkańców.

Dane zamieszczone powyżej wskazują, iż w ciągu piętnastu lat ilości zebranych i odebranych odpadów wzrosły (w 2002 roku 931 Mg, w 2015 roku 2.311,51 Mg).

Jak wynika z danych zamieszczonych powyżej z roku na rok z terenu gminy zbieranych jest coraz więcej odpadów selektywnie gromadzonych, ilość zebrana w 2015 roku jest ponad 13,5 razy wyższa niż ilość odpadów selektywnie gromadzonych odebranych od mieszkańców 2002 roku:

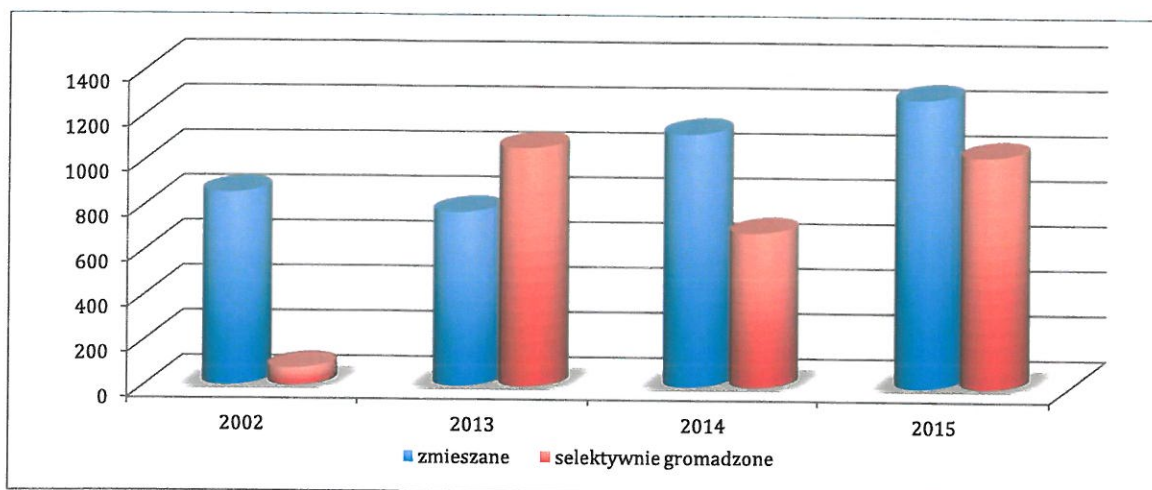
- w 2002 roku selektywnie gromadzonych odpadów było 76,25 Mg²⁴,
- w 2013 roku selektywnie gromadzonych odpadów było 1.058,4 Mg,²⁵
- w 2014 roku selektywnie gromadzonych odpadów było 685,4 Mg,²⁶
- w 2015 roku selektywnie gromadzonych odpadów było 1.029,37 Mg,²⁷

²⁴ Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Jeleśnia 2004

²⁵ Sprawozdanie z gospodarowania odpadami za 2013 rok

²⁶ Sprawozdanie z gospodarowania odpadami za 2014 rok

²⁷ Sprawozdanie z gospodarowania odpadami za 2015 rok

Rysunek 5.8.2.2 Ilości zbieranych i odbieranych odpadów na terenie gminy Jeleśnia

Źródło: dane Gminy Jeleśnia, 2016

Nowy system funkcjonuje do połowy 2013 roku i aktualnie corocznie zwiększa się ilość odpadów odebranych od mieszkańców, nie mniej jednak zwiększa się głównie ilość odpadów zmieszanych odebranych od mieszkańców. Oznacza to że:

- z powodu braków limitów mieszkańcy likwidują tzw. „zaszłości domowe”,
- nie wszyscy mieszkańcy segregują odpady mimo zapisów w deklaracjach odpadowych,
- odpady są deponowane na dzikich składowiskach,
- istnieje prawdopodobieństwo spalania odpadów.

Z informacji Urzędu Gminy w Jeleśni około 30% mieszkańców którzy złożyli deklaracje nie uiszcza opłaty za gospodarowanie odpadami. Corocznie wysyłanych jest prawie tysiąc upomnień o brak opłat.

W latach 2012-2013 mieszkańcy mieli wprowadzone limity na jeden worek odpadów zmieszanych musieli oddać dwa worki selektywnie gromadzonych. Patrząc na wykres 5.8.2.2. na rok 2013 ten system się sprawdził i mieszkańcy oddawali więcej surowców niż odpadów zmieszanych. Od połowy 2013 roku limity te zostały zniesione i aktualnie nie widać tej zależności ilości odpadów zmieszanych i selektywnie gromadzonych. Według Informacji zakładu Gospodarki Komunalnej w 2016 roku znacząco wzrosła ilość oddawanych odpadów przez mieszkańców (miesięczne odbieranych jest około 400 Mg, a w 2015 roku roczne odebrano 2.200 Mg).

W ciągu całego roku mieszkańcy mają możliwość zgłaszania do Urzędu faktu zaistnienia dzikich wysypisk odpadów na terenie gminy Jeleśnia. Na terenie gminy jest kilka miejsc gdzie cyklicznie pojawiają się odpady, tak jest na przykład na szlakach turystycznych i w okolicy miejsc biwakowych, korytach rzek a także wzdłuż dróg gminnych, na przystankach, w zagajnikach i przydrożnych lasach. (np.: w Sopotni Małej w Gajka przy obozowisku Harcerzy, Kiełbasów przy ścieżce rowerowej, na przystankach, w miejscach gdzie wcześniej był kontener). Aktualna powierzchnia dzikich wysypisk wynosi:

- Jeleśnia - 2.084 ha
- Korbielów - 2.286 ha
- Krzyżowa - 1.168 ha
- Krzyżówki - 603 ha
- Mutne - 205 ha
- Pewel Wielka - 1.547 ha
- Sopotnia Mała - 2.242 ha
- Sopotnia Wielka - 3.088 ha
- Przyborów - 3.065 ha

Być może te lokalizacje wskazują na brak wystarczającej ilości pojemników na odpady.

Corocznie na terenie gminy w różnych miejscach istnieje 10-15 dzikich wysypisk. Brak pojemników na odpady w newralgicznych miejscach powoduje istnienie i z powodu przyzwyczajenia mieszkańców rozwijanie się tych wysypisk. Należy zaznaczyć iż w ostatnich dwóch latach 2014 i 2015 od kiedy funkcjonuje nowy system odpadowy ilość dzikich wysypisk się nie zmniejszyła.

Dla poprawy stanu gospodarowania odpadami niezbędna jest kontrola segregacji odpadów, a także szeroko zakrojona edukacja społeczeństwa.

5.8.2.2. Azbest

Od 2006 roku Gmina Jeleśnia corocznie (oprócz roku 2008) realizowała zadanie polegające na dofinansowaniu mieszkańcom kosztów demontażu, pakowania, transportu i składowania wyrobów zawierających azbest. W ramach tego zadania gmina corocznie pozyskiwała środki finansowe na ten cel w formie pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i dotacji ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska.

Początkiem każdego roku składamy był wniosek do WFOSiGW, natomiast w czasie rozliczania okazywało się iż zadanie za każdym razem realizowane było w większym stopniu niż zakładano.

Dowodzi to faktu, iż mieszkańcy potrzebują wsparcia finansowego i dzięki działaniom Gminy Jeleśnia wymieniają pokrycia dachowe i elewacyjne na takie, które nie szkodzą zdrowiu i życiu mieszkańców.

W latach 2006-2011 usunięto z terenu gminy następujące ilości wyrobów zawierających azbest:

- w 2006 roku - 135 Mg,
- w 2007 roku – 144 Mg,
- w 2009 roku – 168 Mg,
- w 2010 roku – 86,2 Mg,
- w 2011 roku 85,5 Mg

W 2012 roku zadanie to nie było realizowane z powodu braku środków finansowych.

Po usunięciu z terenu gminy ponad 750 Mg wyrobów zawierających azbest można stwierdzić iż spis budynków pokrytych azbestem był niepełny i niedokładny.

W 2013 roku przeprowadzono terenową inwentaryzację wyrobów zawierających azbest, która objęła posesje będące własnością osób fizycznych i prawnych. Ponadto zwrócono się administratora sieci wodociągowej o informacje dotyczące azbestowej sieci wodociągowej. Z udzielonych informacji wynika, iż na obszarze gminy Jeleśnia nie ma wodociągów zawierających azbest.

Wszystkie zewidencjonowane wyroby były własnością osób fizycznych, tylko na jednej posesji nienależącej do osób fizycznych zewidencjonowano wyroby zawierające azbest, jest to elewacja kapliczki pokryta płaskimi wyrobami zawierającymi azbest. Kapliczka jest własnością Parafii Rzymsko – Katolickiej pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Sopotni Wielkiej. Według danych z 2013 roku na terenie gminy było 922 posesji, na których zlokalizowanych było 1284 obiektów będących własnością osób fizycznych, z wyrobami zawierającymi azbest o łącznej powierzchni 146.196 m² (tj. 1.608,156 Mg). W latach 2014-2016 corocznie zwracano się o środki zewnętrzne do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na usuwanie wyrobów zawierających azbest, w związku z tym w okresie tym usunięto z terenu gminy:

- w roku 2014 - 203,5 Mg
- w roku 2015 - 70,93 Mg,
- w roku 2016 - 82,3 Mg.

Według obliczeń szacunkowych na terenie gminy zostało aktualnie jeszcze około 1248 Mg wyrobów zawierających azbest (wg. przelicznika Bazy Azbestowej). Oznacza to iż do 2032 roku należałoby usuwać rocznie około 78 Mg wyrobów zawierających azbest.

5.8.3. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
Wprowadzenie nowego systemu	Brak postępów w ilości zbieranych odpadów (niebezpieczeństwo spalania) Niskie tempo usuwania azbestu z terenu gminy Brak kontroli gospodarowania odpadami
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
Sukcesywne uszczelnianie systemu gospodarki odpadami	W wyniku rozwoju turystyki istnieje niebezpieczeństwo przywożenia odpadów na teren gminy

Źródło: opracowanie własne

5.9. Zasoby przyrodnicze

5.9.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

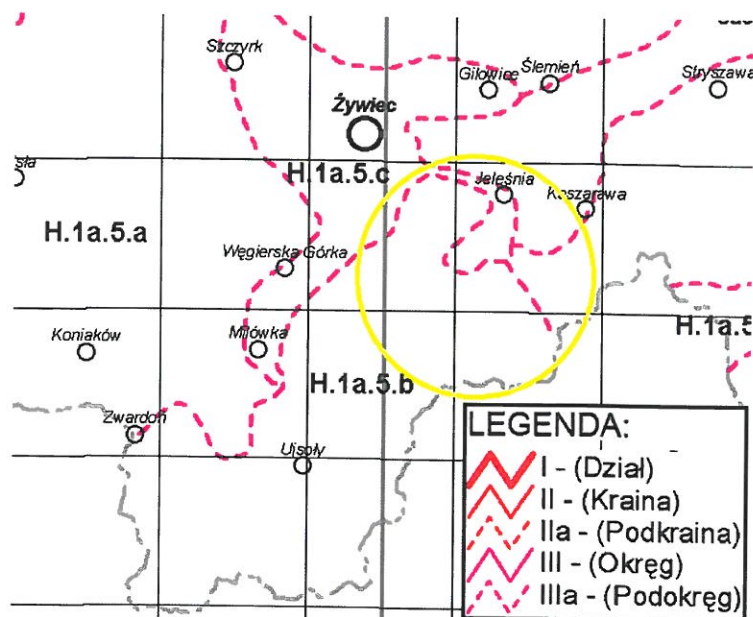
Cel długoterminowy do 2015 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska ZACHOWANIE, ODTWORZENIE I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE BIORÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ NA RÓŻNYCH POZIOMACH ORGANIZACJI		
Cele długoterminowe do 2015 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Realizacja nowych terenów zieleni urządzonej i adaptacja istniejących zespołów zieleni wysokiej w ramach istniejących obiektów turystyczno – sportowych i rekreacyjno – wypoczynkowych (kąpieliska nad Koszarową, ośrodki wczasowe, tereny biwakowe, ośrodki narciarskie – Korbielów, Krzyżakowa, Jeleśnia)	Zagospodarowanie turystyczne terenu w pobliżu przejścia granicznego w Korbielowie kluczem do rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w Gminie Jeleśnia. Projekt został zakończony i oddany do użytku 30.09.2014 r. Szczegóły przedstawiono w rozdziale dotyczącym ochrony klimatu i powietrza.	Liczba nowych tras rekreacyjno – wypoczynkowych – 4 szt.
Realizacja ochrony czynnej zieleni łąkowej (wysokiej i niskiej) w dolinach rzek i potoków (Koszarowa, Sopotnia Wielka, i Mała)	Działania z zakresu czynnej ochrony przyrody prowadzone były przy udziale Zespołu Parków Krajobrazowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> uczestnictwo w terenowej weryfikacji powierzchni na których prowadzony jest wypas owiec w ramach Wojewódzkiego Programu Aktywizacji Gospodarczej oraz zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko Częstochowskiej _OWCA PLUS w latach 2010-2014 i 2015-2020, realizacja projektu LIFE nr LIFE12 NAT/PL/000081 pn. „Ochrona zbiorowisk nieleśnych na terenie Beskidzkich Parków Krajobrazowych” w latach 2013-2017, w tym na obszarze gminy Jeleśnia, realizacja zadania „Kwietne Łąki” w latach 2012-2016 w ramach „Programu ochrony zbiorowisk nieleśnych na terenie Beskidzkich Parków Krajobrazowych”, w trakcie którego prowadzone jest wykaszanie łąk. 	Realizacja 3 działań ochrony czynnej w latach 2012-2015
Tworzenie ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych w obszarach przyrodniczo cennych (3-4 obiekty)	Obecnie ścieżki przyrodniczo – dydaktyczne ZPKWŚ są w trakcie reorganizacji.	Zadanie w trakcie realizacji
Inne	W ramach przyrodniczej edukacji ekologicznej przy udziale Zespołu Parków Krajobrazowych zorganizowano w okresie raportowanym 2012-2015: <ul style="list-style-type: none"> pogadanki o tematyce ekologicznej prezentujące wartości przyrodnicze oraz interesujące miejsca i obiekty na terenie PK Beskidu Śląskiego, PK Beskidu Małego, Żywieckiego PK, warsztaty stacjonarne np. "Dobre rady na codzienne odpady", "Ekosystem lasu", "Dlaczego zamierają Beskidzkie lasy" warsztaty terenowe na ścieżkach przyrodniczo-dydaktycznych na obszarze ww parków krajobrazowych. W ramach działań prowadzonych cyklicznie w placówkach oświatowych na terenie Powiatu Żywieckiego przez Oddział Biura ZPKWŚ w Żywcu należą: konkursy o zasięgu wojewódzkim tj. "Konkurs wiedzy ekologicznej", konkurs fotograficzny "Przyroda i krajobraz województwa śląskiego". ogólnopolski konkurs "Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski", akcje ekologiczne "Sprzątanie Świata", "Dzień Ziemi", zajęcia okolicznościowe "Zielona Wielkanoc", "Zajęcia z okazji ferii i wakacji szkolnych ", "Międzynarodowy dzień roślin", "Święto drzewa". 	11 zadań z zakresu edukacji ekologicznej w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie gminy Jeleśnia

5.9.2. Opis stanu obecnego

5.9.2.1. Siedliska przyrodnicze

Zgodnie z przyrodniczo – leśną regionalizacją Polski, gmina Jeleśnia położona jest w trzech podokręgach Kotliny Żywieckiej (H.1a.5.c), Zachodniej części Beskidu Żywieckiego (H.1a.5.b), Babiogórski Dolnoregłowy (H.1a.5.e) okręg Beskidzki Żywiecki, Kraina Karpat Zachodnich, Dział Zachodniokarpacki.

Rysunek 5.9.2.1 Podział geobotaniczny rejonu gminy Jeleśnia

Źródło: Matuszkiewicz J.M., 1994, 42.5. Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne 1:2 500 000. 1. Krajobrazy roślinne, 2. Regiony geobotaniczne (w:) Atlas Rzeczypospolitej Polskiej, IGiPZ PAN, Główny Geodeta Kraju, Warszawa

Lista zbiorowisk roślinnych na obszarze Gminy w układzie siedliskowym obejmuje około 30 pozycji, w tym: 6 priorytetowych zespołów leśnych, tj:

- Olszyna górska (*Alnetum incanae*)
- Buczyna karpacka (*Dentario glandulosae*- *Fagetum*)
- Jaworzyna Ziołoroślowa (*Aceri* – *Fagetum*)
- Kwaśna buczyna górska (*Ilex nemorosae* – *Fagetum*)
- Zachodniokarpacka świerczyna górnoregłowa (*Plagiothecio* – *Piceetum tatricum*)
- Karpackie zarośla kosodrzewiny (*Pinetum mughi carpaticum*).

Oraz 5 priorytetowych zbiorowisk nieleśnych (wg. Klasyfikacji tzw. Dyrektywy Siedliskowej), tj:

- Torfowiska wysokie (*Sphagnetum magellanicum*)
- Łęka mietlicowo – mieczykowi (*Gladido* – *Agrostietum*)
- Wilgotna łąka ostrożeńiowa (*Cirsietum rivularis*)
- Traworośla trzcinnikowe (*Calamagrostietum villasae*)
- Uboga łąka bliźniczkowa (*Hieracio* – *Naroletum*).

Najcenniejsze i najlepiej zachowane naturalne zbiorowiska leśne skupione są w masywie Pilska, Romanki i Lipowskiej, głównie w dużych fragmentach barów górnoregłowych, zespołu kosodrzewiny oraz dolnoregłowych barów jodłowo – świerkowych, a także kępach żywej buczyny karpackiej formy regłowej w lejach źródłowych potoków.

Pasmo podmokłej olszyny górskiej zachowały się miejscami wzdłuż Koszarowy, Kamiennej, Pawicy, a u zbiegu Sopotni Wielkiej i Małej występuje Kompleks Łęgów olszanych (Gajka). Zubożałe powierzchniowo fragmenty grądów subkontynentalnych, odm. Małopolska z bukiem, jodłą spotykane są w Beskidzie Średnim (Janokowa Grapa, tasek). Naturalne zbiorowiska nieleśne, skupione głównie w strefie grzbietów górskich i źródlisk wyższych partii Pilska, Rysianki i rodanki, to murawy wysokogórskie, torfowiska wysokie, młaki, ziołowiska zbiorowiska źródliskowe (Hala Miziowa, hala Cebulowa, Hala Kornieniecka, Hala Cudzikowa, Syprzeń, Pięć Kopców). Z kolei do zbiorowisk półnaturalnych zalicza się torfowiska niskie, łąki i pastwiska na

polanach reglowych i w obrębie niskich teras rzecznych oraz w strefie „ekotonowej” – rolno – leśnej – stanowiącej mozaikę przenikających się przestrzennie zbiorowisk nieleśnych i lasów.

Do najistotniejszych elementów flory, z punktu widzenia odnowy przyrody należą również gatunki wpisane do „Polskiej Czerwonej Księgi Roślin”, tj:

- Czosnek syberyjski (*Allium sibiricum*) – Hala miziowa i okoliczne łąki,
- Zarzyczka górską – Pilsko,

Oraz krajowej listy gatunków zagrożonych:

- Niebielistka trwała (*Sweetia perennis*) – Hala Cebulowa i okoliczne łąki,
- Kruszyk błotny – pojedyncze stanowiska,

Kilka gatunków posiada w masywie Pilska jedyne znane stanowiska w Karpatach Zachodnich (poza Babią Górą), głównie w piętrze subalpejskim, tj: bażyna obupłciowa, pszeniec leśny, świetlik nadobny, wierzb zielna.

Z punktu widzenia ochrony fauny Masyw Pilska, Rodanki i Lipowskiej należą do głównych ostoj dawnej „puszczy karpackiej”- spośród gatunków o liczebności populacji znaczącej w skali kraju wymienić należy:

- Głuszka (*Tetrao urogallus*) – na terenie Żywieckiego Parku Krajobrazowego,
- Niedźwiedź Brunatny (*Ursus arctos*) – fragmenty ostoj transgranicznej: polsko – słowackiej,
- Wilk (*Canis lupus*),
- Rysia (*Lynx lynx*),
- Puchacz (*Bubo bubo*) na Pilsku.

Dodatkowo w piętrze regla górnego, subalpejskim masywie Pilska występują edemiczni przedstawiciele fauny karpackiej:

- Damiówka tatrzańska (przedstawiciel ssaków) – strefa przejściowa kosodrzewiny i regla górnego, oraz Hale: Miziowa, Słonikowa, Pod Kopcem,
- Siwerniak (przedstawiciel ptaków) – piętno subalpejskie,
- Trzmiel pirenejski – jedyny wysokogórski gatunek pszczoł;

5.9.2.2. *Formy ochrony przyrody*

Formy ochrony przyrody, wymienionych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651) z późn. zm.) na terenie gminy Jeleśnia przedstawiono poniżej.

Obszar Specjalnej Ochrony NATURA2000 Beskid Żywiecki PLB240002

Obszar obejmuje fragment Beskidu Żywieckiego, który jest zbudowany z fliszowych utworów serii magurskiej. Charakteryzuje go występowanie różnorodnych form geomorfologicznych - grzbiety, garby, żebra mury skalne, gołoborza, na stokach i osuwiska skalne. Dominującymi skałami są tutaj odporne na wietrzenie piaskowce magurskie, które wraz z łupkami ilastymi tworzą flisz karpacki. Najciekawsze zespoły form skalnych znajdują się w szczytowych partiach Pilska, w dolinie Cebulowego Potoku, w obrębie grzbietowej części pasma Lipowskiej-Rotmanki oraz Boraczej-Prusowa. Największa jaskinia na tym obszarze to Jaskinia Wickowa w Sopotni Wielkiej, o długości 101 m. Beskid Żywiecki składa się z kilku pasm górskich, mających układ równoleżnikowy. Wyróżniają się tu zwarte grupy górskie Wielkiej Raczy (1236 m) i Pilska (1557 m). Wyróżnia się także interesujący ostaniec denudacyjny - Grojec (612 m), będący ważnym stanowiskiem archeologicznym.

Występują co najmniej 4 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 1 gatunek z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje powyżej 1% populacji krajowej (C6) głuszka (PCK).

Obszar charakteryzuje się dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami górnymi (leśnymi i nieleśnymi). Duże kompleksy leśne stanowią ostoję dużych drapieżników. Flora tego obszaru liczy około 1000 gatunków, w tym 150 gatunków górskich (18 alpejskich i 27 subalpejskich). Spośród licznych zbiorowisk roślinnych należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu Valeriano-Caricetum flavae, z udziałem czosnku syberyjskiego *Allium sibiricum* i niebielistki trwałej *Sweetia perennis* subsp. *alpestris*, oraz na bardzo rzadkie w Polsce jaworzyny *Aceri-Fagetum*

Obszar Ochrony Siedlisk NATURA2000 Beskid Żywiecki PLH240006

Obszar charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem szaty roślinnej i dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami górnymi (leśnymi i nieleśnymi). Występuje tu 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Spośród licznych zbiorowisk roślinnych, których stwierdzono tu 56, należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu Valeriano-Caricetum flavae, z udziałem czosnku syberyjskiego *Allium sibiricum* i niebielistki trwałej *Sweetia perennis* subsp. *alpestris* oraz na obecność na wierzchołkach i grzbiętach górskich torfowisk. W obszarze stwierdzono występowanie 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Kompleksy leśne stanowią ostoje dużych drapieżników (niedźwiedź, wilk i rysia). W masywie Pilska znajduje się jedno z 3 znanych z Polski stanowisk darniówki

tatrzańskiej (endemit karpacki). Brak aktualnych danych potwierdzających występowanie chrząszcza *Phryganophilus ruficollis*, stwierdzonego tu w XIX w.

Flora tego obszaru liczy około 1000 gatunków, w tym 150 gatunków górskich (18 alpejskich i 27 subalpejskich). Jest tu jedno z 4 stanowisk tojadu morawskiego w Polsce i jeden z 4 rejonów występowania tocji karpackiej. Utrzymuje się także (choć stosunkowo nieliczna) populacja dzwonka piłkowanego. Obszar jest również ważny dla ochrony ptaków (m.in. głuszca).

Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000 obowiązkowo sporządza się plan zadań ochronnych ustanawiany w drodze zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat. Podstawowym celem opracowania planu zadań ochronnych jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony, czyli zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony, których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone. Plan ma określić aktualny stan przedmiotów ochrony, dla utrzymania lub osiągnięcia ich właściwego stanu, (przez co należy rozumieć zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i siedlisk przyrodniczych na danym terenie), zagrożenia, a także niezbędne działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie oraz obszaru i terminu ich wdrażania.

W związku z powyższym, w 2014 roku przyjęto następujące podstawowe założenia w planie zadań ochronnych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków oraz obszaru ochrony siedlisk „Beskid Żywiecki”:

- wyznaczenie zadań ochronnych na okres 10 lat (zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000),
- zapewnienie, że gatunki ptaków, dla ochrony których wyznaczono obszar nie zostaną utracone,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków na danym terenie oraz niezbędne działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także obszaru i terminu ich wdrażania,
- ustalenie działań ochronnych o charakterze „celowościowym”, tj. skoncentrowanych na realizacji określonych czynności²⁸.

Tabela 5.9.2.1 Powierzchniowe formy ochrony przyrody na terenie gminy Jeleśnia

L.P.	Nazwa obszaru	Forma ochrony/ rok utworzenia	Gmina	Cel ochrony
1	Żywiecki P.K.	park krajobrazowy 1986	Żywiec, Jeleśnia, Świnna, Radziechowy-Wieprz, Węgierska Górka, Milówka, Rajcza, Ujszoły	Zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych Beskidu Żywieckiego w warunkach racjonalnego gospodarowania
2	Pilsko (połączono w 2005 r. z rezerwatem Pięć Kopców)	rezerwat przyrody 1971	Jeleśnia	górnoreglowy bór świerkowy — <i>Plagiothecio-Piceetum</i> , zarośla kosodrzewiny — <i>Pinetum mughi</i> , zbiorowiska murawowo-krzewinkowe z udziałem rzadkich elementów flory
3	Pod Rynianką	rezerwat przyrody 1970	Jeleśnia	las świerkowo-jodłowo-bukowy, przejście regla dolnego w górny
4	Romanka	rezerwat przyrody 1963	Jeleśnia Węgierska Górka	fragment dawnej „Puszczy Karpackiej”, górnoreglowy bór świerkowy — <i>Plagiothecio-Piceetum</i>

Źródło: Rejestr form ochrony przyrody województwa śląskiego (stan na dzień 25.08.2015r.), RDOŚ w Katowicach

Pomniki przyrody. W granicach gminy objęto ochroną prawną 7 pomników przyrody. Wśród nich znajdują się pojedyncze drzewa (5 szt.), grupa 2 drzew, 2 jaskinie oraz wodospad.

²⁸ ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W KATOWICACH z dnia 25 lutego 2016 r. o zmianie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002
ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W KATOWICACH z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006

Tabela 5.9.2.2 Charakterystyka pomników przyrody na terenie gminy Jeleśnia

Nazwa pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna	Opis	Opis lokalizacji
Grupa drzew	Decyzja Wojewody Bielskiego nr 262 z 31.12.88r. (Dz.Urz. Woj. Bielskiego z 22 lutego 1989r. nr 2 poz. 55 - § 1 pkt.4)	Grupa 10 drzew - sosna pospolita (<i>Pinus sylvestris</i>): 9 szt. – modrzew europejski (<i>Larix decidua</i>): 1 szt. modrzew: 245; sosny: 160; 150; 140; 160; 140; 110; 180; 175; 180 modrzew: 32,5; sosny: 23,5; 21; 24,5; 26; 22; 24; 21; 23; 18,5;	X: 49°36' N; Y: 19°18' E; Beskid Żywiecki; gm. Jeleśnia; m. Sopotnia Wielka - oddz. 143n, Leśnictwo Sopotnia Mała, na prawym brzegu potoku Sopotnia Wielka, naprzeciw budynku restauracji „Nad Wodospadem”
Jaskinia "Wickowa"	Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993r. §1. pkt I.1 (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993r. nr 5 poz. 31)	Jaskinia „Wickowa”	X: 4375,415; Y: 5496,88; Beskid Żywiecki; gm. Jeleśnia; m. Sopotnia Wielka - na lewym zboczu doliny Wickowego Potoku (skraj Hali Juraszowej na NE zboczach grzbietu Romanki)
Jaskinia „Przed Rozdrożem”	Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993r. §1 pkt I.2 (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993r. nr 5 poz. 31)	Jaskinia „Przed Rozdrożem”	X:4378,925; Y:5492,100 Beskid Żywiecki; gm. Jeleśnia; m. Korbiewów - w dolinie potoku Buczynka, na grzbiecie Czarnego Gronia odchodzącym z Pilska w kierunku północno - wschodnim, w obrębie dużego głazowiska
Grupa drzew	Rozporządzenie nr 3/95 Wojewody Bielskiego z 25.02.1995r. § 1 pkt. 2 (Dz.Urz. Woj. Bielskiego z 1995r. Nr 4/95 poz. 71)	Grupa 4 drzew:- jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>): 3 szt. – lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>): 1 szt. 360; 415; 400; 460; 405; 28,5; 37; 38; 44; 35,5;	X: 49°39' N; Y: 19°19' E; Kotlina Jeleśniańska; gm. Jeleśnia; m. Jeleśnia, ul. Jana Kazimierza, plac kościelny przy kościele Parafii Rzymsko Katolickiej p.w. Św. Wojciecha
Klon jawor	Rozporządzenia nr 3/93 Wojewody Bielskiego z 8.10.1993r. § 1 pkt. III. 4 (Dz. Urz. Woj. Bielskiego nr 12. poz. 72)	Klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>) Obwód 335 cm Wysokość 24 m	X: 49°36' N; Y: 19°18' E; Beskid Żywiecki; gm. Jeleśnia; m. Sopotnia Wielka - przy drodze do doliny potoku Cebulowego, obok drewnianej kapliczki u zbiegu potoku Cebulowego i Sopotnia Wielka i leśniczówki leśnictwa Sopotnia Mała
Sosna wejmutka	Dec. Woj. Bielskiego nr OŚ-op-7141/9/81 z 30 grudnia 1981 pkt 1.1	Sosna wejmutka (<i>Pinus strobus</i>) Obwód 375 cm Wysokość 34 m	X: 49°37' N; Y: 19°18' E; Beskid Żywiecki; gm. Jeleśnia; m. Sopotnia Mała - oddz. 215a, Nadleśnictwo Jeleśnia, przy leśniczówce leśnictwa Sopotnia Mała
Wodospad	Decyzja PWRN w Krakowie nr Rol.IX-3/143/63 z 18 stycznia 1964 roku	Wodospad na potoku Sopotnia Wielka	X: 49°36' N; Y: 19°18' E; Beskid Żywiecki; gm. Jeleśnia; m. Sopotnia Wielka - na potoku Sopotnia

Źródło: Rejestr pomników przyrody (stan na dzień 25.08.2015r.), RDOŚ w Katowicach

Proponowane formy ochrony przyrody. Do objęcia nowych obszarów prawnie chronionych proponuje się:

- rezerwat leśny Gajka – cel ochrony wilgotne lasy,
- rezerwat przyrody Janikowa Grapa – cel ochron Grąd subkontynentalny z udziałem pięciornika drobnokwiatowego (jedno z dwóch stanowisk w Polsce), żyzna buczyna karpacka, wychodnie skalne,
- użytki ekologiczne:
 - Torfowisko na Hali Miziowej cel ochrony Młaka eutroficzna z udziałem m.in. pełnika alpejskiego,
 - Hala Cebulowa cel ochrony Młaka eutroficzna z udziałem czosnku syberyjskiego, niebielistki trwałej i innych rzadkich gatunków roślin,
 - Hala Kornieniecka cel ochrony Młaka eutroficzna z udziałem m.in. pełnika alpejskiego,
 - Hala Rysianka cel ochrony Stanowisko szafrana spiskiego.

Pod względem zróżnicowania gatunkowego, dominują tutaj trzy główne gatunki lasotwórcze; świerk, buk jodła. Również przestrzennie, w zależności od obrębu, ukształtowania terenu, wysokości n.p.m. itd. występuje zmienność w składach gatunkowych drzewostanów.

Do głównych prac wchodzących w zakres hodowli lasu należą zabiegi pielęgnacyjne, w zależności od przedziału wiekowego drzewostanu wykonuje się czyszczenia wczesne, późne i trzebieże. W drzewostanach dojrzałych cięcia rębne prowadzone są w sposób zapewniający ciągłość istnienia lasu, przygotowuje się drzewostan do jego odnowienia wykorzystując w znacznej mierze odnowienia naturalne. Średnio rocznie Nadleśnictwo Jeleśnia wykonuje:

- odnowienia sztuczne - 74 ha,
- odnowienia naturalne – 53 ha,
- pielęgnowanie gleby - 328 ha,
- czyszczenia wczesne CW - 185 ha,
- czyszczenia późne CP - 300 ha.

Powyższe wskaźniki charakteryzują tzw. „proekologiczny model gospodarki leśnej” w administracji Lasów Państwowych, wdrażany zgodnie z wytycznymi i zarządzeniami Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, których głównym celem jest zrównoważenie zadań z zakresu pozyskania drewna z ochroną i hodowlą lasu oraz zagospodarowaniem rekreacyjno – turystycznym i edukacją ekologiczną, w tym:

- pełne realizowanie typów gospodarczych drzewostanów i orientacyjnych składów gatunkowych nowozakładanych upraw,
- ochrona rzadkich typów siedliskowych lasów,
- wykorzystanie w maksymalnym stopniu odnowień naturalnych,
- zastosowanie rębni częściowych i stopniowych w celu uzyskania zróżnicowanej struktury gatunkowej, wiekowej i pionowej drzewostanów,
- dążenie do kształtowania struktury przestrzennej drzewostanów, charakteryzującej się istnieniem „biogrup drzew”,
- tworzenie we wszystkich rodzajach cięć na obrzeżach lasów, wzdłuż cieków i szerokich dróg stref ekotonowych,
- utrzymanie i ochronę enklaw gruntów nieleśnych wśród lasów.

Całość lasów Nadleśnictwa Jeleśnia Obręb Jeleśnia została uznana za ochronne zarządzeniem nr 271 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 grudnia 1995 r. Szczególne funkcje lasu zostały określone mianem kategorii ochronności:

- lasy glebochronne - 4091,82 ha,
- lasy stanowiące ostoję zwierząt - 52,76 ha,
- lasy wodochronne - 1567,95 ha.

Na terenie gminy Jeleśnia działa 5 kół łowieckich, które gospodarują na terenie 5 obwodów łowieckich leśnych i polnych

Tabela 5.9.2.3 Struktura powierzchniowa obwodów łowieckich na terenie gminy Jeleśnia

L.P.	Nr obw.	Koło łowieckie	Powierzchnia ogólna obwodu w granicach powiatu	Lasy [ha]	Powierzchnia wyłączona [ha]	Gminy
1	209 leśny	„Cietrzew” Pewel Ślemieńska	7042	3283	612	Jeleśnia, Koszarawa, Świnna
2	210 polny	„Groń” Żywiec	4764	1387	606	Jeleśnia, Radziechowy-Wieprz, Świnna, Żywiec
3	214 leśny	„Hubert” Jeleśnia	5130	2506	310	Jeleśnia, Koszarawa
4	215 leśny	„Jeleń” Sopotnia Wielka	8190	5135	652	Jeleśnia, Węgierska Górka
5	216 leśny	„Knieja” Żywiec	5978	2921	795	Jeleśnia, Radziechowy-Wieprz, Ujsoły, Węgierska Górka

Źródło: Projekt podziału województwa śląskiego na obwody łowieckie przekazany do konsultacji, Marszałek Województwa Śląskiego

Gospodarka łowiecka prowadzona jest w obwodach łowieckich przez dzierżawców lub zarządców w oparciu o:

- Roczny plan zawierający zadania z zakresu poprawy warunków bytowania zwierząt łownych, dokarmiania, budowy urządzeń, zasilania populacji i pozyskiwania zwierząt łownych, ochrony przyrody
- Liczebność i jakość zwierząt łownych, strukturę płciową i wiekową populacji, przyrost naturalny, szkody w lasach oraz uprawach i płodach rolnych wyrządzone przez zwierzęta łowne.
- Wieloletnie łowieckie plany ustalone przez dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych w porozumieniu z wojewodami i z PZŁ na okres 10 lat oraz charakterystykę rejonu hodowlanego.

5.9.3. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie obszarów chronionych NATURA2000, Parku Krajobrazowego, rezerwatów przyrody występowanie pomników przyrody 10 szt.,	brak wystarczającej inwentaryzacji przyrodniczej, wypalanie traw
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód właściwa pielęgnacja szaty roślinnej zalesianie nieużytków przebudowa drzewostanów leśnych w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzinnymi zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych	rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory niezgodny z siedliskiem skład gatunkowy drzewostanów oraz niewłaściwa ich struktura zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza)

Źródło: opracowanie własne

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy do 2015 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska OGRODICZENIE RYZYKA WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH ORAZ MINIMALIZACJA ICH SKUTKÓW		
Cel krótkoterminowy do 2014 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Doposażenie jednostek OSP	<p>W programie Ochrony środowiska z 20107 roku nie zaplanowano żadnych zadań dotyczących poważnych awarii. Nie mniej jednak w ciągu ostatnich czterech lat w związku z dużymi potrzebami działań Straży Pożarnej realizowanych jest wiele zadań i działań w tym zakresie.</p> <p>W 2012 roku na straże pożarne wydatkowano 396 703,97 zł, były to koszty związane z utrzymaniem części bojowej 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym w ramach utrzymania części bojowej zakupiono dla Jednostek OSP poszczególne sprzęt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • OSP Jeleśnia - wąż tłoczny, aparaty powietrzne, wykrywacz bezruchu, wykrywacz gazów, drabina przenośna nasadkowa , prądownica turbojet, radiotelefony HYT , sorbent, • OSP Przyborów wąż tłoczny, buty strażackie, hełm biały, hełm czerwony, radiotelefon GP-360, koszulka osp z haftem, aparaty oddechowe, mundur gabardyna, czapka rogatywka, dystynkcje na mundur, kominiarka strażacka, • OSP Krzyżówki - wąż tłoczny, latarka, hełm, kominiarka strażacka, czapka rogatywka OSP, rękawice strażackie, kominiarka strażacka, mundur strażaka OSP gabardyna, łopata do śniegu, skrzynka narzędziowa • OSP Krzyżowa - wąż tłoczny, linka ratownicza, nożyce do drutu, kilof, piła spalinowa STIHL, dyski sygnalizacyjne, wytłornica piany średniej, prądownica PP, klucz do hydrantu nadziemnego, hydronetka plecakowa, łącznik 110/75, łącznik 75/52, kosz na węże, gaśnica proszkowa GP, gaśnica śniegowa, klucz do pokryw studzienek, drabina teleskopowa, wiadro brezentowe, mostek przejazdowy 	Corocznie wydatkowano na OSP znaczące środki finansowe (396 tys. – 740 tys.)

	<p>gumowy, rzutka ratownicza, pasy szelki bezpieczeństwa, prądownica PW, bosak podręczny, łącznik przeciwdrzutowy, ubranie ochronne, narzędzie ratownicze „chuligan”, rękawice, gabardyna.</p> <ul style="list-style-type: none"> OSP Korbiewów - wąż tłoczny, zasilacz prądu zmiennego, aparaty powietrzne, buty strażackie, kominiarka strażacka, radiotelefon motorola, latarka, sorbent, opatrunek hydrożel OSP Mutne - ubranie ochronne WUS, ubranie nomex, hydronetka plecakowa, wiadro brezentowe, zestaw kominiarski, wkład ocieplający do butów, mostek przejazdowy, aparat oddechowy, hełm strażacki MDP, latarka Pro led, OSP Sopotnia Mała – sorbent, buty strażackie, drabina przenośna nasadkowa, OSP Sopotnia Wielka - ubranie ochronne, buty strażackie, rękawice strażackie, kominiarka strażacka, wąż tłoczny, maszt oświetleniowy, szperacz ładowany, pachotek drogowy. OSP Pewel Wielka - buty strażackie, rękawice strażackie, kominiarka strażacka, radiotelefon Motorola, urządzenie DSP. <p>W 2013 roku na straże pożarne wydatkowano 429 472,52 zł, były to koszty związane z utrzymaniem części bojowej 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym w ramach utrzymania części bojowej zakupiono dla Jednostek OSP poszczególne sprzęty:</p> <ul style="list-style-type: none"> OSP Jeleśnia – rękawice strażackie, ubranie koszarowe, pompa zatapialna EVAK, ubranie specjalne, kominiarka strażacka, rękawice strażackie. OSP Przyborów – butle powietrzne, buty strażackie, kominiarka strażacka, turbowentylator oddymiający, latarka Fire Vulcan, zestaw ratownictwa medycznego – torba PSP R1 OSP Krzyżówki – ubranie ochronne specjalne, ubranie koszarowe, kominiarka WUS, czapka rogatywka, mundur strażaka wyjściowy, wolnostojący zbiornik na wodę, zasysacz, wąż tłoczny, kominiarka strażacka. OSP Krzyżowa – smok ssawny, wentylator oddymiający, mundur wyjściowy gabardyna, sznur galowy OSP mundur strażaka, wyposażenie KDP, ubranie koszarowe, koszula letnia, hełm strażaka OSP Korbiewów – wyciągarka, prostownik, mundur strażaka gabardyna, czapka rogatywka. OSP Mutne – ubranie ochronne WUS, aparaty ochrony dróg oddechowych, wąż tłoczny. OSP Sopotnia Mała – ubranie treningowe MDP, mundur strażaka gabardyna, czapka rogatywka, koszulka z krótkim rękawem, układ do osuszania sprzętu bojowego, aparaty ochrony dróg oddechowych, zestaw lekkich narzędzi hydraulicznych LUKAS, sorbent. OSP Sopotnia Wielka – koszula buty strażackie, hełm CALISIA, buty gumowe STRAŻA, wąż ssawny, ubranie koszarowe. OSP Pewel Wielka – pas strażacki, kominiarka strażacka, latarka do hełmu GALLET, buty strażackie, ubranie specjalne ochronne, przecinarka do betonu i stali. <p>W 2014 roku na straże pożarne wydatkowano 592 324,79 zł, były to koszty związane z utrzymaniem części bojowej 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym w ramach utrzymania części bojowej zakupiono dla Jednostek OSP poszczególne sprzęty:</p> <ul style="list-style-type: none"> OSP Jeleśnia – wąż tłoczny, prądownica PW 25, wyposażenie torby medycznej, poduszki wysokociśnieniowe, ubranie koszarowe, czapka OSP. OSP Przyborów – mundur strażaka, mundur strażaka wyjściowy, ubranie koszarowe, kominiarka WUS, rękawice, radiotelefon przenośny motorola, latarka Vulcan, pilarka spalinowa husqvarna. OSP Krzyżówki – ubranie ochronne specjalne, ubranie koszarowe, kominiarka WUS, prądownica, czapka koszarowa, nasada 25 do czyszczenia kanałów. OSP Krzyżowa – maszt oświetleniowy, łącznik ssawny, smok ssawny, mundur strażaka, koszula z krótkim rękawem, pojemnik na maskę do aparatu. OSP Korbiewów – kurtka OSP. OSP Mutne – aparat oddechowy AirXpress, deska ortopedyczna z pasem i stabilizatorem, prądownica 52, ubranie ochronne. OSP Sopotnia Mała – narzędzia ratownicze siekierolom/hooligan, agregat prądotwórczy.
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> OSP Sopotnia Wielka – kurtka OSP 3 szt., buty strażackie, ubranie ochronne specjalne, rękawice strażackie WUS, kominiarka WUS, radiotelefon przenośny motorola GP-360 –z akumulatorem i ładowarką, kompresor wraz z oprzyrządowaniem. OSP Pewel Wielka – turbowentylator oddymiający, pilarka spalinowa do drewna Stihl, agregat prądotwórczy. <p>W roku 2014 zakupiono także średni samochód gaśniczy GBA Renault Midliner M180na podwozie 4x4 za kwotę 127.440,00 zł.</p> <p>Rozpoczęto także budowę Remizy OSP w Krzyżówkach na kwotę 45.933,39 zł.</p> <p>W 2015 roku na straże pożarne wydatkowano 740 926,57 zł, były to koszty związane z utrzymaniem części bojowej 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym w ramach utrzymania części bojowej zakupiono dla Jednostek OSP poszczególne sprzęt:</p> <ul style="list-style-type: none"> OSP Jeleśnia – szelki do pracy w podparciu, radiotelefon, ubranie ochronne, ubranie koszarowe, wąż tłoczny, radiotelefon cyfrowy DP-4600 z ładowarką, akumulatory do radiotelefonów. OSP Przyborów – przecinarka STIHL, dozownik sorbentu, pojemnik maski, wąż tłoczny, ubranie specjalne garda, latarka do hełmu, mundur strażaka gabardyna, terminal GSM, wraz z anteną nadawczo – odbiorczą. OSP Krzyżówki – zestaw art. kominowych, rękawice, ubranie ochronne specjalne, buty, antena GSM. OSP Krzyżowa –wyciągarka do samochodu, latarka do hełmu, uchwyt latarki do hełmu, rękawice do ratownictwa technicznego, mundur wyjściowy gabardyna, szelki bezpieczeństwa, drzewołazy wraz z torbą, (mundur strażaka wyjściowy, czapka rogatywka, koszulka z krótkim rękawem, rękawice, ubranie koszarowe, koszula OSP, radiotelefon nasobny Motorola DP-480. OSP Korbielów – dozownik sorbentu, mundur strażaka gabardyna, czapka rogatywka, tłumica gumowa, hydronetka plecakowa, kominiarka strażacka, butla stalowa 6l, siekierka, akumulator, ładowarka telefonu , uchwyt latarki do hełmu, siekierolom, akumulator GP-300, OSP Mutne – smok ssawny prosty 110, kominiarka WUS, terminal GSM, wraz z antena nadawczo – odbiorczą, urządzenie radiowe DSP-52Bs. OSP Sopotnia Mała – kurtka 3/4 OSP, latarka, uchwyt latarki do hełm, rękawice ratownictwa technicznego, mundur strażaka, mundur strażaka wyjściowy. OSP Sopotnia Wielka – radiotelefon cyfrowy DP 4600 z ładowarką i akumulatorem, ubranie koszarowe, prostownik, mundur strażaka gabardyna. OSP Pewel Wielka – system alarmowy, butla stalowa 6l., kombinezon przeciw owadom, (ubranie ochronne specjalne, wąż tłoczny W52/20, wąż tłoczny W75/20, łańcuchy śniegowe. <p>W roku 2015 zakupiono także średni samochód gaśniczy GBA Mercedes – Benz typ 16334 na podwoziu 4x4 za kwotę 135 000 zł oraz samochód pożarniczy dla Jednostki OSP Sopotnia Wielka z zasobów Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu marki JELCZ GCBA o wartości 60 000 zł. oraz za kwotę 14 750,00 zł. doposażono w niezbędne urządzenia samochód pożarniczy Renault w OSP Pewel Wielka. Kontynuowano także budowę Remizy OSP w Krzyżówkach na kwotę 86 186,00 zł.</p> <p>Z wydatków majątkowych wykonano studnię głębinową przy budynku OSP w Krzyżówkach w kwocie 5 280 zł oraz zakupiono materiały pod budowę garażu dla samochodu bojowego w Krzyżówkach w kwocie 7 612,54 zł.</p> <p>W roku 2015, 8 członków Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej brało udział w obozie szkoleniowym (7.200,00 zł). we wrześniu zorganizowano dla Jednostek OSP ćwiczenia gminnej z udziałem wszystkich Jednostek z terenu gminy, KPP PSP w Żywcu oraz grup ratowniczych.</p> <p>W roku 2015 jak co roku odbyły się również eliminacje gminne Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej, w której wzięło udział 40 uczniów ze szkół z terenu gminy.</p>	
Działania jednostek OSP na terenie gminy Jeleśnia	<p>W 2013 roku Jednostki OSP z terenu Gminy Jeleśnia uczestniczyły w 171 wyjazdach do akcji ratowniczo – gaśniczych , w tym 86 pożarów, oraz 81 miejscowych zagrożeń, 4 fałszywych alarmów.</p> <p>W 2014 roku Jednostki OSP z terenu Gminy Jeleśnia uczestniczyły w 275 wyjazdach do akcji ratowniczo – gaśniczych , w tym 107 pożarów, oraz 165 miejscowych zagrożeń, 3 fałszywe alarmów.</p> <p>W 2015 roku Jednostki OSP z terenu Gminy Jeleśnia uczestniczyły w 152</p>	Ilość akcji ratunkowych na podobnym poziomie

	wyjazdach do akcji ratowniczo – gaśniczych , w tym 68 pożarów, oraz 81 miejscowych zagrożeń, 3 fałszywe alarmów.	
Na terenie gminy Jeleśnia nie wystąpiła żadna poważna awaria w związku z tym nie było potrzeby realizacji innych rodzajów działań		

5.10.1.2. Opis stanu obecnego

O zaklasyfikowaniu danego zakładu do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej decyduje ilość substancji niebezpiecznych znajdujących się w tym zakładzie.

W zależności od kategorii i ilości substancji niebezpiecznych, zakłady przemysłowe stwarzające ryzyko wystąpienia awarii podzielone są na dwie grupy:

- zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR),
- zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR).

Szczegółowe kryteria zaklasyfikowania zakładu do jednej z w/w kategorii określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie gminy Jeleśnia nie są zlokalizowane zakłady przemysłowe zaliczane do żadnej z powyższych kategorii.

Na terenie gminy nie funkcjonują żadne przedsiębiorstwa posiadające obowiązek uzyskania pozwolenia zintegrowanego.

O ewentualnym zaliczeniu go do grupy zakładów ZZR lub ZDR decyduje występowanie na terenie zakładu substancji niebezpiecznych, w ilości przekraczającej wartości progowej określonej w przepisach szczegółowych.

Na powstawanie ryzyka związanego z poważnymi awariami, pożarami i substancjami niebezpiecznymi wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków w których składowane są materiały łatwopalne (środki chemiczne żrące i drażniące, paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Na terenie gminy Jeleśnia funkcjonują tartaki i stolarnie, w których przechowywane są surowce drewniane i wyroby gotowe z drewna, a także środki chemiczne do konserwacji drewna. Nie są to duże zakłady z których działalnością związane jest duże ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Żadne z działających na terenie gminy Jeleśnia nie figuruje na liście przedsiębiorstw w których może dojść do poważnej awarii.

Na terenie gminy funkcjonuje jedna stacja paliw w Jeleśni przy ulicy Suskiej, w związku z tym jest małe ryzyko przywozu na teren gminy większej ilości paliw płynnych.

Na obszarze powiatu żywieckiego nie ma wyznaczonych stałych tras przewozu substancji niebezpiecznych. Wyznaczanie tras odbywa się tylko w przypadku transportu substancji szczególnie niebezpiecznych, gdy występuje konieczność ich eskorty przez policję bądź straż pożarną. W pozostałych przypadkach, jeśli znaki drogowe tego nie zabraniają, transport odbywa się po trasach dogodnych z punktu widzenia przewoźnika. Transport substancji niebezpiecznych przez teren gminy może odbywać się z kierunku Żywca w kierunku granicy Państwa przez Jeleśnię i Korbielów.

Na terenach rolniczych przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Zagrożeniem dla czystości wód i gleb może być nadmierna chemizacja upraw, w odniesieniu do terenów użytkowanych rolniczo, na obszarze Jeleśnia rolnictwo nie jest znaczącą funkcją gminy, stosowania dawek nawozowych nie wykracza poza 12 kg/ha, w związku z tym nie ma ryzyka zanieczyszczeń wód i gleb.

Na drogach gminy Jeleśnia ze względu na stan nawierzchni wielu dróg istnieje ryzyko wystąpienia kolizji czy awarii, w wyniku czego może dojść do skażenia substancjami ropopochodnymi, wycieków substancji toksycznych. W ostatnich latach żadne z wymienionych zdarzeń nie miało miejsca.

Lokalnym zagrożeniem dla chemizmu wód i gleb są dzikie składowiska odpadów, których bieżące usuwanie ogranicza niekorzystne ich oddziaływanie na środowisko.

Na poziomie powiatu działaniami w zakresie interwencji kryzysowej zajmuje się Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego. W zakresie działania Wydziału jest opracowanie „Planu Reagowania Kryzysowego Powiatu Żywieckiego”. Opracowany jest „Plan Operacyjny Ochrony przed powodzią”, w którym zawarto informacje o podstawach ogłoszenia pogotowia p/powodziowego oraz stanów alarmowych p/powodziowych.

Powstałe zagrożenia w transporcie drogowym jak i kolejowym, a także w wypadku wystąpienia pożarów, zalań, podtopień czy likwidacji gniazd szerszeni zwalczane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej. Na terenie gminy Jeleśnia działa dziewięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

Na terenach rolniczych często przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Na terenie gminy Jeleśnia nie ma ujawnionych i zewidencjonowanych mogiłników, które mogłyby być znaczącym źródłem zanieczyszczeń dla chemizmu wód i gleb.

Według informacji zamieszczonych w prowadzonym przez państwową Inspekcję Ochrony Roślin w Katowicach „Rejestrze przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub ich konfekcjonowania” na terenie gminy Jeleśnia nie ma punktów sprzedaży środków ochrony roślin w wysokich klasach toksyczności. Niemniej jednak środki ochrony roślin bez klas toksyczności można zakupić w większości sklepów ogrodniczych i kwiaciarskich.

W zakresie ograniczenia substancji chemicznych w środowisku niezbędne są szkolenia dotyczące odpowiedzialnego stosowania chemikaliów i postępowania z ich odpadami, wspierane finansowo przez fundusze ekologiczne oraz propagowanie produktów z substancji ulegających biodegradacji (np. torby na zakupy i naczynia jednorazowego użytku).

W roku 2015, 8 członków Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej brało udział w obozie szkoleniowym zorganizowano także dla Jednostek OSP ćwiczenia gminnej z udziałem wszystkich Jednostek z terenu gminy, KPP PSP w Żywcu oraz grup ratowniczych.

W roku 2015 jak co roku odbyły się również eliminacje gminne Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej, w której wzięło udział 40 uczniów ze szkół z terenu gminy.

W nadchodzących latach działania gminy Jeleśnia powinny się skupić nad dalszym doskonaleniem systemu segregacji odpadów w postaci opakowań lub przedterminowych środków ochrony roślin.

Istotnym zadaniem dla samorządów jest dalsza realizacja zadań w zakresie budowy sieci kanalizacji sanitarnej, co spowoduje zmniejszenie się ilości związków biogenych trafiających do gleby i wód powierzchniowych poprzez nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, a także bezpośredni zrzut ścieków surowych do cieków i potoków. Ważnym przedsięwzięciem w tym zakresie jest rozbudowa (na terenach jeszcze niezwodociągowanych), i uszczelnianie (na terenach zwodociągowanych) sieci wodociągowej co przyczyni się do zapewnienia mieszkańcom wody zdatnej do picia.

5.10.1.3. Analiza SWOT

Zagrożenia poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
Brak zakładów będących potencjalnym źródłem poważnej awarii Wszystkie sołectwa powiadają Ochotniczą Straż Pożarną	Zagrożenia powodziowe
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
Zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizacja budynków oraz dróg	Zagrożenia wypadkowe związane z drogą w stronę granicy Państwa i możliwością przewozu substancji niebezpiecznych

Źródło: opracowanie własne

6 Cele oraz kierunki interwencji proekologicznych na lata 2016-2020

Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel średniookresowy

Poprawa jakości powietrza oraz obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu

Kierunki działań

Efektywne gospodarowanie zasobami energetycznymi i ograniczenie emisji pyłowo gazowej do atmosfery,

Zrównoważone zarządzanie Gminą,

Zmniejszenie uciążliwości transportu dla środowiska,

Budowa postaw proekologicznych wśród mieszkańców Gminy.

Tabela 6.1 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015
1.	Jakość powietrza - klasa (wg rocznej oceny jakości powietrza dla strefy śląskiej):	
1.1	ze względu na ochronę zdrowia	Klasa A dotyczy: SO ₂ , NO ₂ , tlenku węgla, benzenu, ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni), ozonu Klasa C dotyczy: PM10, benzo(a)piranu w pyłach PM10, pyłu PM2,5
1.2	ze względu na ochronę roślin:	Klasa A dotyczy: SO ₂ , NO _x , ozonu
2.	Budowa nowych i modernizacja istniejących tras rowerowych	4 trasy w latach 2012-2015 r
3.	Liczba kontroli podmiotów dotyczącej przestrzegania zasad ochrony środowiska	376 interwencji Gminy w zakresie ochrony środowiska 46 wydanych decyzji środowiskowych
4.	Liczba/długość zainwestowanych odcinków dróg gminnych	166 odcinków dróg gminnych przebudowanych, 1 parking w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne

Zagrożenia hałasem

Cel średniookresowy

Redukcja poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych poprzez podjęcie działań powodujących poprawę klimatu akustycznego gminy

Kierunki działań

Modernizacje i remonty dróg gminnych,

Zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego wzdłuż dróg,

Kontrola emisji hałasu.

Tabela 6.2 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie klimatu akustycznego – ochrony przed hałasem

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015
1.	Średnie natężenie ruchu na drodze wojewódzkiej 945 Żywiec – Pewel Mała Pewel Mała Jeleśnia Jeleśnia - Korbielów	10.178 6.121 1.096
	Czy wystąpiły przekroczenia hałasu komunikacyjnego	1179 osób narażonych jest na emisję hałasu o wartości 55-60 dB, 743 osoby narażone są na emisję hałasu o natężeniu 60-65 dB, 825 osób narażonych jest na emisję hałasu o wartości 65-70 dB, 373 osób narażonych jest na emisję hałasu o wartości 70-75 dB.
2.	Ilość skontrolowanych przedsiębiorstw	1

Pola elektromagnetyczne

Cel średniookresowy

Ochrona przed nadmierną emisją niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska

Kierunki działań

Rozpoznanie stanu zagrożenia oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Tabela 6.3 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Wskaźnik	Wskaźnik wyjściowy 2015
1.	Ilość wykonanych pomiarów promieniowania elektromagnetycznego w danym roku	0*
2.	Ilość miejsc z przekroczeniem dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego	0

* badania są wykonywane w cyklach trzyletnich, nie obejmują gminy Jeleśnia 2009, 2011, 2014

Źródło: opracowanie własne

Gospodarowanie wodami

Cel średniookresowy

Minimalizacja zagrożeń spowodowanych klęskami powodzi

Kierunki działań

Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie skutkom wezbrań powodziowych.

Monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Tabela 6.4 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony przed powodzią

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015
1.	Konserwacja koryta cieków*	3,17 km w latach 2012-2015
2.	Liczba opracowanych planów zarządzania dorzeczem (zawierająca: plany gospodarowania wodami, program wodno-środowiskowy oraz MZP/MRP) (szt.)*	1
3.	Ocena jakości jednolitych części wód powierzchniowych (stan/potencjał ekologiczny)	ZŁY
4.	Ocena jakości jednolitych części wód podziemnych	DOBRY

* Dane pochodzą z RZGW w Katowicach

Źródło: opracowanie własne

Gospodarka wodno - ściekowa

Cel średniookresowy

Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody o wysokiej jakości

Kierunki działań

Budowa i modernizacja infrastruktury odprowadzającej ścieki, w celu ograniczenia ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do wody lub ziemi,

Zaopatrzenie w wodę dobrej jakości przeznaczoną do spożycia przez ludzi

Tabela 6.5 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015
1.	Długość czynnej sieci wodociągowej (km)	11,50
2.	Przylączy sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania szt./długość w km	385 szt. /5,76 km
3.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej / w % ogółu ludności	11
4.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	15,2
5.	Przylączy sieci kanalizacyjnej prowadzące do budynków (szt.)	347
6.	Komunalne oczyszczalnie ścieków, w tym mechaniczno - biologiczne (szt.)	1/1
7.	Liczba przepompowni ścieków (szt.)	4

Źródło: opracowanie własne

Zasoby geologiczne

Cele średniookresowy

Ochrona powierzchni obszaru gminy

Kierunki działań

Racjonalna eksploatacja kopalin

Tabela 6.6 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015
1.	Ilość i obszar zrekultywowanych terenów poeksploatacyjnych w ciągu roku	-

Źródło: opracowanie własne

Gleby

Cele średniookresowy

Ochrona i właściwe wykorzystanie gleb

Kierunki działań

Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi, w tym likwidacja dzikich wysypisk

Tabela 6.7 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powierzchni ziemi i zasobów geologicznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015
1.	Ilość istniejących i zlikwidowanych dzikich wysypisk w ciągu roku	14 istniejących 14 usuniętych

Źródło: opracowanie własne

Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel średniookresowy

Prowadzenie prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi i usuwanie azbestu

Kierunki działań

Prowadzenie prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy,
Realizacja i aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy.

Tabela 6.8 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki odpadami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015
1.	Ilość zebranych odpadów zmieszanych w ciągu roku	1.282,14 Mg
2.	Ilość zebranych odpadów selektywnie gromadzonych w ciągu roku	1.029,37 Mg
3.	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest w ciągu roku	70,93 Mg
4.	Ilość zebranych innych odpadów niebezpiecznych	14,56 Mg*

Źródło: opracowanie własne

* dane za 2015 rok, dotyczące odpadów o kodach 20 01 23 i 20 01 35 i 20 01 21 20 01 33

Zasoby przyrodnicze

Cel średniookresowy

Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych

Zagospodarowanie zieleni terenów antropogenicznych - rozszerzenie oferty rekreacyjno-turystycznej

Ochrona lasów przed czynnikami abiotycznymi i biotycznymi.

Kierunki działań

Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody,

Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury, stanu ekosystemu i siedlisk,

Ochrona i utrzymanie zieleni urządzonej i nieurządzonej,

Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie właściwego modelu gospodarki leśnej.

Tabela 6.9 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015
1.	Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną, nie licząc obszaru NATURA2000 (ha)	8 019
2	Liczba pomników przyrody (szt.)	7
3.	Powierzchnia lasów i gruntów leśnych (ha)	9 097
4.	Wskaźnik lesistości (%)	53

Źródło: opracowanie własne

Zagrożenia poważnymi awariami

Cel średniookresowy

Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków

Kierunki działań

Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych

Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska.

Tabela 6.10 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiskowych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015
1.	Ilość poważnych awarii transportowych w ciągu roku	0

Źródło: opracowanie własne

7 Harmonogram realizacji Programu w latach 2016-2020

LEGENDA:

W – zadania własne Gminy Jelesnia

K – zadania koordynowane – realizowane na terenie gminy bez zaangażowania finansowego Gminy Jelesnia

I – zadania inwestycyjne

P – zadanie pozainwestycyjne

L.p.	Priorytet ekologiczny/działanie	Rodzaj zadania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna	Partnerzy	Źródło finansowania	Szacunkowe nakłady finansowe na lata 2016-2020
			2016	2017	2018	2019	2020				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA											
1.	Efektywne gospodarowanie zasobami energetycznymi i ograniczenie emisji pyłowo gazowej do atmosfery										
1.1.	Dalsze prace termomodernizacyjne na budynkach użyteczności publicznej w gminie Jelesnia	W-I	X	X	X	X	X	Gmina Jelesnia	-	budżet Gminy Jelesnia, RPO WSL 2014-2020	1.000.000
1.2.	Wspieranie działań polegających na likwidacji niskiej emisji przez wymianę i modernizację indywidualnych źródeł ciepła	W-I	X	X	X	X	X	Gmina Jelesnia	-	budżet Gminy Jelesnia, RPO WSL 2014-2020	1.000.000
2.	Zrównoważone zarządzanie Gminą										
2.1.	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego w oparciu o wydajną energię elektryczną LED	W-I			X	X	X	Gmina Jelesnia	-	budżet Gminy Jelesnia, RPO WSL 2014-2020	250.000
2.2.	Budowa nowych punktów oświetleniowych (20 szt.)	W-I	X	X				Gmina Jelesnia	-	budżet Gminy Jelesnia	100.000
2.3.	Modernizacja sieci elektroenergetycznej na	K-I	X	X	X			TAURON Dystrybucja	-	budżet TAURON	b.d.

	obszarze Gminy Jeleśnia zgodnie z Planem Rozwoju TAUROON Dystrybucja S.A.									S.A.		Dystrybucja S.A.	
3.	Zmniejszenie uciążliwości transportu dla środowiska												
3.1.	Budowa infrastruktury drogowej w Gminie Jeleśnia	W-I	X	X	X	X	X	X	X	Gmina Jeleśnia	-	budżet Gminy Jeleśnia	3.500.000
3.2.	Budowa chodnika dla pieszych w ciągu drogi powiatowej Nr 1419 S Jeleśnia – Koszarawa – Zawoja w m. Jeleśnia w km od 0+000 do 0+250	K-I	X	X	X	X	X	X	X	PZD w Żywcu	-	budżet Powiatu Żywieckiego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020	327.970
3.3.	Remonty cząstkowe nawierzchni i przebudowy obiektów mostowych (48 obiektów)	K-I	X	X	X	X	X	X	X	PZD w Żywcu	-	budżet Powiatu	7.104.414
3.4.	Realizacja zadań związanych z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na terenie Gminy Jeleśnia	K-I	X	X	X	X	X	X	X	PZD w Żywcu	-	budżet Powiatu, budżet Państwa	4.509.500
4.	Budowa podstaw proekologicznych wśród mieszkańców Gminy												
4.1.	Kampania społeczna na rzecz przeciwdziałania spalaniu odpadów w gospodarstwach domowych oraz	W-P	X	X	X	X	X	X	X	Gmina Jeleśnia	-	budżet Gminy Jeleśnia WFOŚiGW	25.000
4.2.	Propagowanie alternatywnych źródeł energii (np. gaz, paliwa ekologiczne, OZE)	W-P	X	X	X	X	X	X	X	Gmina Jeleśnia	-	budżet Gminy Jeleśnia WFOŚiGW	25.000
ZAGROŻENIA HAŁASEM													
1.	Modernizacje i remonty dróg												
1.1	Stosowanie nowoczesnych nawierzchni do budowy i przebudowy dróg, ulic i parkingów	W-I	X	X	X	X	X	X	X	Zarządcy dróg	-	budżet zarządców dróg, inne środki zewnętrzne	3.500.000

Zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych									
2.	Remont dróg powiatowych	W-K-I	X	X	X	X	X	Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu, Gmina Jelesnia	-
2.1.									budżet ZDP, Gminy Jelesnia, inne środki zewnętrzne
7.104.414									4.509.500
3.	Kontrola emisji hałasu								
3.1	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	K-P	X	X	X	X	X	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach	Przedsiębiorstw a działające na terenie gminy
									Budżet WTOŚ
40.000									
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE									
1.	Rozpoznanie stanu zagrożenia oddziaływania pól elektromagnetycznych								
1.1	Kontynuacja Programu Monitoringu Środowiska	K-P		X			X	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach	Gmina Jelesnia
									Budżet WTOŚ
10.000									
GOSPODAROWANIE WODAMI									
1.	Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie skutkom wzbrań powodziowych								
1.1.	Realizacja zadań dotyczących utrzymania, modernizacji, odbudowy koryt cieków	K-I	X	X	X	X	X	RZGW w Krakowie	Gmina Jelesnia
									Budżet RZGW
2.000.000									
1.2.	Utrzymanie i modernizacja rowów melioracyjnych wzdłuż dróg gminnych	W-I	X	X	X	X	X	Gmina Jelesnia	-
									Budżet Gminy
100.000									
2.	Monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych								
2.1.	Monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ)	K-I	X	X	X	X	X	WTOŚ w Katowicach	-
									budżet WTOŚ
200.000									
GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA									
1.	Budowa i modernizacja infrastruktury odprowadzającej ścieki, w celu ograniczenia ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do wody lub ziemi								
2.	Zaopatrzenie w wodę dobrej jakości przeznaczoną do spożycia przez ludzi								
1.1.	Budowa kanalizacji i wodociągu w gminie Jelesnia (w tym wpłaty	W-I	X	X	X	X	X	Gmina Jelesnia	Związek Międzygminny ds. Ekologii w
									budżet Gminy
5.000.000									

	na rzecz Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu na dofinansowanie zaarii inwestycyjnego)												Żywcu	
1.2.	Odprowadzenie wód deszczowych z terenu Gminy Jeleśnia	W-I	X	X	X	X	X	X	X			Gmina Jeleśnia	-	budżet Gminy 300.000
ZASOBY GEOLOGICZNE														
1.	Zabezpieczenie terenów osuwiskowych na terenie gminy													
1.2	Obserwacja terenów zagrożonych oraz ich rejestr (art. 110a)	K-P	X	X	X	X	X	X	X			Powiat Żywiecki	Gmina Jeleśnia	Budżet Powiatu Żywieckiego 10.000
Racjonalna eksploatacja kopalin														
3.1	Zgodna z koncesją eksploatacja kopalin – aktualnie nie ma na terenie gminy żadnej eksploatacji	K-I	X	X	X	X	X	X	X			Posiadający koncesję – użytkownik złoża		budżet posiadającego koncesję -
GLEBY														
1.	Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi, w tym likwidacja dzikich wysypisk													
1.1	Wspieranie działań na rzecz ochrony gleb	K-P-I	X	X	X	X	X	X	X			ODR w Żywcu Izby Rolnicze	Właściciele terenów rolniczych	budżety ARIMR, ODR 80.000
1.2	Likwidacja dzikich wysypisk	W-I	X	X	X	X	X	X	X			Gmina Jeleśnia	Właściciele terenów	budżet Gminy Jeleśnia 240.000
2.	Prowadzenie promocji tradycyjnego rolnictwa													
2.1	Promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki poprzez działania edukacyjno-szkoleniowe	K-P	X	X	X	X	X	X	X			ARIMR, ODR w Częstochowie, Powiat Żywiecki Gmina Jeleśnia	Gmina Jeleśnia, Powiat Żywiecki, właściciele gruntów rolnych	budżet ARIMR, ŚODR 10.000
2.2	Organizacja szkoleń i programów doradczych dla rolników i zainteresowanych produkcją rolniczą	K-P	X	X	X	X	X	X	X			Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie Zespół Doradztwa Rolniczego w Żywcu	Gmina Jeleśnia, organizacje ekologiczne	budżet ARIMR, ŚODR 40.000
2.3	Organizacja cyklicznych obchodów	W-P	X	X	X	X	X	X	X			Gmina Jeleśnia, Koła Gospodyń Wiejskich	Powiat Żywiecki,	budżet Gminy Jeleśnia, sponsorzy 200.000

	kultywowania rolniczych tradycji w połączeniu z pokazami i konkursami dla mieszkańców															Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie Zespół Doradztwa Rolniczego w Żywcu, ARiMR		
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW																		
I.	Prowadzenie prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy																	
I.1	Modernizacja i doskonalenie systemu gospodarki odpadami	W-P	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Gmina Jeleśnia	Mieszkańcy, Zakład Gospodarki Komunalnej w Jeleśni	400.000
I.2	Zwiększenie działań na edukację ekologiczną w zakresie sposobów i potrzeby segregacji odpadów	W-P	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Gmina Jeleśnia	Mieszkańcy, Zakład Gospodarki Komunalnej w Jeleśni	20.000
	Kontrola mieszkańców w zakresie selekcyjonowania odpadów oraz opłaty za gospodarowanie odpadami	W-P	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Gmina Jeleśnia	Zakład Gospodarki Komunalnej w Jeleśni	50.000
2.	Kontynuowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy																	
2.1	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy	W-I	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Gmina Jeleśnia	Mieszkańcy	450.000
ZASOBY PRZYRODNICZE																		
I.	Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody																	
I.1.	Objęcie ochroną prawną propozycji obiektów i obszarów cennych przyrodniczo (5 obiektów)	W-P		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Gmina Jeleśnia	Szkoły, Przedszkola, mieszkańcy	100.000
I.2.	Inwentaryzacja przyrodnicza przeprowadzona na terenie gminy pod kątem ustanowienia	W-I		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Gmina Jeleśnia		25.000

[illegible]

4.2.	Realizacja zadań: gospodarczymi, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów prywatnych	K-I-P	X	X	X	X	X	X	X	Właściciele lasów	-	budżet właścicieli lasów	200.000
4.3.	Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych.	K-I-P	X	X	X	X	X	X	X	Nadleśnictwo Jeleśnia, Powiat Żywiecki	-	budżet Nadleśnictwa Jeleśnia, budżet powiatu	50.000
4.4.	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	K-I-P	X	X	X	X	X	X	X	Właściciele gruntów	-	środki własne właścicieli, inne środki zewnętrzne	50.000
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI													
1.	Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych												
1.1	Aktualizacja tras optymalnego przewozu substancji niebezpiecznych i kontrola ładunków przez Policję	K-P	X	X	X	X	X	X	X	Zarządy Dróg Policja	Firmy transportowe	budżety zarządów dróg, WIOŚ	40.000
2.	Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych												
2.1	Informowanie społeczeństwa o możliwości wystąpienia zagrożenia i sposobu zachowań w przypadku wystąpienia zagrożenia	W-P	X	X	X	X	X	X	X	Gmina Jeleśnia, Straże Pożarne, Policja, WIOŚ Katowice	mieszkańcy	budżet Gminy Jeleśnia, WIOŚ	20.000

* koszty zamieszczone w tabeli pochodzą danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Jeleśnia, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Gminy Jeleśnia, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

8 Nakłady na realizację zadań „Programu...”

W ramach każdego z analizowanych kierunków ochrony środowiska oszacowano wartość nakładów finansowych związanych z realizacją zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych. Dla niektórych zadań było to niemożliwe i w odpowiednich okienkach dokonano oznaczenia b.d. czyli brak danych.

Odpowiednie zestawienia (plan operacyjny) dla tych przedsięwzięć, oprócz parametrów „cenowo-terminowych”, wskazują podmiot/podmioty odpowiedzialne za wdrożenie – a zatem i finansowanie konkretnych działań.

Ogólnie rzecz ujmując, można wydzielić dwie grupy przedsięwzięć – wg kryterium odpowiedzialności za pokrycie środków finansowych:

- zadania finansowane bezpośrednio ze środków będących w dyspozycji Gminy Jeleśnia (środków budżetowych gminy),
- zadania finansowane przez osoby prywatne, podmioty komercyjne, różnego rodzaju organizacje i inne podmioty instytucjonalne.

Dokonany podział stanowi odzwierciedlenie kryterium odpowiedzialności za realizację przedsięwzięcia, tj. zadań własnych i zadań koordynowanych.

Obecnie zestawione zostaną łączne znane wartości wydatków inwestycyjnych i pozainwestycyjnych w ramach kierunków ochrony środowiska – z uwzględnieniem kryterium odpowiedzialności za pokrycie środków finansowych.

Tabela 8.1 Szacunkowe koszty zadań własnych i zadań koordynowanych w poszczególnych kierunkach ochrony środowiska na lata 2016-2020 [tys. zł]

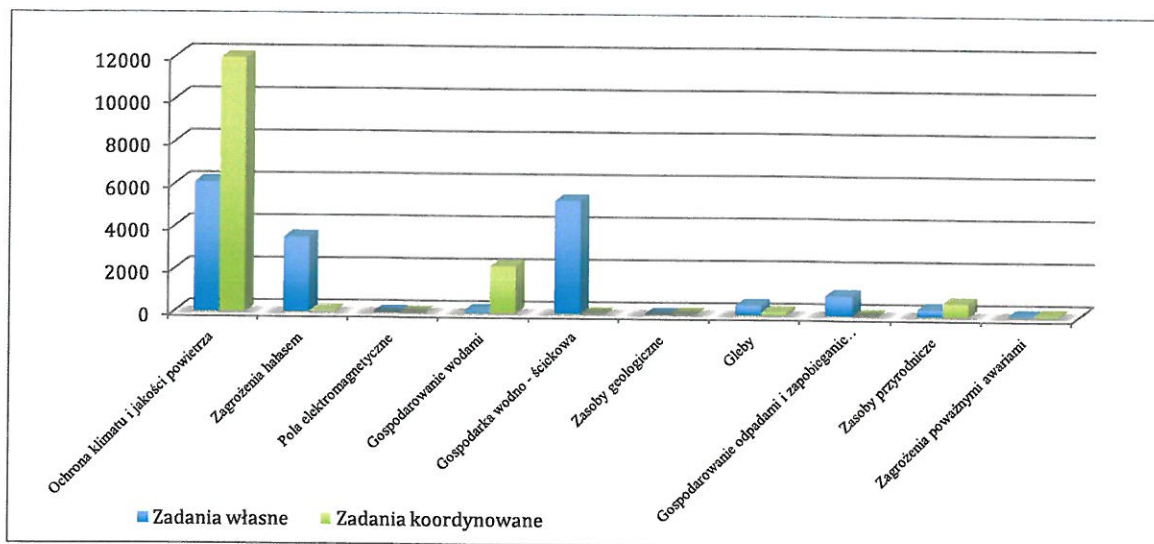
Lp.	Wyszczególnienie	Zadania własne [tys. zł]	Zadania koordynowane [tys. zł]	SUMA
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	6.080	11.941	18.021
2	Zagrożenia hałasem	3.500	11.653*	3.540
3	Pola elektromagnetyczne	10	0	10
4	Gospodarowanie wodami	100	2.200	2.300
5	Gospodarka wodno - ściekowa	5.300	0	5.300
6	Zasoby geologiczne	0	10	10
7	Gleby	440	130	570
8	Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	920	0	920
9	Zasoby przyrodnicze	300	600	900
10	Zagrożenia poważnymi awariami	20	40	60
	SUMA	16.670	14.961	31.631

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Jeleśnia, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Gminy Jeleśnia, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

* w części dotyczącej hałasu dodano zadania drogowe ujęte w części dotyczącej powietrza, w sumie te koszty już nie zostały ujęte

Szacunkowe i orientacyjne dane zamieszczone w tabeli powyżej wskazują iż biorąc pod uwagę tylko zadania własne Gminy Jeleśnia najbardziej kosztotwórczymi dziedzinami ochrony środowiska jest ochrona powietrza i gospodarka wodno - ściekowa. Planowane do realizacji zadania własne w tej dziedzinie to około 70% kosztów wszystkich zadań zaplanowanych w ochronie środowiska na najbliższe cztery lata.

Biorąc pod uwagę wszystkie opisywane w niniejszym dokumencie zadania własne i koordynowane najbardziej kosztogenną dziedziną jest ochrona powietrza w tym remonty i modernizacje dróg powiatowych także tych wykonywanych jako usuwanie szkód powodziowych.

Rysunek 8.1 Rozkład środków finansowych na realizację zadań zapisanych w harmonogramie realizacji zadań w POŚ dla Gminy Jeleśnia

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Jeleśnia, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Gminy Jeleśnia, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

9 System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Ustawy określają narzędzia prawne wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakładają na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie. Organami ochrony środowiska w myśl art. 376 ustawy Prawo ochrony środowiska są:

- wójt, burmistrz lub prezydent miasta,
- starosta,
- sejmik województwa,
- marszałek województwa,
- minister właściwy do spraw środowiska.

Na poziomie Gminy Jeleśnia organem administracji samorządowej jest Wójt

Po opracowaniu projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POŚ za 4 lata” dokumentacja ta zostanie przekazana do konsultacji do Urzędu Gminy. Grupa robocza stanowiąca Referat planowania przestrzennego, środowiska i spraw komunalnych przeanalizuje projekt dokumentu pod kątem zgodności z wstępnymi założeniami. W razie potrzeby zostaną wprowadzone niezbędne poprawki i uzupełnienia.

Według ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r., poz. 353 ze zm.) w toku opracowania dokumentacji dotyczącej mieszkańców należy przeprowadzić konsultacje społeczne. Na 21 dni projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POŚ za 4 lata” zostanie zamieszczony jako projekt na stronie internetowej w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy oraz będzie do wglądu w referacie planowania przestrzennego, środowiska i spraw komunalnych.

Następnie zostanie wystosowana prośba do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie z art. 48 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 roku, poz. 353 ze zm.). W momencie uzyskania zgody na odstąpienie projekt „Programu ochrony środowiska dla Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POŚ za 4 lata” zostanie skierowany do opiniowania przez Zarząd Powiatu Żywieckiego.

W sytuacji braku zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny zostanie wystosowana prośba o zakres prognozy oddziaływania na środowisko do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Po uzyskaniu zakresu prognozy zostanie ona opracowana i projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POŚ za 4 lata” wraz z Prognozą zostanie skierowany do opiniowania do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Po pozytywnym zaopiniowaniu przez RDOŚ i PWIS projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POŚ za 4 lata” zostanie skierowany do opiniowania przez Zarząd Powiatu Żywieckiego.

Po uzyskaniu wymaganych opinii projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POŚ za 4 lata” zostanie przyjęty uchwałą Rady Gminy w Jeleśni. Gmina zakłada rozpowszechnianie danych o stanie środowiska w sposób zwyczajowo przyjęty - poprzez stronę internetową i tablicę ogłoszeń gminy.

W tym momencie rozpocznie się jego realizacja.

Według ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 roku, poz. 353 ze zm.) organy administracji są obowiązane udostępniać każdemu informacje o środowisku i jego ochronie znajdujące się w ich posiadaniu lub które są dla nich przeznaczone.

Wśród opracowań, stanowiących dokumenty jawne, które powinny zostać udostępnione przez Gminę Jeleśnia znajduje się zarówno projekt Programu Ochrony Środowiska jak i również po przyjęciu uchwałą Rady Gminy w Jeleśni - Program Ochrony Środowiska.

Dlatego też na podstawie art. 21. pkt. 2 ppt. 23 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 roku, poz. 353 ze zm.) Gmina Jeleśnia udostępni na Biuletynie Informacji Publicznej w/w dokument.

Dla prawidłowej oceny realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jeleśnia wraz z raportem z realizacji POŚ za 4 lata” należy określić wskaźniki będące miernikami stopnia realizacji „Programu...”.

W rozdziale 6 dotyczącym celów i kierunków interwencji „Programu...” przedstawiono wskaźniki określające stan środowiska i stopień zmian w nim zachodzących w zakresie poszczególnych dziedzin ochrony środowiska.

Należy pamiętać iż organ wykonawczy gminy (Wójt) co dwa lata sporządza i przedstawia Radzie Gminy Raporty z wykonania POŚ. Organ wykonawczy przedkłada także Raport do wiadomości zarządu powiatu. W wykonywanych co dwa latach raportach z realizacji „Programu...” będzie można wykorzystać przedstawione tam wskaźniki w celu oceny postępów w realizacji „Programu...”. W raportach zostanie dokonana ewaluacja realizowanych zadań i poziomu osiągnięcia zakładanych wskaźników.

Elementem polityki ekologicznej Gminy Jeleśnia jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz kontrola podejmowanych działań.

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 4.1.1 POŁOŻENIE GMINY JELEŚNIA NA TLE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO I POWIATU ŻYWIECKIEGO	18
RYSUNEK 4.1.2 LOKALIZACJA SOŁECTW GMINY JELEŚNIA	19
RYSUNEK 4.1.3 TRASY ROWEROWE NA TERENIE GMINY JELEŚNIA	20
RYSUNEK 5.1.2.1 PODZIAŁ NA STREFY W KTÓRYCH DOKONUJĘ SIĘ OCENY JAKOŚCI POWIETRZA NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	24
RYSUNEK 5.1.2.2 WYNIKI STĘŻEŃ ŚREDNIOROCZNYCH PYŁU PM ₁₀ NA STACJI W ŻYWCU (μG/M ³), NORMA 40 μG/M ³	25
RYSUNEK 5.1.2.3 WYNIKI STĘŻEŃ ŚREDNIOROCZNYCH TLENKÓW AZOTU NA STACJI W ŻYWCU (μG/M ³), NORMA 30 μG/M ³	25
RYSUNEK 5.1.2.4 WYNIKI STĘŻEŃ ŚREDNIOROCZNYCH DWUTLENKU SIARKI NA STACJI W ŻYWCU (μG/M ³), NORMA 20 μG/M ³	26
RYSUNEK 5.2.2.1 SIĘĆ DROGOWA NA TERENIE GMINY JELEŚNIA	34
RYSUNEK 5.3.2.1 LOKALIZACJA PUNKTÓW POMIAROWYCH PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	36
RYSUNEK 5.7.2.1 STRUKTURA WIELKOŚCIOWA GOSPODARSTW ROLNYCH NA TERENIE GMINY JELEŚNIA	50
RYSUNEK 5.7.2.2 PUNKTY POBORU PRÓBEK DO BADAŃ GLEB PROWADZONYCH W RAMACH MONITORINGU CHEMIZMU GLEB ORNYCH POLSKI, KTÓRY STANOWI PODSYSTEM PAŃSTWOWEGO MONITORINGU ŚRODOWISKA W ZAKRESIE JAKOŚCI GLEB I ZIEMI.	51
RYSUNEK 5.8.2.1 LOKALIZACJA GMINY JELEŚNIA NA TLE REGIONU IV GOSPODARKI ODPADAMI	55
RYSUNEK 5.8.2.2 IŁOŚCI ZBIERANYCH I ODBIERANYCH ODPADÓW NA TERENIE GMINY JELEŚNIA	59
RYSUNEK 5.9.2.1 PODZIAŁ GEOBOTANICZNY REJONU GMINY JELEŚNIA	62
RYSUNEK 5.9.2.2 OBSZARY LEŚNE NA TERENIE GMINY JELEŚNIA	66

SPIS TABEL

TABELA 3.1. ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH WRAZ Z ICH CELAMI, OBSZARAMI PROBLEMOWYMI ORAZ ZARYSOWANYMI KIERUNKAMI ROZWOJU	11
TABELA 5.1.2.1 ŚREDNIE STĘŻENIE W 2015 ROKU NA TERENIE GMINY JELEŚNIA - TŁO ZANIECZYSZCZEŃ (μG/M ³)	25
TABELA 5.1.2.2 ŚREDNIO DOBOWY RUCH NA DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 945 W GMINIE JELEŚNIA	27
TABELA 5.1.2.3 ROCZNA EMISJA SUBSTANCJI SZKODLIWYCH DO ATMOSFERE ZE ŚRODKÓW TRANSPORTU NA TERENIE GMINY JELEŚNIA W 2015 ROKU	28
TABELA 5.4.2.1 ZESTAWIENIE KLASYFIKACJI STANU/POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU FIZYKOCHEMICZNEGO, STANU HYDROMORFOLOGICZNEGO, STANU BIOLOGICZNEGO ORAZ STANU CHEMICZNEGO RZEK	39
TABELA 5.4.2.2 ZESTAWIENIE PUNKTÓW BADAWCZYCH WÓD PODZIEMNYCH W REJONIE GMINY JELEŚNIA W 2012 R.	41
TABELA 5.9.2.1 POWIERZCHNIOWE FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE GMINY JELEŚNIA	64
TABELA 5.9.2.2 CHARAKTERYSTYKA POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE GMINY JELEŚNIA	65
TABELA 5.9.2.3 STRUKTURA POWIERZCHNIOWA OBWODÓW ŁOWIECKICH NA TERENIE GMINY JELEŚNIA	67
TABELA 6.1 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	73
TABELA 6.10 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE NADZWYCZAJNYCH ZAGROZEŃ ŚRODOWISKOWYCH	77
TABELA 8.1 SZACUNKOWE KOSZTY ZADAŃ WŁASNYCH I ZADAŃ KOORDYNOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH KIERUNKACH OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2016-2020 [TYS. ZŁ]	85

BIBLIOGRAFIA

1. *Atlas Województwa Bielskiego, PAN Kraków, 1981,*
2. *Bank danych regionalnych www.stat.gov.pl,*
3. *Dwunasta ocena jakości powietrza w województwie śląskim obejmująca rok 2013, WIOŚ w Katowicach,*
4. *Dwunasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2013 rok, 2014,*

5. *Dziewiąta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2010 rok, 2011,*
6. *Geografia regionalna Polski, J. Kondracki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998 r,*
7. *Geomorfologia Polski. Tom 1. Polska Południowa Góry i Wyżyny, praca zbiorowa pod redakcją M. Klimaszewskiego, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1972,*
8. *GMO – problemy gospodarcze i ochrony przyrody dr hab. Krzysztof Kasprzak, ekspert Polskiej Izby Ekologii,*
9. *Hydrologia regionalna Polski – tom I, wody słodkie, Państwowy Instytut Geologiczny, 2007,*
10. *Hydrologia regionalna Polski – tom II, wody mineralne, lecznicze i termalne oraz kopalniane, Państwowy Instytut Geologiczny, 2007,*
11. *Informacja o stanie środowiska w 2010 roku, 2011,*
12. *Informacja o stanie środowiska w 2011 roku, 2012;*
13. *Informacja o stanie środowiska w 2012 roku, 2013,*
14. *Informacja o stanie środowiska w 2013 roku, 2014,*
15. *Informacja o stanie środowiska w 2014 roku, 2015,*
16. *Informacje o wynikach okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w 2014 roku 2015,*
17. *Informacje o wynikach okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w 2010 roku, 2011,*
18. *Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego wód w 2013 r., WIOŚ w Katowicach,*
19. *Klimat Polski, A. Woś, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999,*
20. *Korytarze ekologiczne w województwie śląskim-koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I – J. B. Parusel, K. Skowrońska, A. Wower, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, 2007,*
21. *Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, Druga Aktualizacja KPOŚK została zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 2 marca 2010 r. (AKPOŚK 2009),*
22. *Kształtowanie krajobrazu, a ochrona przyrody, pod red. K. Buchwalda i W. Engelhardta, PWRiL, Warszawa 1975,*
23. *Mapa geologiczna Polski w skali 1:200 000, H. Jurkiewicz, J. Woiński, IG Warszawa 1977,*
24. *Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony, A. Kleczkowski, AGH Kraków, 1990,*
25. *Monitoring chemizmu gleb ornych Polski w latach 2010-2012, 2012,*
26. *Ocena jakości wód podziemnych w województwie śląskim w roku 2012, WIOŚ w Katowicach,*
27. *Odnawialne źródła energii i możliwości ich wykorzystania na obszarach nieprzemysłowych województwa Śląskiego, 2005,*
28. *Opracowanie ekofizjograficzne do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego,*
29. *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego,*
30. *Podsumowanie wyników badań monitoringowych pól elektromagnetycznych, prowadzonych w dwóch trzyletnich cyklach, obejmujących lata 2008 – 2013, 2014,*
31. *Polska 2025. Długookresowa Strategia Trwałego Rozwoju i Zrównoważonego Rozwoju, Rządowe Centrum Studiów Strategicznych przy współpracy z Ministerstwem Środowiska, Warszawa czerwiec 2000r,*
32. *Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy stężenie substancji w powietrzu, 2010,*
33. *Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w 2010 roku, 2011,*
34. *Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w 2011 roku, 2012,*
35. *Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w 2012 roku, 2013,*
36. *Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w 2013 roku, 2014,*
37. *Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w 2014 roku, 2015,*
38. *Sprawozdanie z monitoringowego pomiaru pól elektromagnetycznych, 2011, 2012, 2013, 2014,*
39. *Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego, 2012,*
40. *Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego, 2013,*
41. *Strony internetowe: www.cdpgs.katowice.pl, www.geoportal.gov.pl, www.gdos.gov.pl, www.natura2000.gdos.gov.pl, katowice.rdos.gov.pl;*
42. *Śląski Monitoring Powietrza, 2014,*

43. Zestawienie gmin (i miast wykazujących grunty do zalesienia) uporządkowane na podstawie liczny punktów odzwierciedlających ich preferencje zalesieniowe; wariant III – środowiskowy – Krajowy program zwiększania lesistości, 2003.

PRZEWODNICĄCY RADY
GMINY JELEŚNIA

mgr inż. Ryszard Nowak